

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

JOURNAL OF MANAGEMENT SCIENCE UDON THANI RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2563)

Vol.2 No.4 (July – August 2020)

ISSN 2228-8031 (Print)

ISSN 2697-5300 (Online)

บทความวิจัย

- ผลกระทบของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพ
การดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ 1
นฤมล พันธุ์ชา, อุเทน เลาน้ำทา และ วราพร เปรมพาณิชย์กุล
- แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561 15
สุมินทร เบ้าธรรม, ดวงฤดี อุ๋, เกษสินี เพรงมา และ วัชรภรณ์ อักษรจรรยา
- การตอบสนองและการปรับตัวเชิงพื้นที่ของภูมิภาคทั่วโลก : บทเรียนจากการระบาด
ของโควิด-19 27
รณกร กิตติพชรเดชาธร และ พัทธี ผาสุข
- การยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการ
ผ่าน QR CODE สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ 39
เอกธัช ศรีบุญมา, สายพิน บัณฑอง และ ณัฐนิช ชุตติมันตพงศ์
- การพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง 53
ไพฑูรย์ อินตะขัน, ณัฐนันท์ รุติยาปราโมทย์, สุขเกษม ลางกุลเสน, นันทะ บุตรน้อย,
กนกพร ศรีวิชัย และ ฐฎีกานต์ สุริยะสาร
- ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ 67
พิชยพิมพ์ คำเพียร

วารสารวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2563)
JOURNAL OF MANAGEMENT SCIENCE
UDON THANI RAJABHAT UNIVERSITY
Vol. 2 No. 4
July – August 2020
ISSN 2228-8031 (Print)
ISSN 2697-5300 (Online)

วารสารวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2563)

วัตถุประสงค์

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการในกลุ่มสาขาต่าง ๆ ได้แก่ บริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป การบัญชี นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีและผู้เขียนจากหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นการเผยแพร่และส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการระหว่างคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และบุคคลทั่วไป โดยบทความที่ได้รับการตีพิมพ์นั้น ล้วนผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์บทความละ 2 ท่าน กำหนดรูปแบบการประเมินโดยผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้ประเมิน (Double-blind peer review)

เจ้าของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กำหนดการเผยแพร่ 6 ฉบับต่อปี
ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์ (กำหนดออกเดือนกุมภาพันธ์)
ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน (กำหนดออกเดือนเมษายน)
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน (กำหนดออกเดือนมิถุนายน)
ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม (กำหนดออกเดือนสิงหาคม)
ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม (กำหนดออกเดือนตุลาคม)
ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม (กำหนดออกเดือนธันวาคม)

การจัดพิมพ์ ฉบับละ 300 เล่ม

สถานที่พิมพ์ ศักดิ์ศรีอักษรการพิมพ์
เลขที่ 33 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000
โทรศัพท์: 042-341202 โทรสาร: 042-341203

สถานที่ติดต่อ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อาคาร 3 เลขที่ 64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000
โทรศัพท์: 042-211040 ต่อ 1160 โทรสาร: 042-211069

วารสารวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2563)

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญ ถาวรจักร์

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา ดุลยพัชร

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญญา สิ้นชื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.สืบชาติ อันทะไชย

สาขาวิชาการตลาด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ณ หนองคาย

สาขาวิชาการจัดการทั่วไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สายสีสด

สาขาวิชานานาชาติศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภกฤต ปิติพัฒน์

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ อมรภิญโญ

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณิธาน เมฆมงคล

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์สิริ ชุศรีโหม

สาขาวิชาการท่องเที่ยว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริสา จัตตชัย

สาขาวิชาการบัญชี

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน

ศาสตราจารย์ ดร.ภูมิฐาน รังคกุลนวัฒน์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ หวังเจริญเดช

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.เผ่าไทย วงศ์เหลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา จิงสุวดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร บุญมี

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญฤดี พรชัยทิวัดต์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ ศรีวังษ์วรรณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดัยรัตน์ ภาสน์พิพัฒนกุล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

วารสารวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2563)

คณะกรรมการดำเนินงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญญา สิ้นชื่น	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพรพิทย์ เลิศปรีดากร	กรรมการฝ่ายตรวจสอบภาษาต่างประเทศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี บุญมี	กรรมการฝ่ายพิสูจน์อักษร
นางธนารีย์ เลิศนราพันธ์	กรรมการฝ่ายดำเนินการและจัดการ วารสารและฝ่ายพิสูจน์อักษร
นายชินโชติ หล้ามาชน	กรรมการฝ่ายดำเนินการและจัดการ วารสารและฝ่ายพิสูจน์อักษร
นายพีระชัย ศรีบุญเรือง	กรรมการฝ่ายสารสนเทศ
นางสาวชวพร แสงราม	กรรมการฝ่ายการเงินและพัสดุ
นายณฤพนธ์ ลาลด	กรรมการฝ่ายออกแบบรูปเล่ม

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ
วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2563)**

รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา ยืนยง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.กึ่งพร ทองใบ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.เผ่าไทย วงศ์เหลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ณ หนองคาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รชต สอนสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ลิ้มอุสันโน	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลภัสสรดา พิษณุธีรนาถ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ดร.ธัญญานิธิ จิรพัฒนาพรสิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ดร.สมคิด นาพรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชราภรณ์ แสงทามาคย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณิธาน เมฆกมล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาการจัดการ ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ฉบับนี้ยังเข้มข้นด้วยเนื้อหาและสาระทางวิชาการ ในการจัดทำวารสารกองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของบทความวิจัยที่คัดเลือกนำมา ลงตีพิมพ์ในแต่ละฉบับ โดยบทความวิจัยทุกบทความที่ดีพิมพ์จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากกอง บรรณาธิการ และได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเหล่านี้ ได้สละเวลาอันมีค่าในการพิจารณาบทความ พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ บทความที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นแก่นักวิจัย เพื่อให้วารสารเป็นที่ยอมรับและเกิดความเชื่อมั่นในการ วิชาการ โดยในฉบับนี้มีบทความวิจัยทั้งสิ้น 6 บทความ ซึ่งมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกใน ปัจจุบัน นั่นคือ การตอบสนองและการปรับตัวเชิงพื้นที่ของภูมิภาคทั่วโลก ซึ่งเกิดจากบทเรียนการ แพร่ระบาดของโควิด 19 รวมถึงการยอมรับเทคโนโลยีการเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR CODE และ ระบบภาษีและระบบเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ที่หน่วยงานภาครัฐพยายามผลักดันให้องค์กรนำ เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจให้มากยิ่งขึ้น และยังมีความรู้ในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้ง ด้านการดำเนินงาน ต้นทุน และผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ชุมชน อีกทั้งยังมีองค์ความรู้ที่ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่สำคัญที่ใช้ในวารสารวิชาชีพบัญชี โดยกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความที่ นำเสนอในวารสารฯ นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้การพัฒนางานองค์กรให้ก้าวหน้า และรองรับกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ภายใต้สถานการณ์ธุรกิจและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา

ชนัญญา ลินชิน
บรรณาธิการ

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ (Duties of Authors)

1. บทความที่ส่งมาพิจารณาตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้เขียนบทความต้องไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น
3. ข้อมูลในบทความจะต้องเกิดจากผลการทำวิจัยของผู้เขียน ไม่มีการบิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ
4. ผู้เขียนบทความต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานตนเอง เช่น ภาพ ตาราง หรือข้อความที่เป็นเนื้อหา เป็นต้น รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความตามรูปแบบที่กำหนด
5. ผู้เขียนต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบและขนาดตัวอักษรที่วารสารกำหนดไว้
6. ผู้เขียนที่มีชื่อในบทความ ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการบทความนั้นๆ จริง
7. ผู้เขียนต้องระบุแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัยนี้ และหากมีผลประโยชน์ทับซ้อนจะต้องระบุในบทความและแจ้งให้บรรณาธิการได้รับทราบ

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ และไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยผ่านการตีพิมพ์จากที่อื่นมาก่อนแล้ว
2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับทราบ
3. บรรณาธิการมีหน้าที่ในการคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความถูกต้องของระเบียบวิธีวิจัย และความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย มาเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ
4. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนและผู้ประเมินบทความ
5. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง
6. หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความทันที เพื่อแจ้งผลตอบรับหรือปฏิเสธการตีพิมพ์
7. หากบรรณาธิการตรวจสอบพบว่า บทความมีการคัดลอกบทความอื่นโดยมิชอบ หรือปลอมแปลงข้อมูลอันเป็นเท็จ และเป็นเหตุให้ถูกถอดถอนบทความ หากผู้เขียนปฏิเสธการถอดถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอดถอนบทความได้ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียนบทความ

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความ ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หากผู้ประเมินบทความรับทราบว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนบทความ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญเท่านั้น โดยพิจารณาจากเนื้อหาสาระในบทความว่ามีความสอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของตนเอง
4. หากผู้ประเมินบทความพบว่ามีส่วนหนึ่งส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการได้รับทราบ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ.....	vi
จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	vii
สารบัญ.....	ix
บทความวิจัย	
ผลกระทบของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพ การดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์	
นฤมล พันธุ์ชา, อุเทน เลาน้ำทา และ วราพร เปรมพาณิชย์กุล.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561	
สุมินทร เบ้าธรรม, ดวงฤดี อยู่, เกษลณี เพรงมา และ วัชรภรณ์ อักษรจรรยา.....	15
การตอบสนองและการปรับตัวเชิงพื้นที่ของภูมิภาคทั่วโลก: บทเรียนจากการระบาด ของโควิด-19	
รณกร กิตติพรเดชาธร และ พัชรีย์ ผาสุข.....	27
การยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR CODE สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่	
เอกธวัช ศรีบุญมา, สายพิณ ปั่นทอง และ ณัฐินี ชุตินันตพงศ์.....	39
การพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ อำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง	
ไพฑูรย์ อินตะชนัน, ณัฐนันท์ ฐิตยาปราโมทย์, สุขเกษม ลางกุลแสน, นันทะ บุตรน้อย, กนกพร ศรีวิชัย และ ฐิติกานต์ สุริยะสาร.....	53
ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์	
พิชยพิมพ์ คำเพียร.....	67
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน.....	79

ข้อความที่ปรากฏในบทความแต่ละเรื่องในวารสารวิชาการเล่มนี้
ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของผู้จัดทำ บรรณาธิการ
กองบรรณาธิการ และคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ความรับผิดชอบด้านเนื้อหาและการตรวจร่างบทความแต่ละเรื่อง
เป็นของผู้เขียนบทความแต่ละท่าน

**ผลกระทบของความสำเเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพ
การดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์
EFFECTS OF TAX SYSTEM AND E-DOCUMENTS SUCCESS ON ACCOUNTING
OPERATIONAL EFFICIENCY OF ELECTRONIC TAX REGISTRANTS**

นฤมล พันธูชา¹ อุเทน เลานำทา¹ และ วราพร เปรมพาณิชย์นุกูล¹

¹ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Naruemon Pantucha¹ Uthen Laonamtha¹ and Varaporn Prempanichnukul¹

¹ Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

(Received: May 22, 2020; Revised: Jun 27, 2020; Accepted: Jul 28, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาผลกระทบของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 106 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพระบบ ด้านคุณภาพสารสนเทศด้านคุณภาพบริการ ด้านการใช้งาน ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน และด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้งานได้รับ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม ดังนั้นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ควรตระหนักถึงความสำเร็จในการนำระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนดำเนินงาน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสาร ประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสาร ช่วยให้การดำเนินงานเกิดความสะดวกรวดเร็ว และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประมวลผลต่อในระบบสารสนเทศขององค์กร อีกทั้งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์, ประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี, ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์

ABSTRACT

The main purpose of this research was to study the effects of tax system and e-document on accounting operational efficiency of electronic tax registrants. A questionnaire was used as a tool to collect data and responded by 106 accounting executives' electronic tax registrants. The statistical techniques used for data analysis were multiple correlation analysis and multiple regression analysis. The findings revealed that tax system and e-document in the system quality, information quality, service quality, using, user satisfaction, and net benefit had positive relationships with

and effect on accounting operational efficiency as a whole. Therefore, electronic tax registrants should realize the success of applying tax system and e-document as operational in order to reduce redundant procedures: save time and expense in delivering documents, save space for document storage, allowing operations to be convenient fast and can be used for further processing in the organization's information system it is more effective as well as causing the operational efficiency to be more successful.

Keywords: Tax System and e-Document, Accounting Operational Efficiency, Electronic Tax Registrants

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศ ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐตามแนวคิด Thailand 4.0 ซึ่งรัฐบาลต้องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ดังนั้น รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) จึงเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาระบบการให้บริการของภาครัฐ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ทันสมัย นำไปสู่ความสำเร็จ ตามแนวคิด Thailand 4.0 รูปแบบแนวคิดที่สำคัญอย่างหนึ่งของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์คือ ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้โครงการแผนยุทธศาสตร์ชาติ National e-Payment ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้ก้าวหน้าและมีมาตรฐานสอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ เพื่อให้มีระบบรองรับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ที่ได้มาตรฐานช่วยให้ภาครัฐสามารถบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ภาคเอกชนผู้ให้บริการประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และเอกสารที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ ทำให้ช่วยลดปัญหาเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษตามประมวลรัษฎากรให้กับกิจการ (พิชุกรรณ กิตติคุณ, 2562)

ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Tax System and e-Documents Success) เป็นการสร้างความเชื่อมั่นด้านการพัฒนาการจัดทำและนำส่งข้อมูลใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้ (e-Tax Invoice) และใบเสร็จรับเงิน (e-Receipt) ที่ได้จัดทำขึ้นเป็นข้อความอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมลงลายมือชื่อดิจิทัล (Digital Signature) หรือประทับรับรองเวลา (Time Stamp) เพื่ออำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนในการจัดทำ รวมทั้งการนำส่งรายงานการทำธุรกรรมทางภาษี (e-Filing) ซึ่งประกอบด้วย ด้านคุณภาพระบบ (System Quality) ด้านคุณภาพสารสนเทศ (Information Quality) ด้านคุณภาพบริการ (Service Quality) ด้านการใช้งาน (Using) ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (User Satisfaction) และด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้งานได้รับ (Net Benefit) (DeLone & McLean, 2003) ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการจัดการข้อมูลหรือเอกสารที่อยู่ในรูปของกระดาษ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสาร และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางภาษี

ประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี (Accounting Operational Efficiency) เป็นความสามารถในการดำเนินงานทางการบัญชีให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเปล่าน้อยที่สุด และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้ทันเวลา ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลการปฏิบัติงานทางการบัญชี (Accounting Performance) ด้านต้นทุนในการดำเนินงาน (Operating Costs) และด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน (Operating Time) (วัฒนาวงศ์เกียรติรัตน์, 2553) การที่เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีนั้น จะสะท้อนถึงมาตรฐานการทำงานที่บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กร ที่เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานกำกับทางวิชาชีพ และวิธีปฏิบัติทางด้านการบัญชีที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เหมาะสมทันกับสถานการณ์ที่ต้องการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Tax Registrants) เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่ได้รับการอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร ให้มีหน้าที่ในการจัดทำ ส่งมอบ และเก็บรักษาเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านธุรกรรมทางการเงินต่างๆ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ National e-Payment ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ต้องจัดทำใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้ และใบเสร็จรับเงินให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีการลงลายมือชื่อดิจิทัล (Digital Signature) หรือประทับรับรองเวลา (Time Stamp) ที่มีความน่าเชื่อถือปลอดภัยตามมาตรฐานสากล ส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการและกรมสรรพากรด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ และเก็บรักษาเอกสารธุรกรรมดังกล่าวไว้ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (กรมสรรพากร, 2561)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ถึงแม้ว่าระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยให้ผู้ประกอบการได้ประโยชน์มากเพียงใด แต่ปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวนน้อย เนื่องจากยังขาดผลการวิจัยที่จะพิสูจน์ว่า เมื่อประยุกต์ใช้ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์แล้ว จะช่วยให้ผู้ประกอบการได้รับประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีอย่างไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัย ผลกระทบของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่า ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี หรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อทดสอบผลกระทบของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์

สมมติฐานการวิจัย

H₁: ความสำเร็จของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพระบบ มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี

H₂: ความสำเร็จของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพสารสนเทศ มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี

H₃: ความสำเร็จของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพบริการ มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี

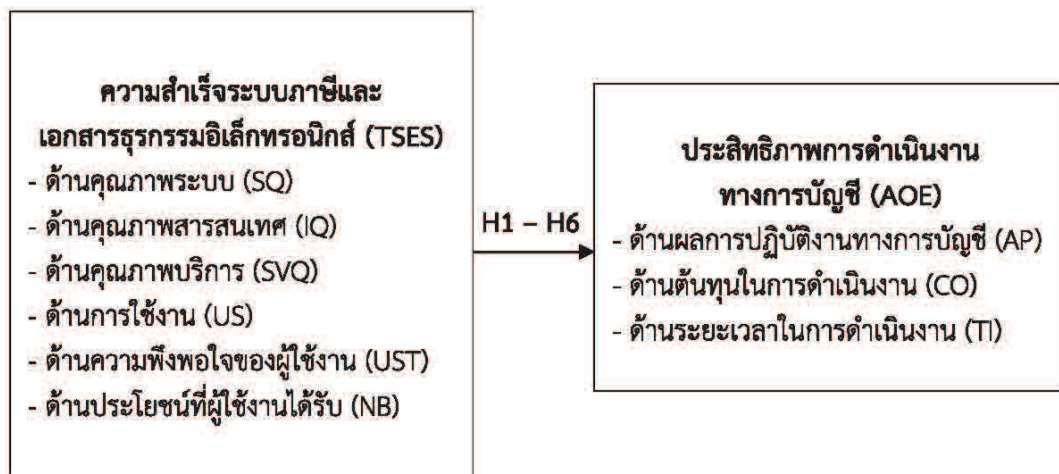
H₄: ความสำเร็จของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านการใช้งาน มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี

H₅: ความสำเร็จของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งานมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี

H₆: ความสำเร็จของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้งานได้รับมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ความสำเร็จของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระ และมีผลกระทบกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี จากวัตถุประสงค์ข้างต้น สามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 464 ราย (กรมสรรพากร, 2562)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบธุรกิจ รายได้จากการดำเนินงาน ทุนในการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน และจำนวนพนักงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพระบบ จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบระบบ ความพร้อมในการใช้งาน ความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 2) ด้านคุณภาพสารสนเทศ จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความครบถ้วน ถูกต้อง เข้าใจได้ และเป็นปัจจุบันของข้อมูลจากระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 3) ด้านคุณภาพบริการ จำนวน 3 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการให้บริการของกรมสรรพากร ในการให้ความช่วยเหลือในการใช้งานระบบภาษี และเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 4) ด้านการใช้งาน จำนวน 3 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความถี่ และความตั้งใจใช้งานระบบภาษี และเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 5) ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน จำนวน 3 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความพึงพอใจถึงคุณภาพของระบบ คุณภาพของสารสนเทศ และคุณภาพบริการที่ได้รับจากการใช้ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และ 6) ด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้งานได้รับ จำนวน 3 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการสื่อสารข้อมูลระหว่างกันของกิจการ กรมสรรพากรและคู่ค้า และช่วยให้การทำธุรกรรมทางภาษีง่ายและสะดวกขึ้นกว่าระบบภาษีแบบเดิม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)) ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติงานทางการบัญชี จำนวน 3 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับผลการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานทางการบัญชี ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของหน่วยงานกำกับ ช่วยให้งานสามารถดำเนินงานได้อย่างบรรลุเป้าหมายที่กำหนด 2)

ด้านต้นทุนในการดำเนินงาน จำนวน 3 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการลดความสูญเสียในการดำเนินงาน ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านทรัพยากร กำลังคนและเอกสาร ทำให้ได้รับประโยชน์มากกว่าต้นทุนที่เสียไป และ 3) ด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน จำนวน 3 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด ผลงานมีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item – total Correlation ซึ่ง ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.635 – 0.943 ประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.566 – 0.857 ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ ห้ายเรือคำ (2552) ได้เสนอว่า ค่าอำนาจจำแนกที่มีค่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ แสดงว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ สามารถนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยได้ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ของแบบสอบถามเป็นรายด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.926 – 0.972 และประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.901 – 0.922 ซึ่งสอดคล้องกับ Hair et.al. (2006) ได้เสนอว่า ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ที่มีค่าเกิน 0.70 เป็นค่าที่ยอมรับได้ แสดงว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 464 ฉบับ เอกสารส่งกลับเนื่องจากไม่มีผู้รับ จำนวน 11 ฉบับ จึงเหลือส่งแบบสอบถามจำนวน 453 ฉบับ เมื่อครบกำหนดได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น จำนวน 117 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ถูกต้องครบถ้วน จำนวน 106 ฉบับ มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 23.40 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker et.al. (2001) ได้เสนอว่าการส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงถือว่ายอมรับได้ว่าขนาดตัวอย่างที่ได้มีความเหมาะสม และเพียงพอที่ใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัย ระหว่างวันที่ 5 สิงหาคม – 15 กันยายน 2562 รวมระยะเวลา 41 วัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการถดถอยแบบพหุคูณทดสอบผลกระทบของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{สมการ AOE} = \beta_0 + \beta_1 \text{SQ} + \beta_2 \text{IQ} + \beta_3 \text{SVQ} + \beta_4 \text{US} + \beta_5 \text{UST} + \beta_6 \text{NB} + e$$

เมื่อ AOE แทน ประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม

SQ แทน ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านคุณภาพระบบ

IQ แทน ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านคุณภาพสารสนเทศ

SVQ แทน ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านคุณภาพบริการ

US แทน ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านการใช้งาน

UST แทน ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

NB แทน ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้งานได้รับ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีรูปแบบธุรกิจบริษัทจำกัด (ร้อยละ 89.62) รองลงมาบริษัทมหาชนจำกัด (ร้อยละ 10.38) รายได้จากการดำเนินงานตั้งแต่ 30,000,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 51.89) รองลงมาน้อยกว่า 30,000,000 บาท (ร้อยละ 48.11) ทุนในการดำเนินงานต่ำกว่า 10,000,000 บาท (ร้อยละ 46.23) รองลงมา มากกว่า 30,000,000 บาท (ร้อยละ 39.62) ระยะเวลาในการดำเนินงาน น้อยกว่า 10 ปี (ร้อยละ 54.72) รองลงมา 10 – 20 ปี (ร้อยละ 19.81) และจำนวนพนักงาน น้อยกว่า 100 คน (ร้อยละ 66.98) รองลงมา มากกว่า 300 คน (ร้อยละ 20.76)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์

ตัวแปร	AOE	SQ	IQ	SVQ	US	UST	NB	VIFs
$\bar{X}$	4.26	4.20	4.29	4.11	4.35	4.15	4.39	
S.D	0.54	0.63	0.41	0.70	0.66	0.57	0.51	
AOE		0.643*	0.378*	0.534*	0.661*	0.586*	0.629*	
SQ			0.498*	0.458*	0.672*	0.500*	0.424*	2.127
IQ				0.372*	0.484*	0.487*	0.481*	1.616
SVQ					0.501*	0.495*	0.308*	1.571
US						0.401*	0.478*	2.211
UST							0.538*	1.881
NB								1.670

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระความสำเร็จระบบภายในและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม (AOE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.378 – 0.661 เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระความสำเร็จระบบภายในและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์แต่ละด้าน กับตัวแปรตามประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม (AOE) ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยของความสำเร็จระบบภายในและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์

ความสำเร็จระบบภายในและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์	ประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม (AOE)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.688	0.354	1.941	0.055
ด้านคุณภาพระบบ (SQ)	0.211	0.072	2.930*	0.004
ด้านคุณภาพสารสนเทศ (IQ)	0.248	0.097	2.564*	0.012
ด้านคุณภาพบริการ (SVQ)	0.123	0.056	2.210*	0.029
ด้านการใช้งาน (US)	0.223	0.070	3.175*	0.002
ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (UST)	0.175	0.074	2.361*	0.020
ด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้งานได้รับ (NB)	0.353	0.078	4.519*	<0.0001
F = 33.867 p<0.0001 Adj R ² = 0.653				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสำเร็จระบบภายในและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านคุณภาพระบบ (SQ) ด้านคุณภาพสารสนเทศ (IQ) ด้านคุณภาพบริการ (SVQ) ด้านการใช้งาน (US) ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (UST) และด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้งานได้รับ (NB) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม (AOE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลกระทบของความสำเร็จระบบภายในและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพระบบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม เนื่องจาก ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้านคุณภาพระบบ เป็นปัจจัยหนึ่งนำไปสู่ ความสำเร็จของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์มีเสถียรภาพของระบบที่ดี มีความพร้อมในการใช้งานอยู่ตลอดเวลา สามารถเข้าถึง ระบบได้อย่างไม่ติดขัด มีความง่ายในการใช้งาน ระบบมีความยืดหยุ่น และมีระบบรักษาความ ปลอดภัยของข้อมูล ผลลัพธ์ที่ได้จากการประยุกต์ใช้ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนการดำเนินงาน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสาร รวมถึงลดการใช้เอกสารในรูปแบบกระดาษ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ศิริภพ ทองศิริวิสุรเกตุ (2562) พบว่า การยื่นแบบแสดงรายการและ ชำระภาษีอากรทางออนไลน์ (e-Filing) ส่งผลต่อความสะดวกและรวดเร็วของผู้เสียภาษีเงินได้นิติ บุคคลที่ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีอากรทางออนไลน์ (e-Filing) สามารถปฏิบัติได้อย่าง สะดวกและรวดเร็ว ตอบสนองต่อความต้องการได้ทันที ประหยัดเวลา ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ถือ ได้ว่าเป็นระบบสามารถช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ผู้เสียภาษีอากรได้ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Sharda et al. (2015) พบว่า ผู้เสียภาษีอิเล็กทรอนิกส์มีความคิดเห็นต่อระบบการจัดเก็บ ภาษีออนไลน์ว่า มีความสะดวกในการใช้งานและการรับรู้ประโยชน์ เนื่องจากระบบใช้งานง่ายและ สามารถปรับแต่งได้ มีระบบที่ให้บริการที่หลากหลาย สะดวกสบาย ให้การชำระเงินที่ปลอดภัยและ เชื่อถือได้ รวมถึงมีผลกระทบเชิงบวกต่อทัศนคติของผู้เสียภาษีที่สมัครใจยื่นแบบแสดงรายการเพื่อ ชำระภาษี

2. ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพสารสนเทศ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม เนื่องจาก ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพสารสนเทศ ที่ได้จากการ ประยุกต์ใช้ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน เข้าใจได้ เป็นปัจจุบันและตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ส่งผลให้การดำเนินงานทางการบัญชีมี ประสิทธิภาพ โดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเชื่อมโยงข้อมูลกับคู่ค้าและกรมสรรพากรในรูปแบบ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ประหยัดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์และจัดส่งเอกสาร ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุเทน เลาน้ำทา และนาถนภา นิลนิยม (2561) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากระบบ การนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ DBD e-Filing เป็นข้อมูลที่ทันสมัย แม่นยำ ถูกต้องตามความ ต้องการของผู้ใช้ นำเสนอได้อย่างถูกต้อง รูปแบบเหมาะสม ทันสมัยและเป็นประโยชน์ และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Utetiawabo และคณะ (2018) พบว่า ผู้เสียภาษีขนาดเล็กและกลาง ส่วนใหญ่มี ความรู้เรื่องการยื่นภาษีแบบ e-Filing และยอมรับว่าการยื่นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีความถูกต้อง แม่นยำมาก ช่วยทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าการยื่นภาษีด้วยตนเอง

3. ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพบริการ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชี เนื่องจาก กรมสรรพากรซึ่งเป็นผู้ให้บริการระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีระบบในการช่วยเหลือ ผู้ใช้บริการระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย เช่น มีคู่มือการใช้งานระบบ

ภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีระบบอัตโนมัติในการแก้ไขปัญหา มีบริการตอบคำถามตลอดจนให้ข้อมูลในการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ เป็นต้น ทำให้ผู้ให้บริการเกิดความพึงพอใจและกิจการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องไม่ติดขัด ส่งผลให้การดำเนินงานทางการเงินมีประสิทธิภาพ โดยใช้เวลาในการจัดทำและนำส่งเอกสารทางการเงินไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ศิริภพ ทองศิริวิสุเขต (2562) พบว่า การยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีอากรทางออนไลน์ (e-Filing) ผู้ให้บริการมีการให้คำแนะนำในการใช้งาน สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างสะดวกและเข้าใจง่าย ทั้งส่วนที่เป็นคู่มือและเจ้าหน้าที่ในการช่วยเหลือการใช้งาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ ลิ้มปัทมกุล (2558) พบว่า คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลทางบวกต่อผลประโยชน์สุทธิขององค์กร ได้แก่ ความเต็มใจให้บริการของหน่วยงานสนับสนุน อาทิ เมื่อประสบปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทัน่วงที การให้บริการมีความเต็มใจ และบุคลากรมีความรู้สามารถตอบคำถามได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นแล้ว ผู้ให้บริการควรให้บริการและเอาใจใส่แก่ผู้ใช้บริการแต่ละบุคคลด้วยความเท่าเทียมกัน

4. ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านการใช้งาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการเงินโดยรวม เนื่องจากพฤติกรรมการใช้งานระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีผลมาจากการรับรู้ถึงคุณภาพระบบ คุณภาพสารสนเทศ และคุณภาพบริการของระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ หากระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีเสถียรภาพของระบบที่ดี สารสนเทศที่ได้อยู่ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีถูกต้อง ครบถ้วน เข้าใจได้ เป็นปัจจุบันและตรงตามความต้องการ และหากกรมสรรพากรผู้ให้บริการระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีระบบในการช่วยเหลือผู้ใช้บริการที่หลากหลายบริการแล้ว ผู้ใช้ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ก็จะมีการใช้งานระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นประจำและสม่ำเสมอมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์จิรา ตลับแก้ว และ เพ็ญพันธ์ เพชรศรี (2559) พบว่า ผู้ดูแลระบบมีความคิดเห็นต่อการใช้งานระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีความสามารถในการเข้าถึงการรับ-ส่งหนังสือ ได้ง่ายและรวดเร็ว มีความแม่นยำ ความถูกต้องของการแสดงผลลัพธ์ในการค้นหากระบวนการรับ-ส่งหนังสือ การออกเลขหนังสือ การลงนามเก็บบันทึก การร่างบันทึกข้อความ เป็นไปตามระเบียบงานสารบรรณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sadress & Juma (2018) พบว่า ทักษะคนที่ใช้ระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ช่วยปรับปรุงการปฏิบัติตามภาษีในยูกันดา ผู้เสียภาษีมีความเห็นว่าการยื่นแบบออนไลน์มีประโยชน์ ปรับปรุงการปฏิบัติงาน และประหยัดเวลา ช่วยให้การเตรียมเพื่อขอคืนภาษีง่ายขึ้นและปลอดภัย

5. ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการเงินโดยรวม เนื่องจากผู้ใช้งานระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ รับรู้ได้ว่าการใช้งานระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นประจำและสม่ำเสมอ มีประโยชน์ช่วยให้ผู้ใช้งานมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น ลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานให้น้อยลง ผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้งานมีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับจากหน่วยงานกำกับเพิ่มมากขึ้น ก็จะเกิดความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ อุเทน เลาน้ำทา และ นาดนภา นิลนิม (2561) พบว่า การนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ DBD e-Filing ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความพึงพอใจต่อการนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ DBD e-Filing โดยสมัครง่ายในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muhammad et al. (2019) พบว่า การยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์และมีความตั้งใจที่จะยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านระบบ e-tax อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์มีประโยชน์ต่อผู้เสียภาษี ประกอบด้วยความสะดวกรวดเร็ว ลดระยะเวลาในการดำเนินงาน ระบบมีการตอบสนองที่รวดเร็ว

6. ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้งานได้รับความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม เนื่องจากผู้ใช้งานระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์รับรู้ได้ถึงประโยชน์จากการประยุกต์ใช้ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ว่า ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทางการบัญชีให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของหน่วยงานกำกับ ช่วยลดความสูญเสียในการดำเนินงาน คุ่มค่ากับต้นทุนที่เสียไป ซึ่งลดต้นทุนในการจัดพิมพ์ จัดส่งและการจัดเก็บเอกสารในรูปแบบกระดาษ รวมถึงช่วยให้การค้นหาข้อมูลได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาในการทำงานและตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทันเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา ตั้งศักดิ์สุพรรณ และ ชฎาพร ฑีมาอุมกร (2562) พบว่า ผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำใบกำกับภาษีและใบรับอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้ ช่วยลดการซับซ้อนในการทำงาน ช่วยประหยัดเวลา ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย ประหยัดพื้นที่การจัดเก็บ ช่วยให้เกิดความสะดวกในการหาข้อมูล และสามารถนำข้อมูลมาประมวลผลได้ทันทีที่ต้องการใช้งาน ช่วยลดการใช้กระดาษ เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสภาพแวดล้อม ช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและการบริหารจัดการของภาครัฐ และช่วยส่งเสริมและสนับสนุนนโยบาย Thailand 4.0 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sadress & Juma (2018) พบว่า ผู้เสียภาษีในยูกันดามีทัศนคติต่อระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ว่ายื่นภาษีแบบออนไลน์มีประโยชน์ ปรับปรุงการปฏิบัติงานและประหยัดเวลามีประสิทธิภาพในการเตรียมเพื่อขอคืนภาษีช่วยให้การทำงานง่ายขึ้นและปลอดภัย

จากการศึกษาผลกระทบของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์สามารถสรุปได้ว่า ความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการบัญชีโดยรวม เนื่องจากระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีเสถียรภาพของระบบที่ดี มีความพร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา สารสนเทศที่ได้มีความถูกต้อง ครบถ้วน ผู้ให้บริการมีระบบในการช่วยเหลือต่อผู้ใช้บริการที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหา ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจและกิจการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องไม่ติดขัด ส่งผลให้การดำเนินงานทางการบัญชีมีประสิทธิภาพ ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของหน่วยงานกำกับ อีกทั้งช่วยลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนการดำเนินงาน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดส่ง

เอกสาร สามารถนำข้อมูลไปใช้ประมวลผลต่อในระบบสารสนเทศภายในองค์กรได้ทันที ประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสาร และลดระยะเวลาในการค้นหาเอกสาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการการใช้งานระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นในการจัดทำและนำส่งข้อมูลใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้ (e-Tax Invoice) และใบเสร็จรับเงิน (e-Receipt) ที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ส่งให้กรมสรรพากรและผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนการดำเนินงาน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสาร สามารถนำข้อมูลไปใช้ประมวลผลต่อในระบบสารสนเทศภายในองค์กรได้ทันที ประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสาร และลดระยะเวลาในการค้นหาเอกสาร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์จาก 2 ระบบคือระบบ e-Tax Invoice & Receipt และระบบ e-Tax Invoice by Email ดังนั้นในอนาคตควรทำการศึกษาผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสองระบบแยกจากกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างซึ่งอาจทำให้งานวิจัยมีประสิทธิผลและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความสำเร็จระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จากผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ ดังนั้นในอนาคตควรทำการศึกษาจากผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องใช้ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จากการบังคับใช้ตามกฎหมายเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2562). รายชื่อผู้ประกอบการที่ได้รับอนุมัติให้จัดทำ ส่งมอบ และเก็บรักษา

ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และใบรับอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2562, จาก https://etax.rd.go.th/etax_staticpage/app/#/index/registered#top

_____. (2561). ภาพรวมการจัดทำใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบรับอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2562, จาก https://etax.rd.go.th/etax_staticpage/app/?fbclid=IwAR2VQW4pWhiNEftXo2PleQDZdzzd6w7cSKO_tJifX4Lzsr9R4Lb4yUuIA#/index/main%23top

- จันทร์จิรา ตลับแก้ว และ เพ็ญพันธ์ เพชรตร. (2559). การประเมินประสิทธิภาพการใช้งานระบบ
สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. *อินฟอร์เมชัน*, 23(1),
23-38.
- จารุวรรณ ลิ้มปี่ไพบูลย์. (2558). อิทธิพลของการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงที่มีต่อคุณภาพระบบ
สารสนเทศ คุณภาพการให้บริการ และประโยชน์สุขขององค์กร. *วารสารวิทยาการ
จัดการสมัยใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 8(2), 199.
- ปัทมา ตั้งศักดิ์สุพรรณ และ ชญาพร ฑีฆาอุมาร. (2562). ความพร้อมในการจัดทำใบกำกับภาษีและ
ใบรับอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. *วารสาร
วิจัยธุรกิจและการจัดการ เพื่อความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 1(1), 1-13.
- พงศ์ศิริภพ ทองศิริวิสุเรศ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในการยื่นแบบ
แสดงรายการและชำระภาษีอากรทางออนไลน์ (E-FILING). *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี*, 8(2), 176-177.
- พิรุณวรรณ กิตติคุณ. (2562). การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน:การบริหารงานและการให้บริการ
ภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล HOT ISSUE. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2562, จาก
<http://www.parliament.go.th/library>
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2553). การวางแผนกลยุทธ์: ศิลปะการกำหนดแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมผลผลิตแห่งชาติ.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุเทน เลาน้ำทา และ นาถนภา นิลนิยม. (2561). การสำรวจความพึงพอใจของการนำส่งงบการเงินทาง
อิเล็กทรอนิกส์ DBD E-Filing โดยสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12(Supplement), 71-82.
- Aaker, D. A., Kumar, V., and Day, G. (2001). *Marketing Research*. (7th ed.). New York:
John Wiley and Sons.
- DeLone, W. H., and McLean, E. R. (2003). The DeLone and McLean Model of
Information System Success. *Journal of Management Information
Systems*, 19(4), 9-30.
- Hair, J. F., Black, W. C., and Anderson, R. E. (2006). *Multivariate Data Analysis*.
(6th ed.). New Jersey: pearson.
- Muhammad, S., Aneela, M., Mahmud, A., and Awais, S. (2019). Exploring the
interrelationships between technological predictors and behavioral
mediators in online tax filing: The moderating role of perceived risk.
Government Information Quarterly, 36(2), 237-251.

- Sadress, N., and Juma, B. (2018). The Mediating role of adoption of an electronic tax system in the relationship between attitude towards electronic tax system and tax compliance. **Journal of Economics, Finance and Administrative Science**, 25(49), 73-88.
- Sharda, H., Bharti, M., and Sukhjeet, K. (2015). Behavioral Intention of Taxpayers towards Online Tax Filing in India: An Empirical Investigation. **Journal of Business & Financial Affairs**, 4(1), 1-5.
- Utetiwabo, S., Patrick, M. and Oluoch, O. (2018). Effect of Electronic Tax System on Tax Compliance among small and medium Tax Payers in Rwanda: Case study Of Nyarugenge Sector. **Journal of Management and Commerce Innovations**, 6(1), 1169–1178.

**แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552-2561**

**CONCEPTS AND THEORIES TO DESCRIBE THE RESEARCH ARTICLES PUBLISHED IN
THE JOURNAL OF ACCOUNTING PROFESSIONS, THAMMASAT UNIVERSITY
SINCE B.E. 2009-2018**

สุมินทร เบ้าธรรม¹ ดวงฤดี อุ¹ เกษสิณี เพรงมา¹ และ วัชรารภณ์ อักษรจรรยา¹

¹ คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร

Sumintorn Baotham¹ Duangrudee Wu¹ Katesinee Phrangma¹ and Watcharaporn Aksornchanya¹

¹ Faculty of Industry and Technology, Rajamangala University of Technology Isan,
Sakon-Nakhon Campus

(Received: May 21, 2020; Revised: Jun 8, 2020; Accepted: Jul 20, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ถึง พ.ศ. 2561 รวมทั้งสิ้น 143 บทความวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสำรวจรายการด้วยตนเอง ผลการศึกษาพบว่า มีแนวคิดจำนวน 40 แนวคิด และมีทฤษฎีจำนวน 44 ทฤษฎี ที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยในวารสารวิชาชีพบัญชี โดยแนวคิดที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุด ได้แก่ แนวคิดการตกแต่งกำไรและแนวคิดเสถียรภาพของกำไร รองลงมาคือ แนวคิดความระมัดระวังทางบัญชีและความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ส่วนทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุดคือ ทฤษฎีตัวแทน รองลงมาคือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีความคาดหวัง สารสนเทศที่ได้จากงานวิจัยนี้ เป็นการยืนยันแนวคิดและทฤษฎีที่ยังคงอยู่และถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในวารสารวิชาการชั้นนำของประเทศ

คำสำคัญ: แนวคิด, ทฤษฎี, บทความวิจัย, วารสารวิชาชีพบัญชี

ABSTRACT

This research aims to survey the concepts and theories used to describe the research articles published in the Journal of Accounting Professions (JAP) since B.E. 2009-2018, including 143 articles. The tool used for collecting data is a self-checklist. The results showed that 40 concepts and 44 theories used to describe the research articles published in the JAP. The concept is used to describe most research articles are earnings management and earnings persistence, accounting conservatism, and corporate social responsibility, respectively. The theory that is used to describe the most research articles are agency theory, stakeholder theory, and expected theory, respectively. Information from this research confirms the concept and theory that remains and is widely used in the country's leading academic journals.

Keywords: Concept, Theory, Research Article, Journal of Accounting Professions

บทนำ

ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นศาสตร์สาขาใดก็ตาม วิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือทางวิชาการ คือการใช้แนวคิดหรือทฤษฎีในการอธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ เพื่อยืนยันกรอบแนวคิดของงานวิจัยดังกล่าว ดังนั้น แนวคิดหรือทฤษฎีจึงมีความสำคัญต่อการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้การจัดระเบียบความรู้ในเรื่องนั้นๆ ให้เป็นระบบ รวมถึงการแยกประเภทของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในงานวิจัย นอกจากนี้ทฤษฎีช่วยสรุปข้อเท็จจริงของศาสตร์แต่ละสาขา ซึ่งแนวคิดหรือทฤษฎีที่นำมาอ้างอิงจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในตอนสรุปและอภิปรายผลในตอนท้าย ว่ามีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับแนวทฤษฎีที่นำมาอ้างอิงอย่างไร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการอธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับกระบวนการค้นคว้าที่นักวิจัยดำเนินการวิจัย ถ้าทฤษฎีไม่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ความทั่วถึงของทฤษฎีและผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบก็จะไม่สืบเนื่องกัน (ธกานต์ ชาติวงศ์, 2560)

วารสารวิชาชีพบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นวารสารด้านการบัญชีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านการบัญชี เพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาทางวิชาชีพและปัญหาทางสังคมธุรกิจที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการบัญชีการเงิน การบัญชีสำหรับผู้บริหาร ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน การบัญชีภาษีอากร และผู้ประกอบการอาชีพการสอนด้านวิชาการบัญชี รวมถึงเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบต่างๆ ในอันที่จะเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่เรื่องราวเชิงวิชาชีพบัญชี ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนประสบการณ์ระหว่างคณาจารย์ นักวิชาการ ผู้บริหาร นักบัญชี นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจในด้านการบัญชีทั่วไป โดยฉบับปฐมฤกษ์ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2548 ในปัจจุบันวารสารวิชาชีพบัญชี ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre) ให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 1 ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (TCI-1) และได้ผ่านการพิจารณาคัดเลือกให้เข้าสู่ฐานฐานข้อมูล ASEAN-Citation Index (ACI) ตั้งแต่วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา (วารสารวิชาชีพบัญชี, 2562)

จากการศึกษางานวิจัยในอดีต พบว่าทฤษฎีต่างๆ ถูกนำไปใช้ในการอ้างอิงงานวิจัยทางด้านการบัญชี เช่น แนวคิดการตกแต่งกำไร (พรพรรณ ดำรงค์สุขนิวัฒน์ และ ปัญญา อิศระวรวานิช, 2556) แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (ศจีรัตน์ เมธีสุภาพ, 2561; บุรณภพ สมเศรษฐ และคณะ, 2556) ทฤษฎีตัวแทน (เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และ อนุวัฒน์ ภักดี, 2561) ดังนั้น การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยทางบัญชี จึงเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนความแกร่งของแนวคิดและทฤษฎีนั้นๆ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี 10 ปี ย้อนหลัง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552-2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาชีพบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปี 2552-2561 สารสนเทศที่ได้จากงานวิจัยนี้ เป็นการยืนยันแนวคิดและทฤษฎีที่ยังคงอยู่ และถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในวารสารวิชาการชั้นนำของประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

สำรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาชีพบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปี 2552-2561

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ พอสรุปได้ดังนี้

1. Positive Accounting Theory

เป็นการอธิบายว่า เพื่อให้บรรลุเงื่อนไขอันเกิดจากการสัญญาที่เกิดขึ้นระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสีย ผู้บริหารมักจะมีพฤติกรรมฉกฉวยโอกาสผ่านการเลือกใช้นโยบายการบัญชีภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกันไป (Watt and Zimmerman, 1986) โดยแบ่งออกเป็น 3 สมมติฐาน ได้แก่

สมมติฐานที่ 1 สมมติฐานการให้ผลตอบแทน (The Bonus Plan Hypothesis) เป็นสมมติฐานที่กล่าวถึง การให้แรงจูงใจด้วยผลตอบแทนพิเศษ (Bonus Plan) แก่ผู้บริหาร โดยผลตอบแทนดังกล่าว ขึ้นอยู่กับผลประกอบการของบริษัทที่สะท้อนศักยภาพในการทำงานของผู้บริหาร งบการเงินในส่วนของการกำไร จึงมักใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงในสัญญาผลตอบแทนที่ได้ทำไว้กับผู้บริหาร ผู้บริหารจึงมีแนวโน้มจะรับนโยบายที่หละหลวม เพื่อสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้นให้กับตัวเอง

สมมติฐานที่ 2 สมมติฐานข้อตกลงในสัญญา (The Debt Covenant Hypothesis) เป็นสมมติฐานที่กล่าวถึง การกำหนดกฎเกณฑ์บางอย่างไว้ในเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้ของผู้ถือหุ้นและผู้เป็นเจ้าหนี้ เช่น การจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นทุนกลับคืน การควบคุมบริษัท การจำหน่ายสินทรัพย์ และการก่อหนี้ใหม่เป็นการเพิ่มเติม เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้และสร้างความเชื่อมั่นว่า บริษัทจะสามารถจ่ายชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนด ซึ่งกฎเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ มักอยู่ในรูปของมูลค่าของรายการบัญชีและอัตราส่วนทางการเงิน ทำให้บริษัทจำเป็นต้องดำรงอัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ส่วนของผู้ถือหุ้น และตัวแปรอื่นๆ ในระดับที่ผู้ให้กู้จะสามารถยอมรับได้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงมักเลือกวิธีการทางบัญชีที่สามารถช่วยลดโอกาสที่บริษัทจะมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงจนฝ่าฝืนข้อตกลงสัญญาเงินกู้ เพราะผลกระทบจากการฝ่าฝืนข้อตกลงในสัญญา อาจถูกเจ้าหนี้พิจารณาเงื่อนไขการให้กู้ใหม่ ซึ่งจะทำได้ต้นทุนทางการเงินของบริษัทเพิ่มขึ้น หรือเจ้าหนี้อาจเข้าแทรกแซงการบริหารงานได้

สมมติฐานที่ 3 สมมติฐานต้นทุนทางการเมือง (The Political Cost Hypothesis) เป็นสมมติฐานที่กล่าวถึง บริษัทที่รัฐบาลเชื่อว่า กำลังเอารัดเอาเปรียบสาธารณชนและสร้างกำไรจอมปลอม ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงเข้าตรวจสอบบริษัทว่ากำไรสูงเกินกว่าความเป็นจริงหรือไม่ เท่ากับเป็นการสร้างแรงกดดันให้กับบริษัทที่จะต้องปรับลดราคาสินค้าลง ดังนั้น เมื่อบริษัทต้องเผชิญหน้ากับต้นทุนทางการเงิน ผู้บริหารย่อมมีแนวโน้มที่จะเลือกนโยบายการบัญชีที่จะช่วยลดกำไรลง เพื่อลดความเสี่ยงทางการเมือง ไม่ให้เป็นที่สนใจของรัฐบาล

2. ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

เป็นการอธิบายว่า ผู้บริหารไม่ควรใส่ใจเพียงผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กรเท่านั้น แต่ควรสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย และได้ขยายผู้มีส่วนได้เสียในมุมมองของบริษัทที่กว้างขึ้นว่า เป็นผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่นที่ไม่ได้มีสิทธิหรือมีเสียงในการดำเนินกิจการ ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน ลูกค้า ผู้ขายปัจจัยการผลิต ชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงรัฐบาลด้วย (Barnard, 1983)

3. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

โดย Jensen and Meckling (1976) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายใต้สัญญาระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวการ (Principal) ในการแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดจากการลงทุน โดยการว่าจ้างตัวแทน (Agent) ให้ดำเนินการบริหารจัดการแทนตัวเอง และในขณะเดียวกันก็พยายามควบคุมไม่ให้ตัวแทนดำเนินการไม่เหมาะสม ดังนั้น ตัวการจึงต้องให้ผลตอบแทนที่สามารถจูงใจตัวแทนได้ มิฉะนั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เนื่องจากตัวแทนหรือฝ่ายบริหารจะพยายามหาหนทางในการสร้างมูลค่าสูงสุดให้ตัวการ ก็ต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า หนทางนั้นเอื้อประโยชน์ให้กับตัวเองหรือเกิดดุลภาพในผลตอบแทนที่ทั้งสองฝ่ายจะได้รับตามสัญญา มิฉะนั้นอาจเป็นไปได้ที่ตัวแทนจะปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น และกระทำการที่ผิดต่อศีลธรรม เช่น การตกแต่งกำไร โดยใช้ดุลยพินิจของตัวเอง ซึ่งการกระทำดังกล่าวของผู้บริหารก่อให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร (Earnings Management)

4. แนวคิดการตกแต่งกำไร (Earnings Management)

โดย Healy and Wahlen (1999) ได้อธิบายความหมายของการจัดการกำไรไว้ว่า เป็นกระบวนการปรับแต่งตัวเลขทางบัญชี โดยอาศัยช่องโหว่หรือทางเลือกในการบันทึกรายการตามมาตรฐานการบัญชีแบบต่างๆ จากการเลือกใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร เช่น การวัดประเมินมูลค่าสินทรัพย์ การสร้างรายการบัญชีในเชิงธุรกิจ และวิธีการเปิดเผยข้อมูลทางบัญชี เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ปรากฏในรายงานทางการเงินให้เปลี่ยนไปสู่ผลลัพธ์ในทิศทางที่ต้องการ เป็นผลทำให้ผู้ใช้ข้อมูลหรือผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ซึ่งตามแม่แบบมาตรฐานการบัญชีที่มีการเลือกใช้เกณฑ์รายการคงค้าง (Accrual Basis) สำหรับการจัดทำรายงานทางการเงินมิได้กำหนดให้กิจการจะต้องบันทึกการรับรู้เหตุการณ์ทางบัญชี ทั้งรายได้และค่าใช้จ่ายตามช่วงเวลาที่เกิดรายการทางธุรกิจนั้นๆ ทันที แม้ว่าในความเป็นจริงจะยังไม่ได้รับหรือจ่ายเงินสดเกิดขึ้นก็ตาม ผลจึงกลายเป็นช่องว่างบริหารสามารถจัดการกำไรได้ ทั้งนี้ โดยทั่วไปรายการคงค้างรวม (Total Accruals) จะประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-discretionary Accruals) และรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) โดยค่า Discretionary Accruals นั้น จะถูกนำไปใช้เป็นตัวแทนในการวัดค่าของการจัดการกำไร แต่เนื่องจาก Discretionary Accruals เป็นค่าที่ไม่สามารถตรวจวัดจากรายการทางบัญชีได้โดยตรง เนื่องจากเป็นค่าประมาณที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจทางบัญชีของผู้บริหาร ดังนั้น วิธีการตรวจสอบจึงต้องคำนวณจากผลต่างของรายการคงค้างรวมกับรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

5. แนวคิดคุณภาพกำไร (Earning of Quality)

โดย Ayres and Hethcox (1994) มีแนวคิดว่าการตระหนักถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารที่ต้องตัดสินใจว่าจะเลือกใช้นโยบายบัญชี เนื่องจากปัจจัยต่างๆ จะส่งผลกระทบต่อนักลงทุน และเจ้าหน้าที่ ผู้บริหารจึงต้องพิจารณาข้อดีข้อเสียของการทำกำไรของกิจการปรับตัวไปในทางที่ดี ขึ้นอยู่กับคุณภาพกำไรในทางลบ ซึ่งเป็นข้อสังเกตว่า การปรับตัวไปในทางที่ดีที่จริงคือเป็นการทำกำไรลดลง

6. แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR)

โดย Carroll (1991) ได้อธิบายว่า ในการดำเนินการและจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต้องเน้น 1) ทำกำไร 2) ปฏิบัติตามกฎหมาย 3) มีจริยธรรม และ 4) เป็นกลุ่มคนที่ปฏิบัติการธุรกิจที่ดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น การทำกิจกรรม CSR จึงเป็นการสร้างชื่อเสียงและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร (Aqueveque and Ravasi, 2006) ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาแนวคิดของ CSR ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร (Carroll and Shabana, 2010)

คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน (2551) อธิบายว่า การปฏิบัติตามหลัก CSR ที่ควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจนั้นแบ่งออกเป็น 4 ชั้น โดยชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นข้อกำหนดตามกฎหมาย (Legislation) นั้น เป็นชั้นที่ธุรกิจต้องดำเนินการ ตามเกณฑ์นี้ให้ได้เป็นอย่างน้อย นั่นคือการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนการดำเนินการในชั้นที่ 2-4 นั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของธุรกิจแต่ละแห่ง ได้แก่ ชั้นที่ 2 ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (Economic Profit) ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอด และให้ผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น โดยผลตอบแทนดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการเบียดเบียนสังคม ชั้นที่ 3 จรรยาบรรณทางธุรกิจ (Business Code of Conduct) นั่นคือ ธุรกิจสามารถสร้างกำไรแก่ผู้ถือหุ้นได้ในอัตราที่เหมาะสม รวมทั้งให้ผลตอบแทนแก่สังคมมากขึ้น และชั้นที่ 4 ความสมัครใจ (Voluntary Action) ซึ่งหมายถึงการที่องค์กรมีการดำเนินธุรกิจควบคู่กับการปฏิบัติตามแนวทาง CSR ด้วยความสมัครใจ โดยการประกอบธุรกิจตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมุ่งประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ ซึ่งการดำเนินการใน ชั้นที่ 4 นี้เป็นส่วนที่ควรได้รับการยกย่องจากสังคมอย่างแท้จริง

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัฐิวดิรดา แสงสว่าง และคณะ (2562) ทำการสำรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า มีแนวคิดจำนวน 36 แนวคิด และมีทฤษฎีจำนวน 52 ทฤษฎี ที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยในวารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ โดยแนวคิดที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุด ได้แก่ แนวคิดคุณภาพบริการ และแนวคิดภาพลักษณ์ ตราสินค้า รองลงมาคือ แนวคิดการจัดการห่วงโซ่อุปทาน แนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และแนวคิดการวัดประสิทธิภาพขององค์กร ส่วนทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุดคือ ทฤษฎีฐานทรัพยากร รองลงมาคือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีประสิทธิภาพของตลาด

ธกานต์ ชาตวงศ์ (2560) ทำการศึกษาเรื่องทฤษฎีที่ใช้อธิบายงานวิจัยทางบัญชีจากอดีตถึงอนาคต โดยได้อธิบายตัวอย่างของทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยบัญชี เช่น Positive Accounting Theory ทฤษฎีตัวแทน ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ทฤษฎีผู้พิทักษ์ ผลประโยชน์ ทฤษฎีต้นทุนธุรกรรม ทฤษฎีการส่งสัญญาณ และทฤษฎีความชอบธรรม เป็นต้น

สัญญา เคนาภูมิ (2558) ทำการศึกษาเรื่องการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีจากฐานราก ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีองค์ความรู้ที่ถูกบันทึกไว้ในสื่อต่างๆ แต่เป็นองค์ความรู้ที่อยู่ในปรากฏการณ์จริง (Phenomena) และความรู้ในตัวคน (Tacit Knowledge) มักจะใช้วิธีการศึกษานำร่อง (Pilot Studies) ซึ่งสามารถดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดประเด็นปัญหาข้อสงสัยในที่นี่ควรตั้งไว้อย่างน้อย 2 ประเด็นหลัก คือ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ 2) กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลโดยเน้นผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เช่น Best Practice ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ เป็นต้น 3) เลือกวิธีการศึกษา เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์กลุ่ม การสังเกต ฯลฯ ซึ่งอยู่พื้นฐานว่าจะต้องได้ความจริงที่แท้จริงมากที่สุด 4) ลงพื้นที่ทำการเก็บข้อมูล 5) วิเคราะห์หัตถ์แปรที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์ 6) สังเคราะห์หัตถ์แปร โดยนำประเด็นต่างๆ มาจัดหมวดหมู่ ซึ่งประกอบด้วยอย่างน้อย 2 ประเด็นกล่าวคือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจากนั้นนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variable Relevance Conceptual Framework) เขียนนิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operation Definition)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ จำนวนบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี จำนวน 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561 รวมทั้งสิ้น 143 เรื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสำรวจรายการด้วยตนเอง (Checklist) ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นในรูปแบบตารางการสำรวจ โดยได้ทำการปรับเนื้อหาและรูปแบบของตารางตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมจำนวนแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี ย้อนหลัง 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - 2561 โดยการสืบค้นข้อมูลจาก <http://www.jap.tbs.tu.ac.th>

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สรรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี ย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561

4.2 นำแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี ย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561 มาทำการ Checklist ตามตารางที่ 1-3

4.3 สรุปผลการสำรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี ย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561 โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

สรุปผลการสำรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี สรุปได้ดังตารางที่ 1 – 3

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนบทความวิจัยที่มีการนำแนวคิดและทฤษฎีไปใช้ในการอธิบายงานวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552-2561

พ.ศ.	บทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี 10 ปี ย้อนหลัง		บทความวิจัยที่มีการนำแนวคิดไปใช้ในการอธิบายงานวิจัย		บทความวิจัยที่มีการนำทฤษฎีไปใช้ในการอธิบายงานวิจัย		ภาพรวมบทความวิจัยที่มีการนำแนวคิดและทฤษฎีไปใช้ในการอธิบายงานวิจัย	
	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ (%)	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ (%)	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ (%)	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ (%)
2552	11	7.69	8	14.81	6	6.52	14	9.59
2553	12	8.39	4	7.41	3	3.26	7	4.80
2554	6	4.19	1	1.85	4	4.35	5	3.43
2555	11	7.69	4	7.41	18	19.57	22	15.07
2556	14	9.79	1	1.85	14	15.22	15	10.27
2557	12	8.39	6	11.11	11	11.96	17	11.64
2558	17	11.89	5	9.26	10	10.87	15	10.27
2559	16	11.19	3	5.56	9	9.78	12	8.22
2560	22	15.39	9	16.67	12	13.04	21	14.38
2561	22	15.39	13	24.07	5	5.43	18	12.33
รวม	143	100	54	100	92	100	146	100
จำนวนบทความวิจัยที่มีการนำแนวคิดและทฤษฎีไปใช้ในการอธิบายงานวิจัย			54	37	92	63	146	100

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนบทความวิจัยที่มีการนำแนวคิดและทฤษฎีไปใช้ในการอธิบายงานวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ พ.ศ.2552-2561 พบว่ามีจำนวนบทความวิจัยที่มีการนำแนวคิดไปใช้ในการอธิบายงานวิจัยจำนวน 54 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37 และมีจำนวนบทความวิจัยที่มีการนำทฤษฎีไปใช้ในการอธิบายงานวิจัยจำนวน 92 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 63 จึงสรุปได้ว่าบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี มีการนำทฤษฎีไปใช้ในการอธิบายงานวิจัยมากกว่าการนำแนวคิดไปใช้ในการอธิบายงานวิจัย

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดของแนวคิดที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552-2561

ชื่อแนวคิด		จำนวนแนวคิด	ชื่อแนวคิด		จำนวนแนวคิด
1	แนวคิดการตกแต่งกำไร	4	21	แนวคิดการวัดผลการผูกพันทางการเงิน	1
2	แนวคิดเสถียรภาพของกำไร	4	22	แนวคิดการตัดสินใจ	1
3	แนวคิดความระมัดระวังทางบัญชี	3	23	แนวคิดการกำกับดูแลกิจการ	1
4	แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ	3	24	แนวคิดระบบการควบคุมเชิงบริหาร	1
5	แนวคิดคุณภาพกำไร	2	25	แนวคิดทุนทางปัญญา	1
6	แนวคิดข้อมูลทางการบัญชี	2	26	แนวคิดความยั่งยืนต้ององค์กร	1
7	แนวคิดประสิทธิภาพขององค์กร	2	27	แนวคิดการจัดการทรัพยากรมนุษย์	1
8	แนวคิดความสัมพันธ์ของกำไร-ผลตอบแทน	2	28	แนวคิดการจัดการความรู้	1
9	แนวคิดเกี่ยวกับรายการนอกงบดุล	1	29	แนวคิดนวัตกรรม	1
10	แนวคิดเกี่ยวกับงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ	1	30	แนวคิดเกี่ยวกับแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี	1
11	แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี	1	31	แนวคิดเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์	1
12	แนวคิดการวางแผนภาษี	1	32	แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จทางการบัญชี	1
13	แนวคิดการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน	1	33	แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ทำงานบริการ	1
14	แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	1	34	แนวคิดต้นทุนเงินทุน	1
15	แนวคิดความล้มเหลวทางธุรกิจ	1	35	แนวคิดพฤติกรรมต้นทุน	1
16	แนวคิดเกี่ยวกับขนาดของกิจการ	1	36	แนวคิดประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี	1
17	แนวคิดหน้าที่งานและทรัพยากรที่ไม่มีรูปร่างภายใต้มุมมองด้านทรัพยากรของบริษัท	1	37	แนวคิดการบริหารเพื่อสิ่งแวดล้อม	1
18	แนวคิดแบบจำลองการกำหนดราคาทุน	1	38	แนวคิดการใช้กำไรของอุตสาหกรรม	1
19	แนวคิดกลยุทธ์ทางธุรกิจและอุตสาหกรรม	1	39	แนวคิดการพยากรณ์กำไร	1
20	แนวคิดแบบผสม	1	40	แนวคิดการเปิดเผยโดยสมัครใจ	1

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนแนวคิดที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ พ.ศ.2552-2561 พบว่า มีแนวคิดที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุด ได้แก่ แนวคิดการตกแต่งกำไรและแนวคิดเสถียรภาพของกำไร รองลงมาคือ แนวคิดความระมัดระวังและความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดของทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสาร วิชาชีพบัญชี 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552-2561

ชื่อทฤษฎี		จำนวน ทฤษฎี	ชื่อทฤษฎี		จำนวน ทฤษฎี
1	ทฤษฎีตัวแทน	17	23	ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี	1
2	ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย	9	24	ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก	1
3	ทฤษฎีความคาดหวัง	7	25	ทฤษฎีรูปแบบความคิด	1
4	ทฤษฎีการบัญชีเชิงบวก	4	26	ทฤษฎีเชิงพรรณนา	1
5	ทฤษฎีการลงทุนตามลำดับขั้น	4	27	ทฤษฎีความจำ	1
6	ทฤษฎีการส่งสัญญาณ	3	28	ทฤษฎีการเรียนรู้-ความรู้ความเข้าใจ	1
7	ทฤษฎีประสิทธิภาพของตลาด	3	29	ทฤษฎีดัชนีทุนรายการ	1
8	ทฤษฎีเชิงสถานการณ์	2	30	ทฤษฎีทางนิเวศศาสตร์และเศรษฐศาสตร์	1
9	ทฤษฎีความชอบธรรม	2	31	ทฤษฎีอายุของกิจการ	1
10	ทฤษฎีว่าด้วยสัญญา	2	32	ทฤษฎีวงจรชีวิต	1
11	ทฤษฎีโครงสร้างเงินทุน	2	33	ทฤษฎีการเรียนรู้ของของโคค	1
12	ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	2	34	ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน	1
13	ทฤษฎีจิตวิทยาสังคม	2	35	ทฤษฎีทางเลือก	1
14	ทฤษฎีการปรับผลประโยชน์เข้าหากัน	2	36	ทฤษฎีการวางแผนภาษี	1
15	ทฤษฎีการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคม	2	37	ทฤษฎีพื้นฐานทางสังคมวิทยา	1
16	ทฤษฎีทางคณิตศาสตร์การสื่อสาร	1	38	ทฤษฎีความขัดแย้งของผลประโยชน์	1
17	ทฤษฎีประมวลผลข้อมูลของมนุษย์	1	39	ทฤษฎีการวิเคราะห์หลักทรัพย์	1
18	ทฤษฎีความต้องการ	1	40	ทฤษฎีฐานทรัพยากร	1
19	ทฤษฎีคำตอบแทน	1	41	ทฤษฎีฐานราก	1
20	ทฤษฎีความล้มเหลวทางธุรกิจ	1	42	ทฤษฎีกระบวนการทางการเมือง	1
21	ทฤษฎีพลเมืองบริษัท	1	43	ทฤษฎีต้นทุนในการปรับตัว	1
22	ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	1	44	ทฤษฎีการรักษาผลประโยชน์ อย่างเหนียวแน่น	1

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ พ.ศ.2552-2561 พบว่า มีทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุด ได้แก่ ทฤษฎีตัวแทน รองลงมาคือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีความคาดหวังตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า มีแนวคิดจำนวน 40 แนวคิด และมีทฤษฎีจำนวน 44 ทฤษฎี ที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยในวารสารวิชาชีพบัญชี โดยแนวคิดที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุด ได้แก่ แนวคิดการตกแต่งกำไร และแนวคิดเสถียรภาพของกำไร รองลงมาคือแนวคิดความระมัดระวัง และความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุดคือ ทฤษฎีตัวแทน รองลงมาคือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีความคาดหวัง สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ จิตติวรดา แสงสว่าง และคณะ (2562) ที่ได้การสำรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็พบว่า ทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยมากที่สุดคือ ทฤษฎีฐานทรัพยากร รองลงมาคือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีประสิทธิภาพของตลาด และ ธกานต์ ขาดิวงค์ (2560) ที่ได้การศึกษาทฤษฎีที่ใช้อธิบายงานวิจัยทางบัญชีจากอดีตถึงอนาคต ก็พบว่า ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยบัญชี ได้แก่ Positive Accounting Theory ทฤษฎีตัวแทน ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่า มีจำนวน 40 แนวคิด และจำนวน 44 ทฤษฎี ที่ถูกใช้ในการอธิบายงานวิจัย ทั้งนี้ การนำแนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการอธิบายบทความวิจัย ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการทบทวนวรรณกรรม เพื่อการตรวจสอบและศึกษาทฤษฎีพื้นฐาน หรือแนวคิดเบื้องหลังของตัวแปรที่ศึกษา ในการนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยและการออกแบบการวิจัยที่ถูกต้อง ดังนั้นงานวิจัยที่ดี จึงต้องมีการอ้างอิงแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดและการออกแบบการวิจัยที่ดี ที่นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย/ปรากฏการณ์ที่เป็นประโยชน์ สอดคล้อง หัวถึงและสืบเนื่องกับกระบวนการที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ เป็นเพียงการสำรวจแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561 เท่านั้น ในอนาคตควรขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมวารสารทางบริหารธุรกิจอื่นๆ ที่อยู่ในศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยอื่นๆ เช่น วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นต้น เพื่อตรวจสอบสภาพการณ์ของการวิจัยด้านบัญชีให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และ อนุวัฒน์ ภักดี. (2561). คุณลักษณะของคณะกรรมการ ความระมัดระวังทางบัญชีและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 14(43), 27-47.

จิตติวรดา แสงสว่าง, สมินทร เป้าธรรม, กนกกาญจน์ วิชาศิลป์, ดวงฤดี อุ๋, กุลสตรี บุณนัท และ ปวีณา ดวงดาว. (2562). แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 4(2), 53-72.

ธกานต์ ขาดิวงค์. (2560). ทฤษฎีที่ใช้อธิบายงานวิจัยทางบัญชี: จากอดีตถึงอนาคต. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมามคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 6(2), 189-198.

- บุรณภพ สมเศรษฐ์, ภิรายุ แสนบุตดา และ มนวิภา ผดุงสิทธิ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์กร ความรับผิดชอบต่อทางสังคม และผลการดำเนินงานด้านการเงิน. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 9(24), 37-58.
- พรพรรณ ดำรงค์สุขนิวัฒน์ และ ปัญญา อิศระวรวาณิช. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการกับการตกต่างกำไรของกิจการในอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์: หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 9(26), 61-73.
- วารสารวิชาชีพบัญชี. (2562). รายชื่อบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาชีพบัญชี. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2562, จาก: <http://www.jap.tbs.tu.ac.th/index.php?page=Article-List>.
- ศจิรัตน์ เมธิสุภาพ. (2561). ก้าวต่อไปของสำนักงานบัญชีไทยในยุคแห่ง AEC. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 14(44), 77-87.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2558). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีจากฐานราก. *วารสารวิจัยและพัฒนา*, 8(3), 93-103.
- Aqueveque, C., and Ravasi, D. (2006). *Corporate Reputation, Affect and Trustworthiness: An Explanation for the Reputation-Performance Relationship*. Milan, Italy: University Commercial Luigi Bocconi.
- Ayres, F. L., and Hethcox, K. B. (1994). Accuracy Differences as a Function of Preparer Status: An Analysis of Money's Tax Test. *Financial Counseling and Planning*, Vol.5, 117-126.
- Barnard, C. L. (1983). *Functions of the Executive*. Cambridge, MA: Harvard University.
- Carroll, A. B. (1991). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. *Business Horizons*, 34(4), 39-48.
- Carroll, A. B., and Shabana, K. M. (2010). The Business Case for Corporate Social Responsibility: A Review of Concepts, Research and Practice. *International Journal of Management Reviews*, 12(1), 85-105.
- Healy, P. M., and Wahlen, J. M. (1999). A Review of Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting. *Accounting Horizons*, 13(4), 365-383.
- Jensen, M. C., and Meckling, W. H. (1976). Theory of the Firm: Management Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Watt, R. L., and Zimmerman, J. L. (1986). *Positive Accounting Theory*. London: Prentice-Hall.

การตอบสนองและการปรับตัวเชิงพื้นที่ของภูมิภาคทั่วโลก: บทเรียนจากการระบาดของโควิด-19

RESPONSIVENESS AND WORLD REGIONAL ADAPTATION:

LESSON FROM COVID-19 PANDAMIC

รณกร กิตติพชรเดชาธร¹ และ พัชรี ผาสุข²

¹ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Ronnakorn Kitipacharadechatron¹ and Padcharee Phasuk²

¹ Faculty of Economics, Khon Kaen University

² School of Economics, Sukhothai Thammathirath Open University

(Received: May 30, 2020; Revised: Jul 19, 2020; Accepted: Aug 14, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงการตอบสนองและการปรับตัวของภูมิภาคทั่วโลกต่อการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือโควิด 19 ด้วยการประยุกต์ใช้แบบจำลองถดถอยโลจิสติกส์แบบลำดับขั้นในการประเมินอิทธิพลแฝงต่อการปรับตัวในการรับมือเชื้อไวรัส ณ ระดับความรุนแรงที่แตกต่างกัน ภายใต้สมมติฐานการกระจายตัวเชิงพื้นที่เหมือนกัน จากการศึกษาข้อมูลทางสถิติขององค์การอนามัยโลกที่เก็บรวบรวมจาก 185 ประเทศ ทั่วโลกในเดือนมีนาคม ถึง เมษายน พ.ศ. 2563 โดยวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่มปรากฏว่า กลุ่มประเทศในภูมิภาค เอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ แสดงการตอบสนองและปรับตัวเพื่อรับมือเชื้อไวรัสอย่างเด่นชัด เมื่อระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาดอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป โดยกลุ่มประเทศที่มีการตอบสนองและปรับตัวสูงสุดอยู่ในภูมิภาคยุโรป ในทางกลับกัน หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสยังไม่มีความรุนแรง (ต่ำกว่าระดับ 3) พบว่า กลุ่มประเทศในภูมิภาคดังกล่าว ไม่ปรากฏการปรับตัวเพื่อรับมือการแพร่ระบาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ไวรัสโควิด-19, การปรับตัวเชิงพื้นที่, แบบจำลองถดถอยโลจิสติกส์แบบลำดับขั้น

ABSTRACT

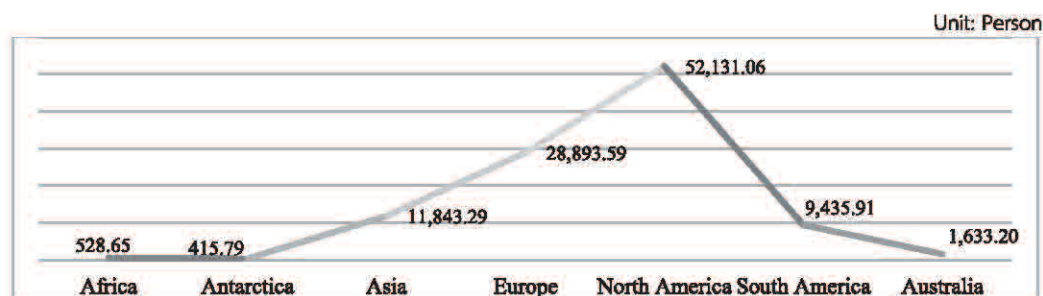
This paper aims to study the responsiveness and world regional adaptation to cope with the spread of Coronavirus disease (COVID-19) in all regions around the world. The authors employed an ordered logistic regression model for measuring latent impact on adaptation for the Coronavirus situation. This study assumed a homogeneous spatial distribution within each region. The data included number of cases, death and recovery obtaining from 185 countries during the period of March-April 2020 retrieved from the World Health Organization and analyzed by using a partial marginal effect technique. The result indicated that the region of Asia, Europe, and North America showed the highest level of responsiveness and adaptation when confronting with the Coronavirus situation of level 3 or more, especially in the

European regions In contrast, they showed no significant sign of responsiveness and adaptation when facing the Coronavirus situation of level 2 or less.

Keywords: COVID-19, Regional adaptation, Ordered Logistic Model

บทนำ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ยังคงเป็นสถานการณ์วิกฤตทั่วโลกที่ต้องเผชิญและรับมืออยู่ในขณะนี้ (Krueger, Uhlig & Xie, 2020) อีกทั้งยังพบความรุนแรงที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการระบาดส่งผลไปในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นสุขภาวะของประชาชน เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ อิทธิพลที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลให้ทุกประเทศทั่วโลกกำหนดมาตรการการรับมือที่เข้มงวดแตกต่างกันไป เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสและเยียวยาผลสืบเนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Kaplan, Moll & Violante, 2020) ซึ่งการศึกษาการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา นักวิชาการหลายท่านได้มีการนำแบบจำลอง SIR (Susceptible-Infected-Recovered) ที่กล่าวถึงจำนวนผู้ติดเชื้อ จำนวนผู้หายขาด และจำนวนผู้เสียชีวิตติดเชื่อมาใช้ เพื่อทำนายผลการตอบสนองเมื่อมีการกำหนดนโยบายควบคุมโรค (Kermack & McKendrick, 1927; Jone, Philippon & Venkateswaran, 2020) ตลอดจนการทำนายวันสิ้นสุดของการระบาด (Jianxi, 2020) เพื่อค้นหามาตรการการรับมือที่เหมาะสม ทว่าแบบจำลองข้างต้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตัดอิทธิพลของปัจจัยส่วนอื่นออกเพื่อให้ง่ายต่อสรุปผลในภาพรวม ทำให้นโยบายที่ประกาศใช้ไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ในบางประเทศ ทำให้อัตราการติดเชื้อแตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนผู้ติดเชื้อเฉลี่ยในแต่ละท้องที่

รายงานของ Chen & Yu (2020) ได้ศึกษาการแพร่กระจายของไวรัสโคโรนา ภายในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ในประเทศจีน โดยใช้แบบจำลองแบบอนุพันธ์อันดับสอง (Second Derivative Model) พบว่า กระแพร่กระจายมีลักษณะยุ่งเหยิงและไม่เป็นเชิงเส้น ผลลัพธ์ที่สำคัญของการศึกษานี้คือ การแพร่กระจายของไวรัสโคโรนานั้น มีการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ต่อมาตรการการป้องกันการระบาด ดังแสดงให้เห็นจากอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยที่ลดลงอย่างทันทีทันใดหลังจาก 14 วัน หลังจากมีมาตรการครั้งแรกในวันที่ 21 มกราคม 2563 และการลดลงของอัตราการติดเชื้อ

เพิ่มอีกครั้งหนึ่งภายหลังจากนั้นอีก 14 วัน คือวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2563 สำหรับประเทศที่นับว่าประสบความสำเร็จในการรับมือกับสถานการณ์ไวรัสโคโรนา เช่น สิงคโปร์

ในฝั่งทางด้านภูมิภาคยุโรปที่อยู่ในขอบเขตขององค์การอนามัยโลก ยกตัวอย่างเช่น จากรายงานกรณีผู้ติดเชื้อรายแรกๆ ในประเทศฝรั่งเศส (Stoecklin et al., 2020) ในช่วงเดือนมกราคม รายงานว่า มีผู้ติดเชื้อกลุ่มแรกในประเทศฝรั่งเศสจำนวน 3 ราย เมื่อวันที่ 24 มกราคม ซึ่งเป็นผู้ที่เดินทางกลับจากเมือง Wuhan หลังจากพบผู้ติดเชื้อดังกล่าว จึงมีมาตรการติดตามเส้นทางการแพร่เชื้อทันทีโดยพบว่า 5 ราย มีความเสี่ยงในระดับต่ำ และอีก 18 ราย มีความเสี่ยงในระดับปานกลางถึงระดับสูง และยังไม่พบการติดต่อเนื่องจากผู้ป่วยกลุ่มแรก กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงจะได้รับการขอความร่วมมือให้อยู่ที่บ้านเป็นระยะเวลา 14 วัน โดยมีการจัดทีมติดตามและมีการตรวจสอบทางโทรศัพท์เป็นรายวัน รายงานเบื้องต้นยังกล่าวว่า มีความเป็นไปได้น้อยมากในการติดต่อเนื่องจากผู้ป่วยกลุ่มแรก ซึ่งในขณะที่ได้รายงานนี้มีกรณียืนยันการติดเชื้อแล้ว 45,179 ราย ใน 25 ประเทศ และมีผู้เสียชีวิตแล้ว 1,116 ราย (Stoecklin et al., 2020) อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมาจนถึงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 จำนวนผู้ติดเชื้อในยุโรปได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 47 รายใน 9 ประเทศ และมีผู้เสียชีวิตแล้ว 1 ราย (Spiteri et al., 2020) และเป็นที่น่าตกใจจากรายงานโดย Kinross et al. (2020) จำนวนผู้ติดเชื้อสะสมในภูมิภาคยุโรปรวมถึงสหราชอาณาจักร เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในลักษณะก้าวกระโดด โดยจำนวนผู้ติดเชื้อในยุโรปสูงถึง 39,768 ราย โดยมีผู้เสียชีวิตแล้ว 1,441 ราย เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563 เห็นได้ชัดว่าตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 เป็นต้นมา ผู้ติดเชื้อยังอยู่ในระดับต่ำ และจากการประเมินว่า ความเป็นไปได้ในการติดต่อเนื่องจากผู้ติดเชื้อกลุ่มแรกเป็นไปได้น้อยมาก ซึ่งเป็นการประเมินที่ต่ำเกินไป ถึงแม้ว่าประเทศในภูมิภาคยุโรปจะมีการสาธารณสุขที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ รวมถึงมาตรการติดตามต้นตอของการติดเชื้อที่รัดกุม แต่ก็ไม่สามารถหยุดยั้งการเพิ่มขึ้นของผู้ติดเชื้อโคโรนา ได้แสดงให้เห็นว่าประเทศในแต่ละภูมิภาคมีการตอบสนองและการปรับตัวต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่แตกต่างกัน

จุดเริ่มต้นของการศึกษานี้ ได้แนวคิดจากการค้นพบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงพื้นที่บางประการที่ส่งผลต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ดังงานของ Matt (2020) Sajadi (2020) Areajo & Naimi (2020) Berkeley & Noah (2020) ที่ระบุว่า เชื้อไวรัสโคโรนาจะสามารถเข้าถึงกลุ่มประเทศที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจัดการทางสาธารณสุข สภาพอากาศ และพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของประชาชน แต่การศึกษาที่ผ่านมายังไม่ประจักษ์ชัดว่า ในแต่ละพื้นที่สะท้อนผลการจัดการต่อการระบาดของเชื้อไวรัสอย่างไร ดังนั้นการต่อยอดองค์ความรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าว มาขยายผลศึกษาถึงการตอบสนองเชิงพื้นที่ต่อการรับมือสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในระดับต่างๆ ด้วยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางเศรษฐมิติในการศึกษาผ่านแบบจำลองถดถอยโลจิสติกส์แบบลำดับขั้น เพื่อบรรยายถึงพฤติกรรมแฝงในการปรับตัวต่อสถานการณ์ของประเทศในภูมิภาคต่างๆทั่วโลก อันจะก่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปรับปรุงมาตรการทางสาธารณสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาถึงการตอบสนองและการปรับตัวของภูมิภาคทั่วโลกต่อการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

1. อิทธิพลเชิงพื้นที่ต่อการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส

การชีวิตปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ในปัจจุบันยังคงเป็นที่ถกเถียงในแวดวงวิชาการอย่างกว้างขวาง เนื่องจากสภาพถิ่นกำเนิดเชื้อไวรัสมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ทำให้เกิดการกลายพันธุ์ของไวรัสที่แพร่ขยายไปในแต่ละท้องถิ่น เช่นกันกับการระบาดของไวรัสโคโรนาในปัจจุบัน ผลการศึกษาของ Matt (2020) Sajadi et al. (2020) ได้ระบุถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่บางประการต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส คือ การรุกรานของไวรัสมีแบบแผนและเป็นแนวเส้นทางตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ กล่าวคือ เชื้อไวรัสสามารถเติบโตและแผ่ขยายได้เร็วขึ้น เมื่อสภาพพื้นฐานในท้องถิ่นหรือภูมิภาคมีลักษณะใกล้เคียงกัน ในทางกลับกัน Areajo & Naimi (2020) ระบุว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงถิ่นของเชื้อไวรัสในสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างออกไปจะทำให้การแพร่ระบาดชะลอตัวลง เนื่องจากไวรัสต้องมีการกลายพันธุ์ เพื่อให้อยู่รอดในสภาพแวดล้อมที่อาศัย แต่กระนั้นการกลายพันธุ์ของไวรัสจะมีความรุนแรงขึ้นหรืออ่อนแอลงยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ที่ถูกควมรวมเข้ามาในการพิจารณาด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นภูมิทัศน์ทางกายภาพ สุขภาพร่างกาย พฤติกรรมการใช้ชีวิต และความหนาแน่นของประชากร (Berkeley & Noah, 2020) ซึ่งเป็นความท้าทายต่อการกำหนดนโยบายและควบคุมโรคในแต่ละประเทศให้ทันทั่วทั้ง เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกระทบต่อส่วนอื่นๆ อันจะนำมาสู่ปัญหาการฟื้นตัวที่ใช้ระยะเวลานานยิ่งขึ้น

ปัจจุบันการศึกษาการแพร่ระบาดของเชื้อโรคและการพยากรณ์แนวโน้ม ได้มีการดัดทอนลักษณะเชิงพื้นที่ออกเพื่อให้ง่ายต่อการทำการศึกษา โดยคงเหลือไว้เพียงแค่จำนวนผู้ติดเชื้อ จำนวนหายขาดจากอาการ และจำนวนผู้เสียชีวิตติดเชื้อ แต่การใช้รูปแบบการศึกษาดังกล่าว ยังคงไว้ด้วยช่องว่างในหลายส่วน จนนำไปสู่ปัญหาของส่วนกลางในการวางแผนรับมือ และเป็นความเสี่ยงที่จะนำไปสู่ความล้มเหลวของนโยบายเยียวยาได้ ในบริบทศึกษานี้ จึงได้ขยายผลต่อองค์ความรู้ที่ผ่านมาด้วยการชีวิตการตอบสนองและปรับตัวเชิงพื้นที่ภายหลังการใช้นโยบาย เพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสทั่วโลก (Adjustment Effect on Policy)

2. แบบจำลองถดถอยโลจิสติกส์แบบลำดับขั้น

การศึกษาทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในปัจจุบัน ได้มีการนำรูปแบบและกระบวนการทางเศรษฐมิติมาใช้มากขึ้น เพื่อใช้ทดสอบการตอบสนองเชิงพฤติกรรมของมนุษย์ ภายใต้การจำลองสถานการณ์และเงื่อนไขที่เกิดขึ้นในแต่ละประเด็นศึกษา ซึ่งในบางการศึกษาจะมองผลการตอบสนองเชิงพฤติกรรมในรูปแบบทวินาม (Binomial Response) อาทิ ตอบสนอง/ไม่ตอบสนอง; ปรับตัว/ไม่ปรับตัว; ใช่/ไม่ใช่; ยอมรับ/ไม่ยอมรับ เป็นต้น ทว่าการรวบรวมการตอบสนองในรูปแบบดังกล่าว อาจได้รับการก่อกวนจากความเอนเอียงส่วนบุคคล (Individual Bias) ทำให้การสรุปผลในบางกรณีอาจไม่เป็นจริงตามหลักฐานเชิงประจักษ์ อย่างไรก็ตาม การศึกษาในปัจจุบันได้เพิ่มการทดสอบการตอบสนองในรูปแบบพหุนาม (Multinomial Responses) ซึ่งมีลักษณะเด่นในด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมแฝง เพื่อลดความเอนเอียงส่วนบุคคลลงจากกระบวนการศึกษาที่ผ่านมา โดยถูกเรียกว่าการถดถอยแบบเรียงลำดับ (Ordered Regression Model) อันมีรูปแบบการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation: MLE) แบบจำลองนี้จะทำการ

พิจารณาค่าตัวแปรตาม (Dependent Variable) ในแต่ละระดับเป็น 1 และแทนค่าในระดับอื่นๆ เป็น 0 เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงความน่าจะเป็นของแต่ละเหตุการณ์ได้อย่างแท้จริง (Gujarati & Porter, 2009)

ในการนำค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากการประมาณมาแปลผล จะขึ้นกับลักษณะการนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ โดยพื้นฐานการแปลผลจะถูกแบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ การใช้อัตราต่อรอง (Odds Ratio) เพื่อเปรียบเทียบขนาดของอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ศึกษา และการใช้ค่าผลต่างฟังก์ชัน ณ จุดตัดแกนของตัวแปรตามในระดับต่างๆ (Partial Marginal Effect) เพื่อบอกถึงโอกาสในการเกิดพฤติกรรมตามระดับเหตุการณ์ที่ทำการศึกษา

เช่นเดียวกันกับการทดสอบแบบจำลอง ว่ามีความเหมาะสมต่อการใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้หรือไม่นั้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะพิจารณาค่าความเหมาะสมของแบบจำลองจากการทดสอบ จากผลต่างของค่าพารามิเตอร์ในการหมุนแกนครั้งแรกและครั้งสุดท้ายด้วย Likelihood Ratio Chi-squared ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ (หากมีนัยสำคัญแสดงว่าค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากการประมาณในแบบจำลอง อยู่ในภาวะความน่าจะเป็นสูงสุดในการบรรยายถึงปรากฏการณ์ที่ถูกศึกษาแล้ว) ประกอบกับการวัดความเอนเอียงของแบบจำลองที่สร้างขึ้นด้วยค่า AIC และ BIC ซึ่งค่าที่ได้จะต้องมีค่าที่ไม่สูงมากนักหรือมีค่าไม่ต่างกันมาก (ตามดุลยพินิจของผู้วิจัย) ท้ายที่สุดคือ การวัดความสามารถในการบรรยายของตัวแปรอิสระ ที่ใช้บรรยายตัวแปรตามด้วย Pseudo R-squared เพื่อบอกถึงร้อยละของความสมเหตุสมผลของปัจจัยที่ใช้บรรยายเหตุการณ์ที่ศึกษา (Gujarati & Porter, 2009; Bliss, 1934; Akaike, 1973)

สมมติฐานการวิจัย

เนื่องจากการศึกษานี้ มีข้อจำกัดทางด้านข้อมูลเชิงลึกในแต่ละประเทศที่ไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้ประเทศในแต่ละภูมิภาคมีลักษณะเชิงพื้นที่ที่คล้ายคลึงกัน (Homogeneous Spatial Distribution) ตามเขตภูมิภาคของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิอากาศ รูปแบบการจัดการเชื้อไวรัส การเข้าถึงข้อมูล และพฤติกรรมของประชาชนในประเทศ ทำให้สมมติฐานการวิจัยปรากฏเพียง

H_0 : การตอบสนองและการปรับตัวของภูมิภาคทั่วโลกต่อเชื้อไวรัสโคโรนาไม่แตกต่างกัน

H_a : การตอบสนองและการปรับตัวของภูมิภาคทั่วโลกต่อเชื้อไวรัสโคโรนาแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินวิจัย

1. แหล่งข้อมูลและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากแหล่งข้อมูลทางสถิติของกรมอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ซึ่งเป็นผู้รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลการแพร่ระบาด การเสียชีวิต การฟื้นตัวจากไวรัสโคโรนา (COVID-19) ตลอดจนข้อมูลการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือทั่วโลกจำนวน 185 ประเทศ ในช่วงเดือน มีนาคม - เมษายน พ.ศ. 2563 โดยผลสรุปของข้อมูลทางสถิติจำแนกตามภูมิภาคปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูล

		Africa	Antarctica	Asia	Europe	North America	South America	Australia
Cases	Mean	528.65	415.79	11,843.29	28,893.59	52,131.06	9,435.91	1,633.20
	S.D.	1,017.34	557.86	24,604.13	56,902.10	204,163.69	15,032.41	2,878.93
Deaths	Mean	26.87	12.63	399.05	2,911.74	2,989.83	462.91	18.40
	S.D.	74.86	18.59	1,135.09	6,776.55	11,734.21	973.81	32.49
Recoveries	Mean	165.09	132.88	5,002.88	9,476.21	5,511.61	3,961.18	1,045.60
	S.D.	334.06	230.37	15,437.56	23,551.59	18,959.86	7,911.46	1,784.66

ในการศึกษาถึงการตอบสนองและการปรับตัวของกลุ่มทวีปทั่วโลกต่อเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรตามคือ การปรับตัวเพื่อรับมือต่อเชื้อไวรัส โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ เมื่อ 5 แทนระดับการปรับตัวเพื่อรับมือเชื้อไวรัสมากที่สุด คือมีการประกาศภาวะฉุกเฉินการระบาด ของไวรัส มีจำนวนผู้ติดเชื้อเกินความสามารถในการรับมือทางการแพทย์ มีนโยบายการควบคุมการ ออกเคสสถาน มีการกักตัวเมื่อมีการเข้าหรือออกนอกพื้นที่ เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและ สังคม ระดับ 1 แทนระดับการปรับตัวเพื่อรับมือเชื้อไวรัสน้อยที่สุด คือมีการประกาศถึงการระบาด ของเชื้อ มีจำนวนผู้ติดเชื้อไม่มากเกินความสามารถทางการแพทย์ของประเทศ และรณรงค์ให้สวม หน้ากากอนามัย โดยกรมอนามัยโลกเป็นผู้จัดลำดับให้แต่ละประเทศตามความเป็นจริงที่ปรากฏ (World Health Organization, 2020) ซึ่งถูกบรรยายด้วยตัวแปร จำนวนผู้ติดเชื้อ (คน) และตัวแปร หุ่นเชิงพื้นที่ทั้งหมด 7 ตัวแปร แทนพื้นที่ในแต่ละภูมิภาคของโลกประกอบไปด้วย ภูมิภาคแอฟริกา (Africa) ภูมิภาคแอนตาร์กติกา (Antarctica) ภูมิภาคเอเชีย (Asia) ภูมิภาคยุโรป (Europe) ภูมิภาค อเมริกาเหนือ (North America) ภูมิภาคอเมริกาใต้ (South America) และภูมิภาคออสเตรเลีย (Australia) ซึ่งกำหนดค่าเป็น 1 เมื่อประเทศที่ทำการศึกษายูในเขตภูมิภาคของตนเอง

2. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การชี้วัดการตอบสนองและการปรับตัวครั้งนี้ ได้เลือกใช้แบบจำลองถดถอยโลจิสติกส์ แบบลำดับชั้น (Ordered Logistic Regression Model) เพื่อใช้ในการประเมินอิทธิพลแฝงในภูมิภาค ต่างๆ ต่อการรับมือเชื้อไวรัส ทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximize likelihood Estimation: MLE) โดยมีรูปแบบสมการดังนี้

$$\Lambda_i = f(\theta'_i, x'_i) + v_i$$

เมื่อ Λ_i แทน ระดับการตอบสนองและการปรับตัว ในกรณีศึกษานี้จะใช้บรรยายถึง ระดับสถานการณ์การระบาดและการรับมือของประเทศต่างๆ ทั่วโลก

x'_i แทน เวกเตอร์ของตัวแปรบรรยาย ประกอบด้วย จำนวนผู้ติดเชื้อ และตัวแปร หุ่นเชิงพื้นที่

θ'_i แทน ค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากการประมาณ

v_i แทน ค่าความคลาดเคลื่อนในแบบจำลอง

หลังจากการประมาณค่าพารามิเตอร์ในแบบจำลองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะยังคงไม่สามารถแปลผลจากค่าพารามิเตอร์ได้โดยตรง ดังนั้นในการนำผลการศึกษามาใช้ จำเป็นต้องมีการหาค่าผลต่างของฟังก์ชันที่ถูกสร้างขึ้น ณ จุดตัดแกนของตัวแปรตามในระดับต่างๆ (Partial Marginal Effect) ซึ่งค่าที่ได้จะสามารถสะท้อนถึงโอกาสในการตอบสนองและการปรับตัวของหน่วยสังเกตหรือกลุ่มตัวอย่างต่อเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เพื่อใช้ในการสังเคราะห์ข้อสรุปในลำดับถัดไป

ผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ผลครั้งนี้ ได้ยึดการเปรียบเทียบผลการตอบสนองและการปรับตัวกับภูมิภาคแอนตาร์กติกา (Antarctica) เป็นหลัก เพราะมีอัตราการเสียชีวิตเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ถูกอ้างสิทธิ์ซึ่งมีคนอาศัยอยู่ไม่มาก โดยแบบจำลองถดถอยโลจิสติกส์แบบลำดับขั้น (Ordered Logistic Regression Model) สะท้อนให้เห็นว่าประเทศในภูมิภาคเอเชีย (Asia) ยุโรป (Europe) และอเมริกาเหนือ (North America) มีการตอบสนองต่อสถานการณ์เชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับการปรับตัวของภูมิภาคต่อการรับมือสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19) ปรากฏว่าเมื่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับทั่วไป ซึ่งยังคงไม่มีความรุนแรง (Level 2) ตลอดจนการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่สมมาตร (Asymmetric Information) ของประชาชน กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ จะยังคงไม่แสดงการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สังเกตได้จากแนวโน้มของตัวแปรในแต่ละภูมิภาคมีทิศทางเป็นลบ ซึ่งประเทศในเขตภูมิภาคยุโรป มีโอกาสที่จะไม่ปรับตัวสูงถึงร้อยละ 27.17 รองลงมาคือเอเชีย (ร้อยละ 13.30) และอเมริกาเหนือ (ร้อยละ 10.93) ตามลำดับ เมื่อสถานการณ์ของเชื้อไวรัสทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น จากการระบาดทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตที่มากขึ้น (Level 4) กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ แสดงการปรับตัวต่อการรับมือสถานการณ์อย่างเด่นชัด โดยภูมิภาคยุโรปมีโอกาสที่จะปรับตัวรับเพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของไวรัสสูงถึงร้อยละ 21.25 รองลงมาคือเอเชีย (ร้อยละ 10.40) และอเมริกาเหนือ (ร้อยละ 8.55) ตามลำดับ หากสถานการณ์เพิ่มความรุนแรงจนถึงที่สุด (Level 5) เมื่อมีกระบวนการศึกษาเกี่ยวกับการระบาดของเชื้อไวรัสเพิ่มขึ้น ประชาชนเกิดความตื่นกลัวเพราะเข้าถึงข้อมูลที่มากขึ้น ระบบเศรษฐกิจและสังคมเกิดผลกระทบ พบว่า การปรับตัวในแต่ละภูมิภาคเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย โดยภูมิภาคยุโรปมีโอกาสที่จะปรับตัวเพื่อรับมือร้อยละ 22.70 รองลงมาคือเอเชีย (ร้อยละ 11.11) และอเมริกาเหนือ (ร้อยละ 9.13) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงแบบจำลองการตอบสนองและโอกาสในการปรับตัวในแต่ละพื้นที่

Adaptation Model		Partial Marginal Effect				
Region	Coef.	Level 5	Level 4	Level 3	Level 2	Level 1
Cases	0.000029 ^a (0.000009)	0.000002 ^a (0.000001)	0.000002 ^a (0.000001)	0.000001 (0.000001)	-0.000003 ^a (0.000001)	0.000000 (0.000000)
Africa	0.172741 (0.463506)	0.013692 (0.036803)	0.012818 (0.034444)	0.003119 (0.008674)	-0.016389 (0.043823)	-0.000651 (0.001866)

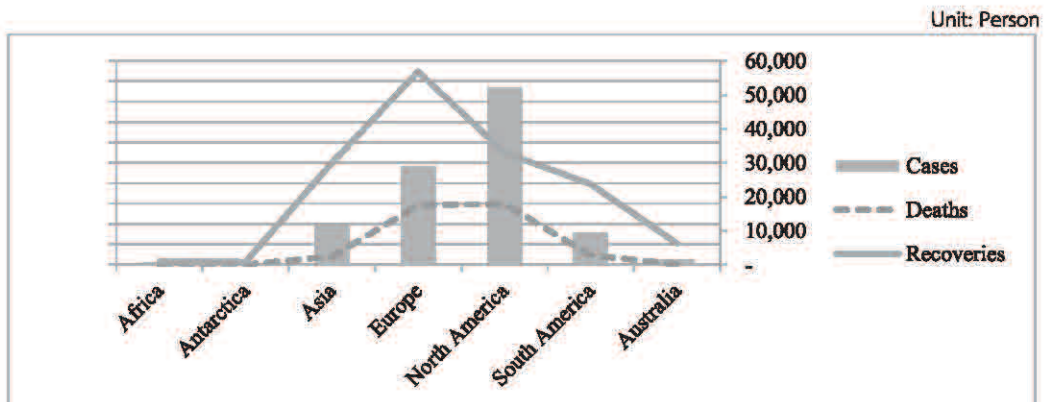
ตารางที่ 2 (ต่อ)

Adaptation Model		Partial Marginal Effect				
Region	Coef.	Level 5	Level 4	Level 3	Level 2	Level 1
Asia	1.401704 ^a (0.509346)	0.111102 ^a (0.045083)	0.104008 ^a (0.038938)	0.025308 (0.021435)	-0.132991 ^a (0.044649)	-0.005283 (0.005563)
Europe	2.864049 ^a (0.551182)	0.227011 ^a (0.053135)	0.212516 ^a (0.039714)	0.051711 (0.047799)	-0.271736 ^a (0.055555)	-0.010795 (0.010901)
North America	1.151904 ^b (0.575912)	0.091303 ^c (0.048162)	0.085473 ^b (0.043859)	0.020798 (0.019075)	-0.109291 ^b (0.052510)	-0.004342 (0.004812)
South America	0.719205 (0.647237)	0.057006 (0.052479)	0.053366 (0.048309)	0.012985 (0.014855)	-0.068237 (0.060074)	-0.002711 (0.003625)
Australia	-0.537416 (0.917933)	-0.042597 (0.073028)	-0.039877 (0.068507)	-0.009703 (0.017941)	0.050989 (0.087373)	0.002026 (0.003950)
LR Chi-squared (df) = 84.71 (7) ^a Pseudo R-squared = 0.1500 AIC = 503.92 BIC = 542.57						

หมายเหตุ: a = $p < 0.01$, b = $p < 0.05$, c = $p < 0.1$, (Std. Err.)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเชิงประจักษ์ในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการปรับตัวของแต่ละภูมิภาคที่แตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความพร้อมในการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินของแต่ละประเทศ ตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เพื่อกระตุ้นการรับรู้ถึงอันตรายและแนวทางการป้องกัน มากไปกว่านั้น บทบาทการสนับสนุนจากภาครัฐในการเยียวยาอย่างทันท่วงที ยังคงเป็นกุญแจสำคัญของการปรับตัวในแต่ละประเทศ ซึ่งจากแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาจะเห็นได้ว่า ภูมิภาคที่มีการปรับตัวสูงสุดคือ ภูมิภาคยุโรป ซึ่งหากพิจารณาเข้าไปในกลุ่มประเทศสมาชิกในภูมิภาค ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ ประเทศเดนมาร์ก ฟินแลนด์ เยอรมันนี นอร์เวย์ และสหราชอาณาจักร เป็นต้น โดยพื้นฐานแล้ว ประเทศดังกล่าวมีระบบสวัสดิการประชาชนทางด้านสาธารณสุขที่ดีและครอบคลุมในทุกภาคส่วน มีระบบการจัดการเชิงพื้นที่ที่เป็นขั้นตอนชัดเจน ประกอบกับการระดมงบประมาณของคณะกรรมาธิการยุโรป เพื่อช่วยประเทศสมาชิกในเรื่องเครื่องมือทางการแพทย์ทั้งสิ้น 140 ล้านยูโร (Bank of Thailand, 2020) ทำให้อัตราการฟื้นตัวของภูมิกาดังกล่าวสูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ในภูมิภาคเอเชีย ที่มีโอกาสในการปรับตัวรองลงมาจากภูมิภาคยุโรป (ภาพที่ 2) ซึ่งมีมาตรการในการรับมือกับปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสในทิศทางเดียวกัน คือ การเข้าตรวจสอบจำนวนผู้ติดเชื้อและทำการรักษา งดออกจากบ้านเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อไวรัส ตลอดจนการเข้ามาเยียวยาประชาชนจากผลกระทบที่เกิดขึ้น ทำให้อัตราการฟื้นตัวของผู้ติดเชื้อมีจำนวนมากขึ้น

ภาพที่ 2 แสดงแนวโน้มจำนวนผู้ติดเชื้อ การฟื้นตัว และจำนวนการตายในแต่ละพื้นที่

ผลที่ได้จากการศึกษานี้ มีความสอดคล้องกับงานศึกษาของ Jianxi (2020) ที่ได้สร้างตัวแบบเพื่อพยากรณ์ถึงวันสิ้นสุดการระบาดของไวรัสโคโรนา โดยผลการทำนายปรากฏเด่นชัดว่ากลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ว่ามีระยะเวลาการปรับตัวเข้าสู่สภาวะปกติที่หายขาดจากเชื้อไวรัสโดยสมบูรณ์เฉลี่ยที่ 1 ถึง 2 เดือน โดยนับจากเดือนเมษายน 2563 ขณะที่สถานการณ์ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา กลับมีผลตอบสนองต่อการหายขาดจากเชื้อไวรัสที่นานกว่าเฉลี่ยที่ 2 ถึง 4 เดือน โดยนับจากเดือนเมษายน 2563 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีการปรับตัวเพื่อรับมือสถานการณ์ไวรัสสูงกว่าประเทศอื่นที่กำลังพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ข้อเสนอแนะให้แก่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมมาตรการป้องกันและการควบคุมเชิงพื้นที่ ตลอดจนการอัดฉีดเม็ดเงินเพื่อเยียวยาสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ประชาชนในประเทศจะต้องได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม ซึ่งการควบคุมเชิงพื้นที่และการปรับตัวเพื่อรับมือของภาครัฐและประชาชนที่ดีจะช่วยบรรเทาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสได้ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงระยะเวลาในการการปรับลดมาตรการควบคุมเชิงพื้นที่ให้มีความเหมาะสม และการกระจายข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างเคร่งครัด เพื่อกระตุ้นการรับรู้ถึงภัยอันตรายที่ยังคงอยู่ ซึ่งหากมีการประกาศปรับเปลี่ยนระดับการควบคุมเชิงพื้นที่เร็วเกินไป อาจส่งผลให้เกิดการกลับมาของการระบาดอีกครั้ง ดังกรณีศึกษาในประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ที่มีการปรับลดระดับการควบคุมเชิงพื้นที่ที่รวดเร็วเกินไป ส่งผลให้การกลับมาของเชื้อไวรัสทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในรูปแบบดับบิวเคฟ (W Curve) เนื่องจากพฤติกรรมของประชาชนที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบภายนอก (Externalities) รวมถึงการไม่ตระหนักในการป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัส ทำให้กลุ่มผู้ติดเชื้อเข้ามาปะปนในสังคม ส่งผลให้ระดับการติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดและยากต่อการควบคุม ซึ่งจะส่งผลกระทบในภาพรวมทั้งต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม

2. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษานี้ เป็นเพียงข้อมูลขั้นต้นจากการประยุกต์แนวคิดแบบจำลอง SIR เพื่อดูการปรับตัวของกลุ่มประเทศในภาพรวม ไม่ได้มีการลงรายละเอียดเชิงลึกในส่วนของการใช้ชีวิตและสภาวะภูมิอากาศ ที่ส่งผลโดยตรงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรคบางสายพันธุ์ นโยบายการตรวจคัดกรองผู้ติดเชื้อที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ ดังนั้นหากมีการศึกษาในประเด็นที่ใกล้เคียงกันควรศึกษาเป็นหน่วยย่อย และทำการรวบรวมปัจจัยข้างต้นเข้าสู่การวิเคราะห์เพื่อเติม โดยใช้ข้อมูลรายประเทศ เพื่อแสดงถึงความเด่นชัดของผลการศึกษา ตลอดจนเติมช่องว่างทางการศึกษาในอนาคต ตลอดจนสะท้อนผลเชิงประจักษ์ได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับข้อพึงระวังในการนำผลการศึกษาไปใช้ เนื่องจากความซับซ้อนและความเป็นจริงที่ต่างกันไปในแต่ละประเทศและภูมิภาค อาจส่งผลให้การปรับตัวต่อสถานการณ์โรคติดต่ออื่นๆ ไม่เป็นไปตามการศึกษานี้ เนื่องจากประสบการณ์ในการรับมือเชื้อไวรัส การรับวัคซีนของประชาชนในแต่ละประเทศ ตลอดจนปัจจัยจำเพาะอื่นที่เกี่ยวข้องต่อสภาวะสุขอนามัย มีความแตกต่างกันจึงทำให้ผลการศึกษามีความคลาดเคลื่อนสูง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้วิจัยครั้งนี้ ประสบความสำเร็จได้เนื่องจากการได้รับการอนุเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ซึ่งเป็นผู้รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลการแพร่ระบาดและสถานการณ์ของไวรัสโคโรนาทั่วโลก ให้แก่นักวิชาการทุกแขนงได้ทำการศึกษาดูจนจนรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง อันผลได้พึงจะก่อประโยชน์และความดีงามทั้งปวงผู้วิจัยขอบแต่บิดามารดา คณาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึง อนึ่งหากมีข้อบกพร่องด้วยประการใดทั้งปวงผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

เอกสารอ้างอิง

- Akaike, H. (1973). *Information theory and an extension of the maximum likelihood principle*. (2nd ed.). New York: Springer-Verlag.
- Areajo, M., & Naimi, B. (2020). *Spread of SARS-CoV-2 Coronavirus likely to be constrained by climate*. Retrieved April 16, 2020, from <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.03.12.20034728v3>
- Bank of Thailand. (2020). *Measure Foreign Fiscal Spending on COVID-19*. Retrieved April 23, 2020, from https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/COVID19/Documents/Measure_Foreign.pdf
- Berkeley, L., & Noah, H. (2020). *It's a 'false hope' coronavirus will disappear in the summer like the flu, WHO says*. Retrieved April 16, 2020, from <https://www.cnn.com/2020/03/06/its-a-false-hope-coronavirus-will-disappear-in-the-summer-like-the-flu-who-says.html>
- Bliss, C. I. (1934). The Method of Probits. *Science*, 79(2037), 38-39.

- Chen, X., & Yu, B. (2020). First two months of the 2019 Coronavirus Disease (COVID-19) epidemic in China: real-time surveillance and evaluation with a second derivative model. *Global Health Research and Policy*, 5(1), 2-9.
- Gujarati, D. N., & Porter, D. C. (2009). *Basic Econometrics*. (5th ed.). New York: McGraw-Hill Education.
- Jianxi, L. (2020). **When Will COVID-19 End**. Retrieved April 23, 2020, from <https://ddi.sutd.edu.sg/>
- Jone, C., Philippon, T., & Venkateswaran, V. (2020). **Optimal Mitigation Policies in a Pandemic: Social Distancing and Working from Home**. Retrieved April 23, 2020, from <https://callumjones.github.io/files/covid.pdf>
- Kaplan, G., Moll, B., & Violante, G. (2020). **Pandemics According to HANK**. Retrieved April 29, 2020, from https://benjaminmoll.com/wpcontent/uploads/2020/03/HANK_pandemic.pdf
- Kermack, W. O., & McKendrick, A. G. (1927). A Contribution to the Mathematical Theory of Epidemics. *Proceedings of the Royal Society of London Series A*, 115(772), 700-721.
- Kinross, P. et al. (2020). Rapidly increasing cumulative incidence of coronavirus disease (COVID-19) in the European Union/European Economic Area and the United Kingdom, 1 January to 15 March 2020. *Eurosurveillance*, 25(11), 2-6.
- Krueger, D., Uhlig, H., & Xie, T. (2020). **Macroeconomic Dynamics and Reallocation in an Epidemic**. Retrieved April 29, 2020, from <https://www.nber.org/papers/w27047.pdf>
- Matt, H. (2020). **Scientists found regions hit hard by coronavirus share similar climate**. Retrieved April 16, 2020, from <https://www.inkstonenews.com/science/scientists-found-regions-hit-hard-coronavirus-share-similar-climate/article/3075085>
- Sajadi, M. et al. (2020). **Temperature and Latitude Analysis to Predict Potential Spread and Seasonality for COVID-19**. Retrieved April 16, 2020, from <https://blogs.chapman.edu/wpcontent/uploads/sites/46/2020/03/Temperature-and-latitude-analysis-to-predict-potential-spread-and-seasonality-for-COVID-19.pdf>
- Spiteri, G. et al. (2020). First cases of coronavirus disease 2019 (COVID-19) in the WHO European Region, 24 January to 21 February 2020. *Eurosurveillance*, 25(9), 2-7.

- Stoecklin, S. B. et al. (2020). First cases of coronavirus disease 2019 (COVID-19) in France: surveillance, investigations and control measures, January 2020. **Eurosurveillance**, 25(6). 20-26.
- World Health Organization. (2020). **COVID-19 Strategic Preparedness and Response Plan**. Retrieved April 23, 2020, from <https://www.who.int/publications-detail/strategic-preparedness-and-response-plan-for-the-new-coronavirus>

การยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการ
ผ่าน QR CODE สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่
TECHNOLOGY ACCEPTANCE INFLUENCING SERVICE PAYMENT DECISION MAKING
THROUGH QR CODE OF TOURISTS STAYING IN MEDIUM SIZED HOTELS,
CHIANG MAI PROVINCE

เอกธนัช ศรีบุญมา¹ สายพิน บันทอง¹ และ ณัฐินี ชุตินันตพงศ์¹

¹คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Eakthanach Sribunma¹ Saiphin Panthong¹ and Natthinee Chutimantaphong¹

¹Faculty of Business Administration, Panyapiwat Institute of Management

(Received: May 28, 2020; Revised: Jul 10, 2020; Accepted: Aug 14, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ ประชากรคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยชำระค่าบริการผ่าน QR Code จำนวน 400 ราย มีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของสองตัวแปร โดยใช้การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของสองประชากร การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โมเมนต์ผลคูณอย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า ระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้ QR Code ชำระค่าบริการ ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ได้แก่ ด้านความคาดหวังจากความพยายาม ($\bar{X}$ = 4.65) รองลงมาคือ ด้านความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน ($\bar{X}$ = 4.45) ด้านความคาดหวังจากประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 4.35) ด้านทัศนคติต่อการใช้งานระบบ ($\bar{X}$ = 4.34) ด้านอิทธิพลของสังคม ($\bar{X}$ = 4.19) ด้านความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ ($\bar{X}$ = 4.11) และ ด้านความกังวลใจของผู้ใช้งานระบบ ($\bar{X}$ = 3.26) ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีในการชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่ ในส่วนปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านอิทธิพลของสังคม 2) ด้านความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ 3) ด้านทัศนคติต่อการใช้งานระบบ 4) ด้านความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน และ 5) ด้านความคาดหวังจากประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การยอมรับเทคโนโลยี, การตัดสินใจใช้บริการ, คิวอาร์โค้ด

ABSTRACT

The purposes of this research were to study personal factors and Technology acceptance factors influencing service payment decision making through QR Code of tourists in medium sized hotels, Chiang Mai Province. Sample size was 400 of tourists who stay at medium size hotel in Chiang Mai province and pay for services via QR Code. Sampling method of this research was non probability sampling (convenience sampling technique). Descriptive analysis was adopted such as frequency, percentage, mean, and Standard deviation. Inferential Statistics such as Chi - Square Test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Multiple regressions were used for data analysis.

Result of the study shown that average mean of factor of technology acceptance factors that affect decision making for paying via QR Code of tourists who stay at medium size hotels in Chiang Mai province were strongly agree and agree. Considering all 7 aspects were as follows: Effort Expectancy ($\bar{X} = 4.65$), Facilitating Conditions ($\bar{X} = 4.45$), Performance Expectancy ($\bar{X} = 4.35$) Attitude toward the Technology ($\bar{X} = 4.34$), Social Influence ($\bar{X} = 4.19$), Self-Efficacy ($\bar{X} = 4.11$) and, Anxiety ($\bar{X} = 3.26$) respectively. The results of the study testing indicated that there had no relationship significantly between personal factors and decision making for paying via QR Code of tourists who stay at medium size hotels in Chiang Mai province. In addition, it was found that factors were as 1) Social Influence 2) Self-Efficacy 3) Attitude toward Technology 4) Support equipment and 5) Effectiveness expectancy

Keywords: Technology Acceptance, Service Decision Making, QR Code

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเป็นแหล่งรายได้ นำมาซึ่งการจ้างงานและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ภาครัฐจึงให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว จากรายงานสถิติการท่องเที่ยว ประจำปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่น่าเที่ยวที่สุดในเอเชีย ประจำปี 2561 เป็นประเทศที่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าพักในโรงแรมมากที่สุดเป็นอันดับที่ 4 ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และมีมูลค่าการเข้าพักในห้องพักทั่วประเทศมากกว่า 5.2 พันล้านบาท นอกจากนี้ยังส่งผลให้ธุรกิจการผลิตสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องมีการขยายตัว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้แก่ ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม การผลิตและการค้าขายของที่ระลึก รายได้จากการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินทุนในระบบเศรษฐกิจ รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังจากภาครัฐ ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่

มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มที่สูงขึ้น จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) โดยแนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรมด้านธุรกิจโรงแรมมองว่า โรงแรมและที่พักในพื้นที่ท่องเที่ยวหลักยังมีแนวโน้มที่สามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายใหญ่ แรงแทนจากจำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของโลกที่กำลังฟื้นตัว และในปี 2561 – 2562 แนวโน้มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีโอกาสขยายตัวในอัตราเฉลี่ย 8 – 10 % ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยมีโอกาสเติบโตเฉลี่ย 5 – 7 % ซึ่งสนับสนุนให้อัตราเข้าพักปรับเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับ 66 – 70 % (พุทธชาติ ลุนคำ, 2560) ในปี พ.ศ.2562 คาดการณ์ว่าการท่องเที่ยวในประเทศไทยยังมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ประมาณการรายได้จากการเดินทางท่องเที่ยวในปี 2562 น่าจะมีมูลค่าประมาณ 1.12 ล้านล้านบาท เติบโต 4.7% จากปีก่อนหน้า รายได้จากตลาดไทยเที่ยวไทยนี้ ได้คำนึงถึงผลของมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวของคนไทยเที่ยวในประเทศเพิ่มขึ้นประมาณ 0.1% (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2562)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือ รวมถึงเป็น 1 ใน 5 จังหวัดแรกที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ รวมถึงมีความสะดวกสบายในการเดินทาง ส่งผลให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยที่ดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงรุกในด้านต่างๆ ภาพรวมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2561 มีแนวโน้มการเติบโตของทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ทั้งนี้ยังได้รับการจัดอันดับเป็นเมืองนำท่องเที่ยวอันดับที่ 2 ของเอเชีย อันดับที่ 3 ของโลก จากนิตยสาร ทราเวล แอนด์ เลisure (Travel and Leisure, 2019) และอันดับที่ 11 เมืองที่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวมากที่สุดในโลก จากเว็บไซต์ บิ๊กเซเว่นทราเวล (Bigseventravel.com, 2019) จากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลายธุรกิจมีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการภายในธุรกิจ รวมถึงการดำเนินนโยบายประเทศไทย 4.0 มีส่วนทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนเริ่มเปลี่ยนไปจากการเข้าถึงเทคโนโลยีที่มีความสะดวกมากขึ้น ในภาพรวมปี 2560 คนไทยมีพฤติกรรมการเดินทางชีวิตที่มีเทคโนโลยีมาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน การโอนเงิน จากเดิมที่นิยมโอนเงินผ่านบัตรที่เครื่องเอทีเอ็มเป็นการโอนเงินผ่านโมบายแบงก์กิ้ง (Mobile banking) เทียบจากสัดส่วนปริมาณการโอนเงินผ่านบัตรที่เครื่อง ซึ่งลดลงจากร้อยละ 29.9 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 18.8 ในปี 2560 ในขณะที่สัดส่วนปริมาณการโอนเงินผ่านโมบายแบงก์กิ้งเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 43.3 เป็นร้อยละ 63.6 สอดคล้องกับการเติบโตของจำนวนบัญชีโมบายแบงก์กิ้งที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน จึงทำให้การโอนเงินผ่านโมบายแบงก์กิ้งมีอัตราการเติบโตสูงสุดเมื่อเทียบกับทุกช่องทาง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2560) จากพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ไม่เพียงแต่มีธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่ต้องปรับตัวเท่านั้น ธุรกิจโรงแรมที่ให้บริการห้องพักเริ่มปรับตัวใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับผู้เข้าพัก การมีบริการจองห้องพักผ่านแอปพลิเคชัน การชำระเงินผ่านโมบายแบงก์กิ้ง นอกจากนั้นยังมีเทคโนโลยีการชำระเงินผ่านระบบ QR Code เป็นการพัฒนาการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ที่เปิดตัวต่อจากการให้บริการพร้อมเพย์ ซึ่งเป็นลักษณะของรหัสเก็บข้อมูลส่วนตัวทางการเงินของผู้ใช้บริการ เป็นการพัฒนามาจากบาร์โค้ด แต่มีความทันสมัยมากกว่าใช้งานง่ายและเก็บข้อมูลได้มากขึ้น ขณะที่แนวโน้มการใช้สมาร์ทโฟนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อัตราการเข้าถึงโทรศัพท์มือถือของคนไทยมากถึง

44 ล้านราย และทางธนาคารแห่งประเทศไทยมีความหวังว่า QR Code จะเป็นเครื่องมือผลักดันประเทศเข้าสู่สังคมไร้เงินสดเหมือนหลายประเทศชั้นนำทั่วโลก ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพด้านการชำระเงินในประเทศไทย ช่วยให้ประชาชนและร้านค้าเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่าย เพิ่มช่องทางการชำระเงินให้มีความสะดวกมากขึ้น (อริญชัย วีรเดชภูรินทร์, 2560)

บริบทข้อมูลทีกล่าวนมาจึงเห็นว่า ในปัจจุบันที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและมีความสำคัญต่อภาคธุรกิจอย่างมาก หากธุรกิจไม่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในธุรกิจ อาจทำให้เกิดข้อเสียเปรียบในการประกอบธุรกิจได้ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นกลุ่มที่มีโอกาสในการชำระค่าบริการผ่าน QR Code สูง และธุรกิจโรงแรมที่เป็นส่วนหนึ่งของภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ มีการยอมรับเทคโนโลยีการชำระเงินผ่าน QR Code ในการชำระค่าบริการ จึงสนใจศึกษาปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางการปรับปรุง พัฒนาในด้านของการบริการ การสื่อสารของธุรกิจ หรือในหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มากไปกว่านั้นผลจากงานวิจัยสามารถนำเสนอการคิดค้นบริการใหม่ๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความสะดวกสบายมากขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

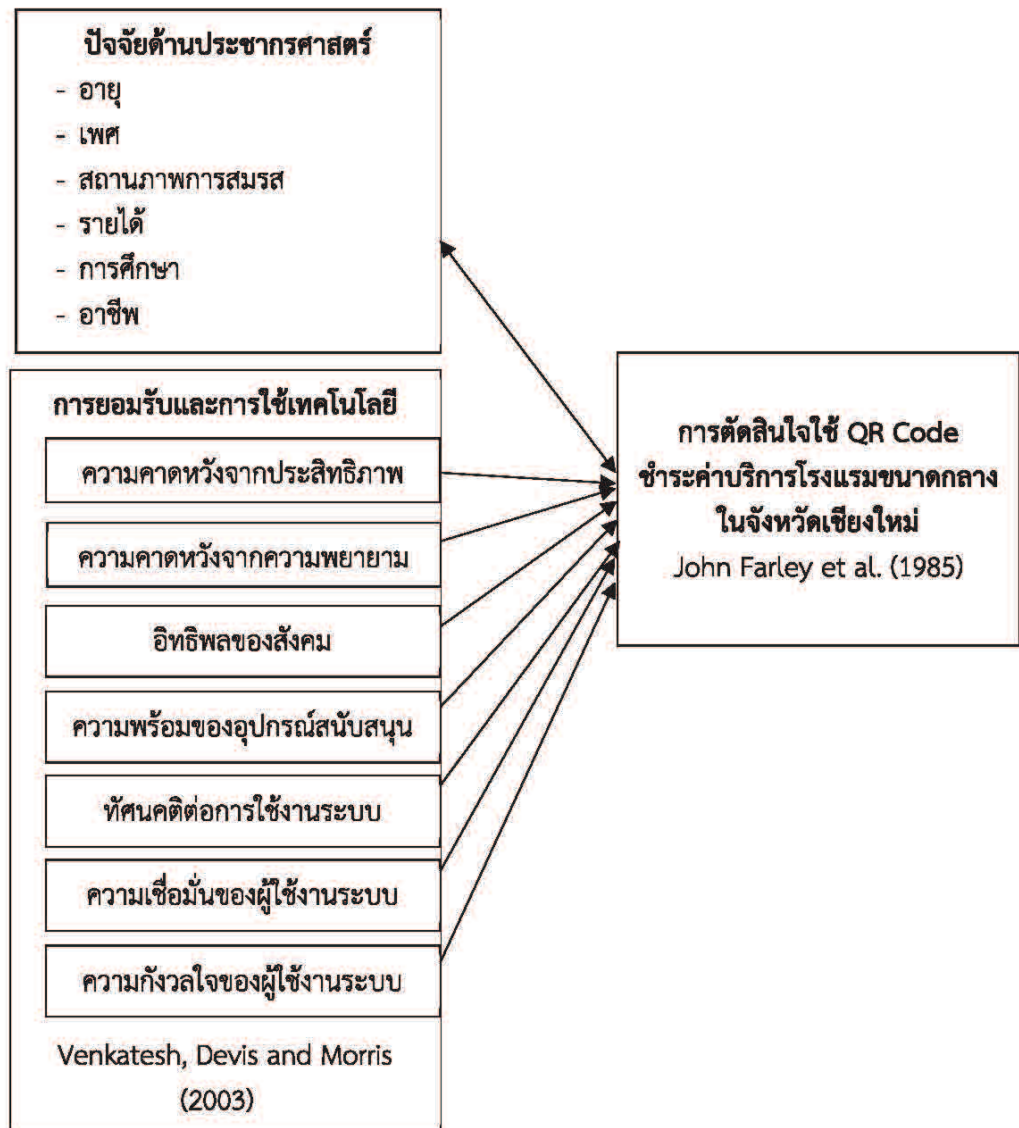
1. เพื่อศึกษาปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีในการชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีในการชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้เลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่
2. ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ได้แก่ ความคาดหวังจากประสิทธิภาพ ความคาดหวังจากความพยายาม อิทธิพลของสังคม ความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน ทักษะติดต่อการใช้งานระบบ ความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบและความกังวลใจของผู้ใช้งานระบบ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการ ผ่านระบบ QR Code ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่ มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการชำระค่าบริการเข้าพักโรงแรมขนาดกลาง ผ่านระบบ QR Code ในช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม 2563 มีอายุระหว่าง 18 – 60 ปี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้การคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบจำนวนประชากร ของ W.G. Cochran กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ตัวอย่าง เพื่อความสะดวกในการประเมินและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือ ไม่น้อยกว่า 385 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็นทั้งหมด 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อคำถามคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามลักษณะเป็นแบบสอบถามที่ให้เลือกตอบ จำนวน 2 ข้อ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่แท้จริง และเคยชำระค่าบริการผ่านระบบ QR Code ส่วนที่ 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี โดยคำถามส่วนนี้มีจำนวน 35 ข้อ และส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้บริการ โดยคำถามส่วนนี้มีจำนวน 6 ข้อ โดยใช้ระดับวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) วัดระดับความคิดเห็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ทั้งสิ้น 5 ระดับ โดย ระดับ 1 หมายถึงมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด จนถึง ระดับ 5 หมายถึงมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ซึ่งแบบสอบถามได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่ารวมเท่ากับ 0.871 มากกว่า 0.70 ซึ่งให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรง (Reliability) ผู้วิจัยจึงสามารถนำแบบสอบถามไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ในรูปของเอกสาร (Offline) จำนวน 205 คน และแบบออนไลน์ (Online) จำนวน 195 คน โดยมีระยะเวลาการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม 2563

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของสองประชากร (Chi-Square Test) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โมเมนต์ผลคูณอย่างง่ายของ

เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอย เชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางที่มี
ประสบการณ์ชำระค่าบริการผ่าน QR Code จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน พบว่า เป็นเพศชาย
คิดเป็นร้อยละ 51.70 มีอายุอยู่ในช่วง 33 – 37 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.80 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ
64 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.00 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน
คิดเป็นร้อยละ 41.50 รายได้ต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.75

2. การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้ QR Code ชำระค่าบริการ
ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านความคาดหวังจากความ
พยายาม ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมา คือ ด้านความพร้อมของอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.45$) ด้านความคาดหวังจาก
ประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.35$) ด้านทัศนคติต่อการใช้งานระบบ ($\bar{X} = 4.34$) ด้านอิทธิพลของสังคม ($\bar{X} =$
4.19) ด้านความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ ($\bar{X} = 4.11$) และ ด้านความกังวลใจของผู้ใช้งานระบบ ($\bar{X}$
= 3.26) ตามลำดับ

3. การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่จะนำไปใช้
ในการวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ของโมเดลการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผล
ต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่านระบบ QR Code ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาด
กลางในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยตัวแปรที่มีมาตรวัดแบบช่วงทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ 1) ความ
คาดหวังจากประสิทธิภาพ 2) ความคาดหวังจากความพยายาม 3) อิทธิพลของสังคม 4) ความพร้อม
ของอุปกรณ์สนับสนุน 5) ทัศนคติต่อการใช้งานระบบ 6) ความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ 7) ความ
กังวลใจของผู้ใช้งานระบบ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญอย่างง่ายของ
เพียร์สัน เป็นเกณฑ์การยอมรับว่า ค่าความสัมพันธ์ทางบวกที่สูง แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูง ซึ่งค่า
ความสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้ไม่ควรมีค่าสูงกว่า 0.800 ($r < 0.800$) หากตัวแปรต้นใดมีค่าความสัมพันธ์สูง
จึงจำเป็นต้องตัดออกจากการวิเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด

การยอมรับ และการใช้ เทคโนโลยี	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r)						
	ความ คาดหวังจาก ประสิทธิภาพ	ความ คาดหวัง จากความ พยายาม	อิทธิพล ของสังคม	ความพร้อม ของ อุปกรณ์ สนับสนุน	ทัศนคติ ต่อการ ใช้ งานระบบ	ความ เชื่อมั่น ของผู้ ใช้งาน ระบบ	ความกังวลใจ ของผู้ใช้งาน ระบบ
ความคาดหวังจาก ประสิทธิภาพ	1						
ความคาดหวังจาก ความพยายาม	0.681**	1					
อิทธิพล ของสังคม	0.726**	0.640**	1				
ความพร้อมของ อุปกรณ์สนับสนุน	0.608**	0.664**	0.597**	1			
ทัศนคติต่อการ ใช้ งานระบบ	0.776**	0.772**	0.708**	0.671**	1		
ความเชื่อมั่นของ ผู้ใช้งานระบบ	0.642**	0.578**	0.642**	0.536**	0.678**	1	
ความกังวลใจของ ผู้ใช้งานระบบ	0.212**	0.004	0.170**	-0.006	0.120**	0.384**	1

หมายเหตุ: ** p < 0.01

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โมเมนต์ผลคูณอย่างง่ายของเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในระหว่าง -0.006 ถึง 0.776 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษาเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ทัศนคติต่อการใช้งานระบบ กับความคาดหวังจากประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.776 ซึ่งแสดงถึงตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ส่วนตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด ได้แก่ ความกังวลใจของผู้ใช้งานระบบ กับ ความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.006 ซึ่งแสดงถึงตัวแปรนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากตารางที่ 2 ที่แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โมเมนต์ผลคูณอย่างง่ายของเพียร์สัน ไม่มีตัวแปรใดมีความสัมพันธ์มากกว่า 0.800 จึงไม่เป็นปัญหาที่จะนำตัวแปรไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกใช้ชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code	Chi-Square Value	Sig.
สมมติฐานที่ 1.1 เพศ	15.498	0.277
สมมติฐานที่ 1.2 อายุ	66.889	0.973
สมมติฐานที่ 1.3 สถานภาพสมรส	21.973	0.987
สมมติฐานที่ 1.4 ระดับการศึกษา	19.317	0.997
สมมติฐานที่ 1.5 อาชีพ	47.256	0.661
สมมติฐานที่ 1.6 รายได้	41.594	0.990

จากตารางที่ 2 สรุปผลสมมติฐานข้อ 1 ว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้เลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความคาดหวังจากประสิทธิภาพ 2) ด้านความคาดหวังจากความพยายาม 3) ด้านอิทธิพลของสังคม 4) ด้านความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน 5) ด้านทัศนคติต่อการใช้งานระบบ 6) ด้านความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ และ 7) ด้านความกังวลใจของผู้ใช้งานระบบ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการสรุปสมมติฐานที่ 2 การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่

การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี	การตัดสินใจใช้ QR Code ชำระค่าบริการ โรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่						
	S.E.	B	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	0.164	-0.240	-	-1.459	0.145	-	-
ความคาดหวังจากประสิทธิภาพ	0.041	0.085	0.087	2.074	0.039*	0.314	3.181
ความคาดหวังจากความพยายาม	0.049	0.050	0.041	1.026	0.306	0.340	2.938
อิทธิพลของสังคม	0.036	0.380	0.400	10.505	0.000**	0.383	2.611
ความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน	0.047	0.117	0.085	2.468	0.014*	0.464	2.155
ทัศนคติต่อการใช้งานระบบ	0.044	0.157	0.168	3.562	0.000**	0.248	4.037
ความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ	0.038	0.232	0.228	6.075	0.000**	0.394	2.540
ความกังวลใจของผู้ใช้งานระบบ	0.016	0.027	0.047	1.713	0.087	0.743	1.346

Adjusted R Square = 0.779, F = 201.702

หมายเหตุ: * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 3 พบว่า การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความคาดหวังจากประสิทธิภาพ ($\text{Sig.} = 0.039$) อิทธิพลของสังคม ($\text{Sig.} = 0.000$) ความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน ($\text{Sig.} = 0.014$) ทักษะคิดต่อการใช้งานระบบ ($\text{Sig.} = 0.000$) ความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ ($\text{Sig.} = 0.000$) ซึ่งในขณะที่ความคาดหวังจากความพยายาม และความกังวลใจของผู้ใช้งานระบบ ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่

หากพิจารณาค่าน้ำหนักของผลกระทบของตัวแปรอิสระที่ส่งผลกับการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ด้านอิทธิพลของสังคม ($\beta = 0.400$) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ มากที่สุด รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ ($\beta = 0.228$) ทักษะคิดต่อการใช้งานระบบ ($\beta = 0.168$) ความคาดหวังจากประสิทธิภาพ ($\beta = 0.087$) และความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน ($\beta = 0.085$) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์แสดงถึงประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ($R^2 = 0.779$) แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ด้านอิทธิพลของสังคม ด้านความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ ด้านทักษะคิดต่อการใช้งานระบบ ด้านความคาดหวังจากประสิทธิภาพ และด้านความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน สามารถพยากรณ์การตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 77.90

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ข้อสรุปซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาธุรกิจ SMEs ในการดำเนินงานแบบดุลยภาพนั้น ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจบริการธุรกิจ SMEs ในการยอมรับประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจ

ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความคาดหวังจากประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่ง

แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังของประสิทธิภาพของ QR Code จะส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกชำระค่าบริการผ่าน QR Code ในการชำระค่าบริการเพื่อทำให้เกิดความสะดวกสบายมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ เกียรติกำจร และ ภูมิพร ธรรมสถิตเดช (2557) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี กรณีศึกษาการใช้เทคโนโลยี Interactive Whiteboard ในการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี Interactive Whiteboard มากที่สุด คือปัจจัยด้านความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ลำดับที่ 2 คือปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม ลำดับที่ 3 คือปัจจัยด้านการคาดหวังในการใช้งาน ลำดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านทัศนคติที่เกี่ยวกับการใช้งาน โดยทั้ง 4 ปัจจัย สามารถอธิบายถึงการยอมรับเทคโนโลยี Interactive Whiteboard ได้

2. ด้านอิทธิพลของสังคม จากการศึกษาพบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเกิดจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ของการใช้ QR Code ในการชำระค่าบริการต่างๆ แทนเงินสด รวมไปถึงบุคคลโดยทั่วไปมีการชำระค่าบริการผ่าน QR Code เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณษา แสนละเอียด (2560) ได้ทำการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มความตั้งใจในการใช้บริการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การยอมรับเทคโนโลยี ด้านอิทธิพลทางสังคม ด้านการรับรู้ความง่าย ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้ และด้านการรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลต่อแนวโน้มความตั้งใจในการใช้บริการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ในกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

3. ด้านความพร้อมของอุปกรณ์สนับสนุน จากการศึกษาพบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นความเชื่อมั่นของบุคคลว่าสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ทางเทคโนโลยี ช่วยสนับสนุนต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกวลิน จันทรประเทศ (2562) ได้ศึกษาถึงความพร้อมและการตอบรับการใช้ Mobile Payment ของผู้ประกอบการธุรกิจรายย่อยในการรับชำระเงินด้วย QR Code โดยผลวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ต้นทุนการใช้บริการ ผลกระทบภายนอกจากเครือข่าย ความปลอดภัยและความไว้วางใจ ความเชี่ยวชาญนวัตกรรมส่วนบุคคล และความต้องการเพิ่มประสบการณ์ที่ดีแก่ลูกค้า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมและการตอบรับของร้านค้าธุรกิจรายย่อยที่จะเลือกใช้บริการ QR Payment นอกจากนี้ยังพบว่า ร้านค้าธุรกิจรายย่อยส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการรับชำระเงินด้วย QR Payment และมีแนวโน้มที่จะใช้ต่อไปในอนาคต

4. ด้านทัศนคติต่อการใช้งานระบบ จากการศึกษาพบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาที่ตอบสนองของผู้ใช้ต่อการใช้ระบบ ความต้องการ จำนวนการครั้งที่ใช้ระบบ รวมไปถึงสิ่งอื่นๆ ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรลีนี ทองจำนงค์ (2557) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของพนักงานกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า มีระดับความคิดเห็นการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาารายด้านของการ

ยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อและการสื่อสาร ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ และด้านการซึมซับเทคโนโลยี/นวัตกรรม ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 55.0 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.550$) และค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกันเท่ากับ 1.764

5. ด้านความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานระบบ จากการศึกษาพบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ โดยในปัจจุบันการชำระเงินด้วย QR Code มีความสะดวกสบาย การใช้งานไม่ยุ่งยาก มีความปลอดภัย ยากต่อการปลอมแปลง และลดอัตราการโจรกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย อรรถผาติ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการยอมรับในเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ถึงผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้เทคโนโลยี ด้านการรับรู้การได้รับประโยชน์จากการใช้งาน และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติในการเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์ผ่านเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ของผู้ทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่าปัจจัยทัศนคติในการเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์มีอิทธิพลและส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์ของผู้ทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการพัฒนาบริการที่สามารถรองรับการชำระค่าบริการผ่าน QR Code ที่เหมาะสมกับรูปแบบของผู้เข้าพัก โดยให้ผู้เข้าพักสามารถเข้าถึงการชำระค่าบริการได้ง่ายขึ้น และลดขั้นตอนการชำระค่าบริการให้น้อยลง เพื่อสนับสนุนความสะดวกสบายของผู้เข้าพัก

1.2 ธนาคารผู้ให้บริการ ควรนำผลการศึกษาไปพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการในการชำระค่าบริการผ่าน QR Code ให้มีความยุ่งยากและซับซ้อนน้อยลง เพื่อให้ผู้ประกอบการรับรู้ถึงความง่ายและเห็นถึงประโยชน์ในการใช้งานและประโยชน์ที่ทางธุรกิจจะได้ ซึ่งจะเกิดการยอมรับการรับชำระค่าบริการผ่าน QR Code ในธุรกิจต่างๆ มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถขยายต่อไปได้กว้างขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตเพิ่มเติม ดังนี้

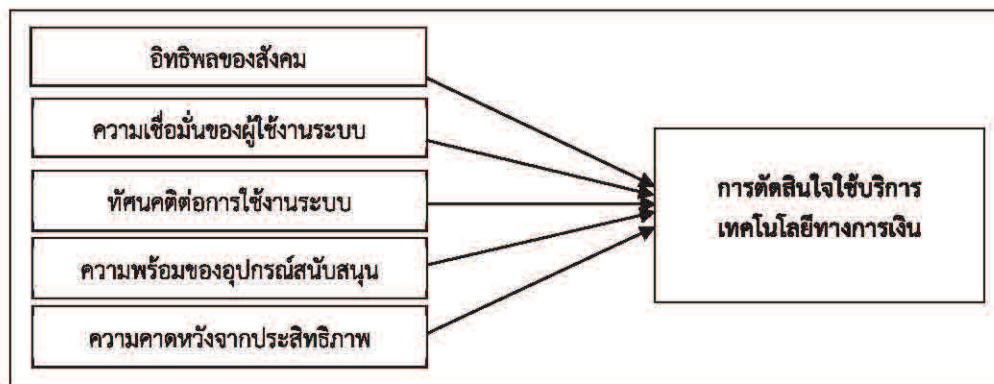
2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผล หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีการชำระเงินผ่าน QR Code ซึ่งเป็นปัจจัยที่นอกเหนือจากการวิจัย เช่น ความพึงพอใจของการใช้งานการชำระค่าบริการผ่าน QR Code ของผู้ที่เข้าพัก เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างและประชากรในสถานที่ที่แตกต่างกัน เช่น จังหวัดอื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำมาทำการศึกษเปรียบเทียบกับงานวิจัยนี้ว่ามีความแตกต่าง หรือสอดคล้อง

กันอย่างไร ซึ่งสามารถนำผลที่ได้มาพัฒนา ปรับปรุง และสามารถนำมากำหนดแนวทางการบริการที่เกี่ยวข้องกับการชำระค่าบริการผ่าน QR Code ที่ตรงตามความต้องการของผู้เข้าพักมากขึ้น

2.3 อาจมีการเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการ ผู้บริหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่สอดคล้องและถูกต้อง

2.4 จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยสามารถพัฒนาเป็นโมเดลการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการเทคโนโลยีทางการเงิน เพื่อใช้เป็นโมเดลในการพัฒนางานวิจัยในครั้งต่อไปดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อ
การตัดสินใจใช้บริการเทคโนโลยีทางการเงิน (ผู้วิจัย)

เอกสารอ้างอิง

- กรณษา แสนละเอียด. (2560). การยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มความตั้งใจในการใช้บริการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). สถิติด้านการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- เกวลิน จันทรประเทศ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมและการตอบรับการใช้ Mobile Payment ของผู้ประกอบการธุรกิจรายย่อยในการรับชำระเงินในรูปแบบ QR Code. วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และการสื่อสาร, 14(2), 165-182.
- จิตรลีนี ทองจำนงค์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของพนักงาน กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ชาญชัย อรรถผาติ. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการยอมรับในเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์
เพื่อประยุกต์ใช้ในการให้บริการระบบบัญชีออนไลน์ สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม ในมุมมองของผู้ทำบัญชี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บัญชี คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2560). รายงานระบบการชำระเงิน 2560. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่ง
ประเทศไทย.
- พุทธชาติ ลุนคำ. (2560). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2561 – 2563 ธุรกิจโรงแรม. กรุงเทพฯ:
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา.
- รัฐันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร (2561). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคเหนือของประเทศไทย.วารสารการจัดการ,
7(2). 47 – 63.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2562). มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยว คาดช่วยหนุนรายได้ตลาดไทยเที่ยว
ไทยทั้งปี 2562แตะ 1.12 ล้านล้านบาท. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2562, จาก
<https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z3024.aspx>
- อริญชัย วีรเดชภูรินทร์. (2560). ยูเนียนเพย์เมนต์คนไทยนิยมชำระเป็นเงินสดและ QR Code
คาดการณ์อีก 12 ปี เข้าสู่สังคมไร้เงินสดเต็มรูปแบบ. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2562,
จาก <https://themomentum.co/the-future-of-payments-by-union-pay/>
- อาทิตย์ เกียรติกำจร และ ภูมิพร ธรรมสถิตเดช. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี
: กรณีศึกษาการใช้เทคโนโลยี Interactive Whiteboard ในการเรียนการสอนของ
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
บริหารเทคโนโลยี วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Bigseventravel.com. (2019). The 50 Friendliest Cities in Asia. Retrieved August 12,
2019, from <https://bigseventravel.com/2019/09/the-50-friendliest-cities-in-asia/>
- Travel and Leisure. (2019). The Top 10 Cities in Asia in 2018. Retrieved June 22,
2019, from <https://www.travelandleisure.com/worlds-best/cities-in-asia-2018?slide=693658#693658>
- Venkates, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. (2003). User acceptance of
information technology: Toward a unified view. *MIS Quarterly*, 27(3), 425-
478.

**การพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าอย่างเป็นระบบ
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง**

**DEVELOPING THE COMMUNITY ENTERPRISE OPERATIONS OF SEWING GROUP TO
STRENGTHEN THE SYSTEM, MAE MOH DISTRICT, LAMPANG PROVINCE**

ไพฑูรย์ อินตะขัน¹ ณัฐนันท์ ฐิตยาปราโมทย์¹ สุขเกษม ลางกุลเสน¹ นันทะ บุตรน้อย²

กนกพร ศรีวิชัย³ และ ฐิติกานต์ สุริยะสาร¹

¹สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

²สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

³สาขาวิชาการท่องเที่ยวธุรกิจบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Phaithun Intakhan¹ Natthan Thitiyapramote¹ Sukasem Langkhunsae¹ Nunta Bootnoi²

Kanokporn srivichai³ and Titikarn Suriyasam¹

¹Accounting Program, Lampang Rajabhat University

²Business Computer Program, Lampang Rajabhat University

³Tourism and Service Business Program, Lampang Rajabhat University

(Received: May 21, 2020; Revised: Jun 25, 2020; Accepted: Aug 6, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าอย่างเป็นระบบ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อ ประกอบด้วย (1) เพื่อบริหารแผนงานวิจัยให้บรรลุเป้าหมาย (2) เพื่อจัดทำแผนธุรกิจภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และ (3) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ประธานและสมาชิกกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรรค์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย และการจัดสัมมนาระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า แผนงานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ ประเมินได้จากผลผลิตตามแผนงานวิจัย และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายและตรงตามตัวชี้วัด โดยผลผลิตที่เกิดขึ้นทั้งหมด 9 ผลผลิต ประกอบด้วย (1) แผนธุรกิจที่สามารถทำให้การดำเนินงานของกลุ่มตัดเย็บมีระบบมากขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา (2) เสือพื้นเมืองที่มีอัตลักษณ์ท้องถิ่น จำนวน 10 แบบ สร้างยอดขายเติบโตขึ้นประมาณร้อยละ 40 (3) ได้ตราสินค้า แบรินด์สวรรค์ ที่เกิดจากการตกลงร่วมกันของสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน (4) การสื่อสารทางการตลาดในงานแสดงสินค้า เมืองทองธานี (5) ได้ช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ โดยการใช้ระบบ e-commerce ที่เชื่อมโยงความต้องการของลูกค้าเข้ากับระบบสารสนเทศ (6) บรรจุภัณฑ์จากเศษวัสดุในการผลิต (7) กลยุทธ์ทางการเงิน (8) ระบบการผลิตสมัยใหม่ และ (9) ระบบบัญชีอย่างง่าย

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรรค์เป็นระบบตรวจสอบได้ นอกจากนั้นแล้วการผสมผสานอัตลักษณ์เข้ากับตัวสินค้าทำให้สินค้ามีเอกลักษณ์สร้างความแตกต่างและสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: การพัฒนาการดำเนินงาน, ความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ, กลุ่มตัดเย็บ

ABSTRACT

The research on “Developing the Community Enterprise of Sewing Group to Strengthen the System, Mae Moh District, Lampang Province had 3 main objectives, (1) to manage the research plan to achieve the goal (2) to create a business plan under the participation process of the community and (3) to develop the community enterprise of sewing group to strengthen the system by using participatory action research. The main data providers were the president and members of Ban Wiang Sawan Sewing Group and stakeholders in the community. The research instruments were interview forms, focus group and brainstorming seminars. Data were analyzed by content analysis.

The results of the research showed that the research plan achieved all objectives. These could be assessed from the product according to the research plan and the results were accordance with the target and met the indicators. The total 9 production outputs consisting of (1) business plans that could make the sewing group more systematic in the past year, (2) 10 local shirts with local identities creating sales of grow by about 40 percent, (3) Sawan Brand resulting from the mutual agreement of members and related parties in all sectors, (4) marketing communication, in the exhibition at Muang Thong Thani, (5) obtained a new distribution channel by using e-commerce systems connecting customers' needs with information systems, (6) packaging from waste materials in production, (7) financial strategies, (8) modern production systems, and (9) simple accounting systems.

Keywords: Operational Development, systematic strength, sewing group

บทนำ

วิสาหกิจชุมชน เป็นการรวมตัวกันของคนในชุมชน เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ทรัพยากรจากทุนในชุมชน อาทิเช่น วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน ถึงแม้วัตถุประสงค์หลักในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนจะมุ่งสร้างผลประโยชน์ให้เกิดในชุมชน แต่ ผลผลิตของวิสาหกิจมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจอย่างมากเนื่องจากเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนโดยตรงสามารถเพิ่มกำลังซื้อและส่งผลต่อเศรษฐกิจในภาพรวม โดยปัจจุบันมีวิสาหกิจที่จดทะเบียนทั่วประเทศ ประมาณ 80,000 ราย (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2561) สร้างเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจนับหมื่นล้านบาท การส่งเสริม พัฒนา และสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชน เป็นไปตามยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนสร้างความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันยังพบปัญหาที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาหลังจากผลิตสินค้าและบริการแล้วไม่สามารถพัฒนา หรือต่อยอด หรือสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ได้ (ธัญมัย เจียรสกุล, 2557) ทำให้ขายสินค้าได้น้อย สินค้าขาดจุดเด่น หรืออัตลักษณ์ที่สำคัญ ขาดการสร้างแบรนด์ และตราสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่ายมีจำกัด ขาดการจดบันทึกข้อมูลทางการเงินและการบัญชีที่ดี (ไพฑูรย์ อินตะขัน และคณะ, 2554) มีปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังขรัตน์, 2557) ไม่มีการวางกลยุทธ์ทางธุรกิจที่จะทำให่วิสาหกิจดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน เป็นระบบ ถ้าหากขาดการให้ความช่วยเหลือที่เป็นองค์ความรู้จากนักวิชาการ และการมีส่วนร่วมจากวิสาหกิจเองอาจทำให่วิสาหกิจชุมชนประสบความล้มเหลว เป็นภาระภาครัฐที่ต้องดูแล ทำให้ไม่สามารถใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิสาหกิจชุมชนตัดเย็บเสื้อผ้า ในอำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง มีจำนวน 14 กลุ่ม ครอบคลุมทุกตำบลในอำเภอ โดยปัจจุบันผลิตสินค้าที่ทำตามลูกค้าสั่ง (Job order) เป็นส่วนใหญ่ เช่น ผ่านววมผ้าพื้นเมือง กระเป๋าผ้าแฮนด์เมด ถุงมือผ้า เป็นต้น โดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชนตัดเย็บเสื้อผ้านบ้านเวียงสวรรค์ เกิดจากการรวมตัวกันของแม่บ้านในชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เสริมจากการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยมีเสื้อพื้นเมืองเป็นสินค้าหลัก และถือเป็นสินค้าที่เข้าไปร่วมโครงการ OTOP ของจังหวัดลำปาง นอกจากนั้นแล้ว ยังมีสินค้าชนิดอื่น เช่น ผ้าปิดจมูก ผ้าเช็ดมือจากเศษผ้า เป็นต้น วิสาหกิจชุมชนบ้านเวียงสวรรค์เป็นกลุ่มวิสาหกิจอีกแห่งที่กำลังประสบปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจให้มีความก้าวหน้า แข็งแรง เนื่องจากข้อจำกัดในหลายด้าน ที่สำคัญคือ ขาดการวางแผนธุรกิจ การกำหนดกลยุทธ์ของธุรกิจ สินค้าหลักที่ทางกลุ่มผลิต คือ เสื้อพื้นเมืองเป็นสินค้าที่สามารถซื้อได้ทั่วไปที่ยังขาดอัตลักษณ์ที่เป็นจุดเน้น หรือขาดการสร้างแตกต่างในตัวผลิตภัณฑ์ ทำให้ขายได้ในราคาที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ขาดบรรจุกฎที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับตัวสินค้า ไม่มีตราสินค้า ขาดเงินทุนหมุนเวียนไม่สามารถรับคำสั่งผลิตสินค้าในปริมาณมากได้ และขาดการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการสร้างช่องทางการจัดจำหน่าย ซึ่งถ้าไม่เร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะก่อให้เกิดปัญหาการดำเนินงานหยุดชะงัก อาจถึงขั้นยกเลิกกลุ่มวิสาหกิจ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนขาดแหล่งรายได้ตลอดจนเป็นภาระให้ภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาก็เป็นปัญหาที่เป็นวังวนไม่จบสิ้น

ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาก็กับวิสาหกิจชุมชนตัดเย็บเสื้อผ้านบ้านเวียงสวรรค์ และตอบโจทย์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งยังสอดคล้องกับ OTOP Roadmap ที่เป็นการยกระดับสินค้า OTOP 1.0 ไปสู่ OTOP 2.0 ที่เน้นการจัดระบบการบริหารใหม่เพื่อขับเคลื่อน OTOP อย่างบูรณาการ ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP เชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองผู้บริโภคทุกกลุ่ม ทุกวัย ตลอดจนยกเครื่องช่องทางการจัดจำหน่าย เน้นพัฒนาตลาดการค้าชุมชนและตลาดออนไลน์ให้แข็งแรง แผนงานวิจัยนี้มุ่งพัฒนานาวิสาหกิจอย่างเป็นระบบ ด้วยการจัดทำแผนธุรกิจให้เหมาะสมกับกับบริบทและสภาพแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรในวิสาหกิจ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การระบุปัญหาาร่วมกัน การค้นหาวิธีแก้ปัญา ตลอดจน การติดตามประเมินผล ทั้งนี้เพื่อสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับผ้าพื้นเมืองและสร้างความแตกต่างให้กับตัวผลิตภัณฑ์ พัฒนารูปแบบบรรจุกฎให้เป็นเอกลักษณ์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและราคาขายให้สูงขึ้น สร้างช่องทางการจัดจำหน่ายด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจน

สร้างกลยุทธ์ทางการเงินและวางรูปแบบระบบบัญชีอย่างง่ายที่กลุ่มวิสาหกิจจัดทำเองได้ อันจะเป็นการสร้างเสริมเข้มแข็งอย่างเป็นระบบให้กับวิสาหกิจและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อบริหารแผนงานวิจัยให้บรรลุเป้าหมาย
2. เพื่อจัดทำแผนธุรกิจภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าเสริมเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวน 14 แห่ง กลุ่มตัวอย่างคือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรรค์ ที่ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากการวิจัยแบบ PAR ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากสมาชิก ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลเชิงลึกของสถานประกอบการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกประธานกลุ่มและสมาชิกที่ให้ข้อมูลประเด็นในการดำเนินงาน การผลิต การตลาด การเงิน และการบัญชี

2.2 การจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการกำหนดอัตลักษณ์เสื้อพื้นเมือง ประกอบไปด้วย ประธานกลุ่ม สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ราษฎ์ชุมชน และตัวแทนจากเทศบาลตำบลแม่เมาะ

2.3 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เป็นการรวบรวมข้อมูลในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ หรือได้จากการระดมความคิดเห็นจากประธานกลุ่ม สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 15 คน มาวิเคราะห์เพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการ การตลาด การผลิต การเงิน และการบัญชี เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพของวิสาหกิจ และกำหนดเป้าหมายร่วมกัน จัดทำแผนธุรกิจ การกำหนดอัตลักษณ์สินค้า การเลือกตราสินค้า (แบรนด์) การจัดทำระบบบัญชี การพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจสู่ความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ ด้วยการสร้างจุดแข็งหรืออัตลักษณ์ ซึ่งต้องอาศัยข้อมูล ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์จากนักวิจัยและสมาชิกกลุ่ม ดังนั้นทีมวิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 4 ลักษณะดังต่อไปนี้

3.1 การวิจัยเอกสาร เป็นการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ โดยศึกษาแนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการจัดทำแผนธุรกิจ

3.2 การเก็บข้อมูลจากสมาชิก จำนวน 15 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ตัวแทนจากเทศบาลตำบลแม่เมาะ โดยเก็บข้อมูลด้านการผลิต การจำหน่าย การจ้างงาน การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลเชิงลึกในการกำหนด เป้าหมายขององค์กร

3.3 การเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในการวิพากษ์แผนธุรกิจที่ทีมวิจัยและสมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันจัดทำขึ้น โดยอาศัยข้อมูลจากการวิเคราะห์ POWER SWOT

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้มีความน่าเชื่อถือตรงตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในการการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลภายในของกลุ่ม โดยอาศัยเทคนิค PRIMO-F Analysis ประกอบด้วย People, Resource, Innovation/Idea, Marketing, Operation, และ Finance โดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นที่ครอบคลุมตามประเด็นต่างๆ ข้างต้น

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลภายนอก ประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง (ในระดับท้องถิ่น) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเทคโนโลยี ปัจจัยทางกฎระเบียบ/กฎหมาย ประชากร ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ปัจจัยวัฒนธรรม และปัจจัยด้านลูกค้า

4.3 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค โดยใช้เทคนิค POWER SWOT เพื่อจัดทำแผนธุรกิจที่ครอบคลุมตามจุดเน้นของวิสาหกิจชุมชน โดยแผนที่ได้จะผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านความเห็นชอบในที่ประชุมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4.4 การวิเคราะห์ผลผลิตและผลลัพธ์ งานวิจัยชิ้นนี้จะได้ผลผลิตจำนวนทั้งสิ้น 9 ชิ้นงาน ได้แก่ (1) แผนธุรกิจที่สามารถทำให้การดำเนินงานของกลุ่มตติเยมีระบบมากขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา (2) เสือพื้นเมืองที่มีอัตลักษณ์ท้องถิ่น จำนวน 10 แบบ สร้างยอดขายเติบโตขึ้นประมาณร้อยละ 40 (3) ได้ตราสินค้า แบรินด์สวรรค์ ที่เกิดจากการตกลงร่วมกันของสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน (4) การสื่อสารทางการตลาด เช่น ในงานแสดงสินค้า เมืองทองธานี (5) ได้ช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ โดยการใช้ระบบ e-commerce ที่เชื่อมโยงความต้องการของลูกค้าเข้ากับระบบสารสนเทศ (6) บรรจุภัณฑ์จากเศษวัสดุในการผลิต (7) กลยุทธ์ทางการเงิน (8) ระบบการผลิตสมัยใหม่ และ (9) ระบบบัญชีอย่างง่าย

ผลการวิจัย

1. จากการดำเนินโครงการวิจัย โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตติเยเสื้อผ้าบ้านเวียงสวรรค์เป็นพื้นที่เป้าหมาย และมีสมาชิกกลุ่มเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ โดยจากผลการศึกษาพบว่า แผนงานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ ประเมินได้จากผลผลิตตามแผนงานวิจัย และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายและตรงตามตัวชี้วัด โดยผลผลิตที่เกิดขึ้นทั้งหมด 9 ผลผลิต ประกอบด้วย (1) แผนธุรกิจที่สามารถทำให้การดำเนินงานของกลุ่มตติเยมีระบบมากขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา (2) เสือพื้นเมืองที่มีอัตลักษณ์ท้องถิ่น จำนวน 10 แบบ สร้างยอดขายเติบโตขึ้นประมาณร้อยละ 40 (3) ได้ตราสินค้า แบรินด์สวรรค์ ที่เกิดจากการตกลงร่วมกันของสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน (4) การสื่อสารทางการตลาด เช่น ในงานแสดงสินค้า เมืองทองธานี (5) ได้ช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่ โดยการใช้ระบบ e-commerce ที่เชื่อมโยงความต้องการของลูกค้าเข้ากับระบบสารสนเทศ (6) บรรจุภัณฑ์จากเศษวัสดุในการผลิต (7) กลยุทธ์ทางการเงิน (8) ระบบการผลิตสมัยใหม่ และ (9) ระบบบัญชีอย่างง่าย

ภาพที่ 2 เสื้อพื้นเมืองแบบใหม่

ภาพที่ 3 บรรจุภัณฑ์จากเศษผ้า

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเห็นได้ชัด ประกอบด้วย สมาชิกวิสาหกิจทราบเป้าหมายในการดำเนินงาน โดยที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการระดมความคิดเห็นมากขึ้น ยอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 46 ลูกค้ามีความพึงพอใจมากขึ้นที่สามารถออกแบบเสื้อผ้าเองได้ ลูกค้ารู้จักและจดจำตราสินค้าได้มากขึ้น เศรษฐกิจจากการผลิตลดลง ไม่น้อยกว่า 80% เนื่องจากนำมาใช้จัดทำบรรจุภัณฑ์ มีต้นทุนทางการเงินที่ลดลง และสมาชิกไม่มีข้อขัดแย้งจากการทำบัญชีที่แสดงข้อมูลอย่างเป็นระบบ

2. จากการดำเนินการการจัดทำแผนธุรกิจ และการติดตามผลหลังจากดำเนินการตามแผนธุรกิจ สามารถสรุปผลได้จากเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีรายละเอียดคือ

2.1 เป้าหมายคือการดำเนินที่เป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน ผลการดำเนินงานจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มย่อยกับที่มวิจัย พบว่า การดำเนินงานมีระบบชัดเจนขึ้น ปัญหาในการดำเนินงานลดลง เช่น การรับคำสั่งซื้อผิด ผลิตไม่ทันตามกำหนด และ สินค้าได้รับการยอมรับมากขึ้น ลูกค้ามีความพึงพอใจมากขึ้น

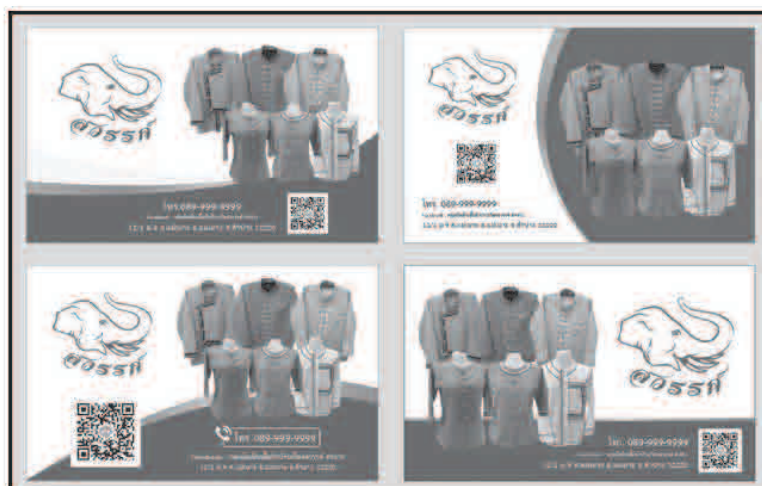
2.2 เป้าหมายคือยอดขายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40 ผลการดำเนินงานในช่วง 10 เดือน ตั้งแต่ 1 มกราคม 2561 ถึง 31 ตุลาคม 2562 มียอดขายเพิ่มขึ้น ประมาณ 210,000 บาท จากเดิม 450,000 บาท เป็น 610,000 บาท หรือเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ ร้อยละ 46 ประเมินได้ว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.3 เป้าหมายคือมีการสื่อสารในองค์กรมากขึ้น สมาชิกรู้สถานะและเป้าหมายในการดำเนินงาน จากการประชุมกลุ่มย่อยทำให้ประเมินได้ว่า สมาชิกกลุ่มตติเยมีการสื่อสารกันมากขึ้นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เนื่องจากทุกคนทราบเป้าหมายในการดำเนินงานในแต่ละปี ช่วยกันแก้ไขปัญหามากขึ้น เข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างงานที่ตนเองรับผิดชอบต่อสินค้าของกลุ่ม สามารถสรุปได้ว่า การใช้แผนธุรกิจทำให้มีการสื่อสารในองค์กร คนในองค์กรทราบเป้าหมาย ลดข้อขัดแย้งและทำให้สินค้ามีคุณภาพดีขึ้น ลดปริมาณสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรค์เป็นระบบตรวจสอบได้ นอกจากนั้นแล้ว การผสมผสานอัตลักษณ์เข้ากับตัวสินค้า ทำให้สินค้ามีเอกลักษณ์สร้างความแตกต่างและสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ

3. การพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บสู่ความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สรุปประเด็นในการพัฒนาการดำเนินงานที่ต้องการเร่งด่วนทั้งหมด 4 มิติ ประกอบด้วย (1) การจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานในปีถัดไป ให้มีลำดับ ขั้นตอน เป็นระบบ และกลุ่มวิสาหกิจสามารถลดความเสี่ยงในการดำเนินงานทั้งในด้านการตลาดและการผลิต การตลาดให้เป็นลำดับความคิดตามแผนธุรกิจที่ร่วมกันกำหนดขึ้นมา (2) ค้นหาอัตลักษณ์ให้กับตัวสินค้า มีการสร้างแบรนด์ให้กับผลิตภัณฑ์จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรค์ (3) พัฒนาระบบบัญชีอย่างง่าย และกลยุทธ์การเงินที่เหมาะสมให้กับกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงาน และ (4) พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายที่สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หลังจากดำเนินการพบว่า การร่วมกันจัดทำแผนธุรกิจ ส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจมีเป้าหมายในการดำเนินงาน มีการกำหนดยอดขายสินค้าแต่ละชนิด ผลิตสินค้าและขายสินค้าได้มากขึ้น แสดงให้เห็นถึงการทำงานที่มีความเข้มแข็งเป็นระบบมากขึ้น นอกจากนั้นแล้ว เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับกลุ่มวิสาหกิจ ทางกลุ่มได้กำหนดชื่อตราสินค้าจากการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้สัญลักษณ์เป็นช้างสีงา ที่มีการค้นพบในอำเภอมะนัง และชื่อตราสินค้าชื่อ “สวรค์” ที่สื่อให้เห็นถึงสถานที่ตั้งของกลุ่ม (ดังภาพที่ 4) ภายหลังมีการตรวจสอบและศึกษาการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้า พบว่าผู้บริโภคให้การตอบสนองในทิศทางที่ดี กล่าวคือ มีความชัดเจน สื่อสารง่าย และจดจำได้ง่าย รวมทั้งมีอัตลักษณ์ของชุมชน ทำให้ตราสินค้า ช้างสีงาบนชื่อสวรค์ ได้รับนำไปสู่การขยายผลของการสื่อสารแบรนด์ ทั้งในส่วนของ การสื่อสารผ่านออนไลน์ของ Facebook และ YouTube การสื่อสารผ่านตัวผลิตภัณฑ์ คือ แท็กติดคอเสื้อ การสื่อสารผ่านสื่อช่องทางต่างๆ เช่น นามบัตร แผ่นโฆษณา การสื่อสารผ่านเอกสารประกอบสินค้า การสื่อสารผ่านบรรจุภัณฑ์ และการสื่อสารผ่านช่องทางกิจกรรม อีเวนต์ต่างๆ ทำให้แบรนด์สวรค์ได้รับการยอมรับและจดจำแบรนด์ และได้รับการตอบสนองจากลูกค้า

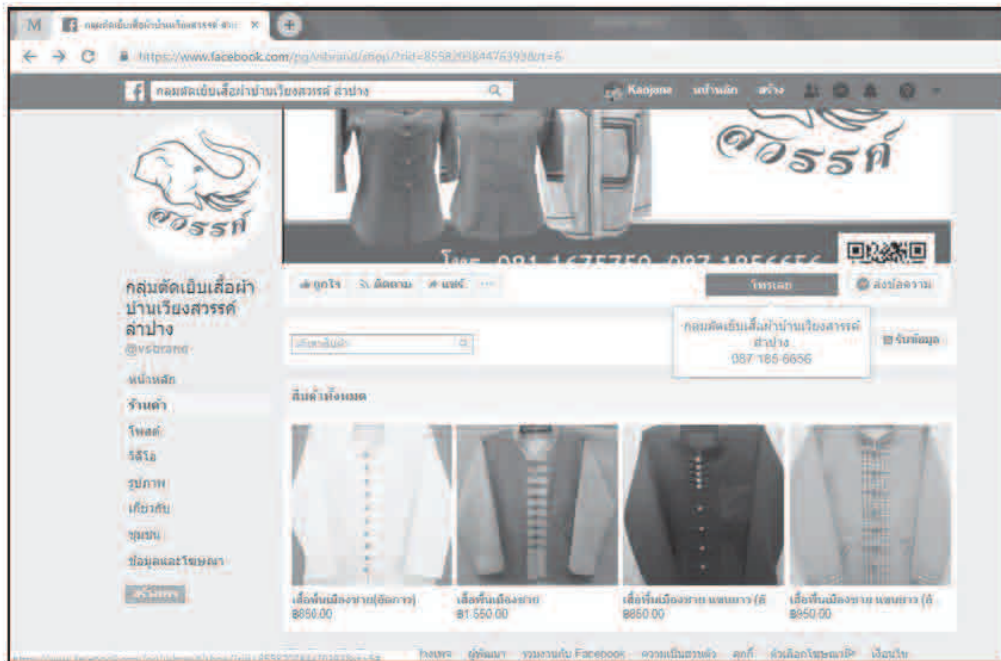
การพัฒนาระบบบัญชีแบบง่ายที่ลดความยุ่งยากในการบันทึก โดยใช้รูปแบบการบันทึกแบบเดิมที่กลุ่มใช้ แต่เพิ่มรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้แบบฟอร์มมีความสมบูรณ์ และไม่เป็นภาระกับผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุมาก เช่น เพิ่มทะเบียนคุมสินค้า โดยพัฒนามาจากปริมาณการผลิตที่ทางกลุ่มดำเนินการบันทึกอยู่ เป็นต้น ในส่วนการกำหนดกลยุทธ์ทางการเงิน มีการกำหนด 2 รูปแบบคือ การระดมทุน และการกู้ยืมเงิน โดยมีการกำหนดสัดส่วนการระดมทุนจากสมาชิกเป็นลำดับแรก หลังจากนั้นจะมีการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน เช่น กองทุนรอบโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เพื่อให้ได้ต้นทุนทางการเงินที่ต่ำที่สุด ซึ่งในปัจจุบันทางกลุ่มมีการระดมทุนจากสมาชิกอย่างเดียว และมีต้นทุนจากการจ่ายปันผลประมาณ ร้อยละ 5 ต่อปี จากที่กล่าวข้างต้นจะพบว่า การพัฒนาระบบบัญชีแบบง่ายและการกำหนดกลยุทธ์ทางการเงินของกลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกสามารถทราบผลการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว โดยมีการทำสรุปผลกำไรขาดทุนทุกเดือน สมาชิกมีความพึงพอใจมากขึ้นลดปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจในเรื่องผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 4 แบนด์สวอร์ด

การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรรค์ มีการจัดจำหน่ายผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) เป็นช่องการในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สู่ตลาดใหม่ในเชิงพาณิชย์ของกลุ่ม ให้ลูกค้าสามารถทำการสั่งซื้อผ่านระบบออนไลน์ (ดังภาพที่ 5) ตลอดจนรองรับการสั่งผลิตเฉพาะแบบตามความต้องการของลูกค้า และลดความผิดพลาดในการรับคำสั่งผลิตโดยแนบรูปภาพกับใบสั่งผลิต ทำให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ผลิตและลูกค้า สามารถลดความผิดพลาดได้ร้อยละ 20 มียอดจำหน่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยผลการใช้งานระบบและกลุ่มใช้ช่องทางโซเชียลมีเดีย ได้แก่ Facebook ในการจำหน่ายสินค้า และแนะนำสินค้าใหม่ ตลอดจนการนัดหมายลูกค้าด้วย

สรุปแล้วการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรรค์ ที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการดำเนินการผ่าน 4 มิติ ประกอบด้วยแผนธุรกิจ การพัฒนาด้านตัวสินค้าและแบรนด์ การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย และการพัฒนาระบบบัญชีและกลยุทธ์ทางการเงิน ซึ่งจากผลการปฏิบัติตามแผนการวิจัยประเมินได้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งในปัจจัยที่เป็นตัวเงิน เช่น ผลกำไร ยอดสั่งซื้อ ข้อผิดพลาดในการผลิตที่ลดลง นอกจากนั้นแล้วในประเด็นที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ลูกค้ามีความพึงพอใจมากขึ้น จัดจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้น เพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งปัจจัยทั้งหมดส่งผลให้วิสาหกิจสามารถอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 5 ช่องทางการจัดจำหน่าย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อบริหารแผนงานวิจัยให้บรรลุเป้าหมาย โดยประเด็นสำคัญคือการติดตามและร่วมลงพื้นที่กับทีมวิจัย ตลอดจนร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ แบลร์ ชิงเกอร์ (2557) อธิบายว่า ทีมที่ยิ่งใหญ่ไม่ได้เป็นเพียงแค่กลุ่มของคนที่มีเป้าหมายเดียวกัน แต่ทีมที่ยิ่งใหญ่คือกลุ่มที่มุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งการทำงานเป็นทีมอย่างแท้จริงนั้น จะให้ความสำคัญต่อการกิจเป็นอันดับแรก ความต้องการส่วนตัวเป็นอันดับสอง ความต้องการของทีมเป็นอันดับสาม ซึ่งการทำงานเป็นทีมที่ดีได้นั้นจะประกอบไปด้วยทุกคนในทีมต้องสนใจภารกิจของทีมอย่างแท้จริง และต้องใส่ใจกับความเป็นอยู่ของสมาชิกของทีม นอกจากนั้นแล้วต้องสามารถแบ่งปันความเข้าใจและสรุปประเด็นให้สั้นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อจัดทำแผนธุรกิจภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยแผนธุรกิจจากการร่วมคิด ร่วมดำเนินงาน แผนธุรกิจสำหรับวิสาหกิจชุมชนเป็นสิ่งที่ต้องมีการเริ่มจัดทำ โดยเฉพาะวิสาหกิจที่ผลิตสินค้าตามสั่ง (Job order) เนื่องจากเป็นการดำเนินธุรกิจที่ไม่ยั่งยืน ขาดจุดเน้นสินค้า ขาดแบรนด์ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจมีความไม่แน่นอนในการดำเนินงาน การจัดทำแผนธุรกิจจะช่วยให้วิสาหกิจทราบเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน สร้างวิสาหกิจให้มีความยั่งยืน แข็งแรงกับกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรค์ ประกอบด้วย กำหนดวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร การตั้งเป้าหมายทางธุรกิจ แผนการตลาด แผนการจัดการและแผนกำลังคน แผนการผลิต/ปฏิบัติการ และ แผนการเงิน สอดคล้องกับ เอกชัย บุญยาพิชฐาน (2553) ที่กล่าวว่า

แผนธุรกิจ เป็นแผนการดำเนินงานขององค์กรที่แสดงกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติในการลงทุน โดยมีจุดเริ่มต้นจากจะผลิตสินค้าและบริการอะไร กระบวนการปฏิบัติงานอย่างไร ใช้งบประมาณและกำลังคนเท่าใด และจะบริหารธุรกิจอย่างไรให้อยู่รอด ปกติแผนธุรกิจจะทำในระยะสั้นประมาณ 1 ปี ส่วนแผนระยะกลาง ประมาณ 3 ปี เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบต่อธุรกิจในภาพรวม และวิเคราะห์ในรายด้าน เช่น ด้านการตลาด การดำเนินงาน ด้านการเงิน แผนธุรกิจเป็นการควบคุมการดำเนินงานของธุรกิจให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แผนธุรกิจที่ดีจะทำให้องค์กรสามารถประเมินโอกาสในการพัฒนาธุรกิจในอนาคต และช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ที่ 3 พัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สรุปประเด็นในการพัฒนาการดำเนินงานที่ต้องการเร่งด่วนทั้งหมด 4 มิติ ประกอบด้วย (1) การจัดทำแผนธุรกิจ (2) ค้นหาอัตลักษณ์ให้กับตัวสินค้า มีการสร้างแบรนด์ให้กับผลิตภัณฑ์จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรรค์ (3) พัฒนาระบบบัญชีอย่างง่าย และกลยุทธ์การเงินที่เหมาะสมให้กับกลุ่มวิสาหกิจ และ (4) พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย โดยใช้นวัตกรรมเชิงเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับรากฐานที่ทำให้องค์กรมีความเข้มแข็ง ได้แก่ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม บูรณาการร่วมกับหลักการจัดการองค์กร ตลอดจนการสร้างอัตลักษณ์สินค้าผ่านกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ที่เป็นระบบ และการสร้างความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบด้วยการประยุกต์ใช้นวัตกรรม เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สอดคล้องกับ อนุรักษ์ อาทิตย์กวิน และคณะ (2562) ได้นำเสนอการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการโดยการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ให้มีความทันสมัย แสดงถึงตัวตนหรืออัตลักษณ์ของชุมชน เอกลักษณ์ของท้องถิ่น ช่วยยกระดับมาตรฐานงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ของไทยให้เป็นที่ยอมรับ ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนั้นแล้วการมุ่งสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้วยการสร้างนวัตกรรมเชิงเทคโนโลยี จะช่วยให้ผู้ประกอบการปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทันเวลา สอดคล้องกับ จำลักษ์ ขุนพลแก้ว (2563) กล่าวถึงประโยชน์ของนวัตกรรมว่า จะช่วยให้องค์กรประหยัดต้นทุนและลดความเสี่ยง เมื่อเกิดนวัตกรรมและความร่วมมือ ทำให้องค์กรสามารถต่อสู้กับอุปสรรคได้ ด้วยการพัฒนาเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่มีมาตรฐาน อีกทั้งยังช่วยให้องค์กรปรับปรุงกระบวนการทำงาน ให้มีรอบระยะเวลาที่สั้นลง ส่งผลให้ระบบการผลิตมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพอย่างยิ่งย่น

การพัฒนาระบบบัญชีและกลยุทธ์การเงินให้เหมาะสมกับผู้ใช้ โดยประยุกต์จากรูปแบบเดิมที่สมาชิกกลุ่มได้จัดทำไว้เป็นฐาน และเพิ่มเติมรายการใหม่เข้าไป เพื่อให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ขึ้น ทำให้สมาชิกทราบผลการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว ครบถ้วน สร้างความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของวิสาหกิจกลุ่มตัดเย็บบ้านเวียงสวรรค์ได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ สัจวัฒน์ วรโยธา และคณะ (2561) กล่าวว่า ระบบบัญชีที่มีความเหมาะสมของกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิสาหกิจ จะทำให้สมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ต้นทุนและกำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัดเย็บในอำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการในพื้นที่ รัฐวิสาหกิจ (กฟผ.แม่เมะ) ควรนำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานไปขยายผลเชิงนโยบายที่สามารถต่อยอดและดำเนินการของกลุ่มตัดเย็บอื่นๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยศึกษากับกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านเวียงสวรรค์ ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผลการวิจัยสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายในระยะสั้นได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การนำผลการวิจัยไปใช้กับกลุ่มตัดเย็บอื่น ต้องพิจารณาบริบทพื้นที่ว่ามีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกันหรือไม่ เนื่องจากบริบทพื้นที่ต่างกัน ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่เป็นระบบอาจจะมีความแตกต่างกัน นอกจากนั้นแล้ว การศึกษาครั้งนี้เน้นผลระยะสั้น ดังนั้นการวิจัยในอนาคตอาจให้ความสำคัญกับผลระยะยาว เช่น สร้างความยั่งยืน โดยอาจมีการวิจัยต่อยอดจากกลุ่มเดิม หรือกลุ่มใหม่ที่เคยรับการจัดทำแผนธุรกิจระยะสั้นไปแล้ว

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2561

เอกสารอ้างอิง

- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2561). รายชื่อวิสาหกิจชุมชน. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2561, จาก [http://smce.doae.go.th/ProductCategory/Smce Category.php](http://smce.doae.go.th/ProductCategory/Smce%20Category.php)
- จำลอง ชุนพลแก้ว. (2563). Innovation Management มิติใหม่ของการจัดการ. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.ftpi.or.th/2020/24185>
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังขรัตน์. (2557). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทะเลสาบสงขลา. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(1), 97-122
- ธันยมัย เจียรสกุล. (2557). ปัญหาและการปรับตัวของ OTOP เพื่อพร้อมรับการเปิด AEC. วารสารนักบริหาร, 34(1), 177-191
- แบลร์ ซิงเกอร์. (2557). สร้างทีมให้ชนะ (Team Code of Honor). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- ไพฑูรย์ อินตะขัน, สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พจนา และ สว่าง เทพเถา. (2554). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว อำเภอแม่ทะจังหวัดลำปาง. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2554 อนาคตชนบทไทย: ฐานรากที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน, หน้า 310-317. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สัจวัฒน์ วรโยธา, มนต์ดา ชัยสวณียากรณ์, วิลาสินี แสงคำพระ และ มงคล กิตติวุฒิไกร. (2561). การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหาร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8(2), 81-89.
- อนุรักษ์ อาทิตย์กวิน, ไพฑูรย์ อินตะชนัน และ เจษฎา ทองสุข. (2562). การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเซรามิกด้วยวิธีการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อโอกาสทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม ประเภทของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึกในจังหวัดลำปาง. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 12(1), 1-12.
- เอกชัย บุญยาทิษฐาน. (2553). คู่มือการวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
COST AND RETURN OF CULTIVATION MACADAMIA AMPHOE KHAO-KHO
PHETCHABUN PROVINCE

พิชัยพิมพ์ คำเพียร¹

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Pichayapim Khampian¹

¹ Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University

(Received: May 31, 2020; Revised: Jul 24, 2020; Accepted: Aug 14, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกแมคคาเดเมียของเกษตรกร อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรผู้ปลูกแมคคาเดเมียที่เกี่ยวข้องผลผลิตได้ในปีเพาะปลูก 2560-2561 โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จำนวน 80 ราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง มีประสบการณ์ในการปลูกแมคคาเดเมีย 1-3 ปี มีจำนวนพื้นที่ในปลูกแมคคาเดเมียระหว่าง 1-5 ไร่ มีต้นทุนรวมโดยเฉลี่ย 7,238.57 บาทต่อไร่ ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร โดยเฉลี่ย 7,087.80 บาทต่อไร่ ได้แก่ วัสดุุดิบทางตรงโดยเฉลี่ย 1,555.42 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานทางตรงโดยเฉลี่ย 2,154.30 บาทต่อไร่ และค่าใช้จ่ายในการผลิตโดยเฉลี่ย 3,378.08 บาทต่อไร่ มีต้นทุนคงที่โดยเฉลี่ย 150.77 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ได้รับผลผลิตจากการปลูกแมคคาเดเมียโดยเฉลี่ย 292.86 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายโดยเฉลี่ย 40 บาทต่อกิโลกรัม รายได้จากการขายโดยเฉลี่ย 11,714.58 บาทต่อไร่ มีอัตรากำไรสุทธิร้อยละ 38.21 และอัตรากำไรต่อต้นทุนร้อยละ 61.84 ประโยชน์ของงานวิจัยนี้ เกษตรกรผู้ปลูกแมคคาเดเมียได้ทราบถึงต้นทุน ผลตอบแทน กำไรสุทธิ และทราบถึงปัญหาในการเพาะปลูกแมคคาเดเมีย

คำสำคัญ: แมคคาเดเมีย, ผลตอบแทน, ต้นทุน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the cost and return of Macadamia agriculturist at Amphoe Khao-Kho, Phetchabun Province. The research instrument was a questionnaire. The sample consisted of 80 agriculturists who harvested Macadamia in 2017 – 2018. The result of this study found that most female aged over 50 answered a questionnaire. They finished elementary education and have 3-4 members in the family. They have experience in planting Macadamia for 1-3 years, and own the land between 1-5 rai. The average of total cost was 7,238.57 bath per rai include average variable cost 7,087.80 bath per rai such as average of direct materials 1,555.42 bath per rai, average of direct labor cost 2,154.30 bath, average of variable production cost 3,378.08 bath per rai and average fixed cost 150.77 bath per rai, and the crops from

Macadamia $\bar{x} = 292.86$ kg per rai, The price $\bar{x} = 40$ bath per kg, revenue $\bar{x} = 11,714.58$ bath per rai, The analysis of return having net profit margin was 38.21 percent and profit per cost = 61.84 percent. The benefits of this research; Macadamia agriculturists know the cost of return and net profit. And know the problems with Macadamia cultivation.

Keywords: Macadamia, Return, Cost

บทนำ

แมคคาเดเมีย เป็นพืชอุตสาหกรรมที่ตลาดโลกมีความต้องการในปริมาณสูง และยังมีความต้องการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สามารถปลูกทดแทนป่าไม้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นพืชที่ไม่ผลัดใบมีอายุการให้ผลผลิตยาวนาน เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศออสเตรเลีย ต่อมาได้ปลูกแพร่หลายทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย แมคคาเดเมียเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่สำหรับเกษตรกรบนพื้นที่สูงที่มีสภาพอากาศหนาวเย็นตลอดปี เป็นพืชที่ให้ผลผลิตที่เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภคเป็นอย่างมาก (สิงห์คาน แสนยากุล และ นิพนธ์ วงศ์ทา, 2553) ประเทศไทยมีอาชีพหลักของประชาชนในประเทศคือการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ดังนั้นสามารถหาแนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรให้เป็นเชิงธุรกิจ และสามารถสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างสูงสุด จะทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศมีสภาพการณ์ที่ดีขึ้น การประกอบธุรกิจภาคเกษตรกรรมจะเป็นแหล่งสร้างมูลค่าจากผลผลิต และการสร้างรายได้จากการส่งออกให้เพิ่มขึ้น จะสามารถไปทดแทนการประกอบธุรกิจด้านอื่นๆ ได้ แมคคาเดเมียเริ่มนำเข้ามาในประเทศไทยปี 2547 ในรูปกะละ เนื้อใน และผลิตภัณฑ์แปรรูป แหล่งปลูกส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคเหนือ 15,000-20,000 ไร่ เช่น มีปริมาณนำเข้าที่เพิ่มขึ้นจากปี 2547 มูลค่า 7,116,170 บาท เป็น 11,487,200 บาท ในปี 2551 ประเทศไทยเริ่มมีการส่งออกแมคคาเดเมียไปยังต่างประเทศในปี 2550 เป็นต้นมา ประเทศที่ส่งออก ได้แก่ ญี่ปุ่น เนปาล จีน และอิตาลี (กรมศุลกากร, 2552) แมคคาเดเมียถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มที่ดีและมีราคาสูง โดยแมคคาเดเมียอบแห้งกะเทาะเปลือกแล้วขาย กิโลกรัมละ 1,200 บาท แต่หากเป็นเมล็ดสดไม่อบสุก กิโลกรัมละ 250-300 บาท นอกจากนั้น ยังมีคุณค่าทางโภชนาการ ทั้งมีเบต้าแคโรทีนสูงและไม่มีคอเลสเตอรอล ทำให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภค โดยเฉพาะตลาดในต่างประเทศ เช่น จีน ไต้หวัน เกาหลี และฮ่องกง ที่ส่วนใหญ่มักนำเข้ามาจากฮาวาย หากไทยสามารถขยายพื้นที่ปลูกเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ เชื่อว่าแมคคาเดเมีย น่าจะเป็นพืชเศรษฐกิจที่น่าสนใจอีกชนิดหนึ่งของไทย ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตเชียงใหม่ (ผาง) สวพ.1 เชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร เปิดเผยว่า ขณะนี้ได้ทำการศึกษาวิจัยและคัดเลือกปรับปรุงพันธุ์แมคคาเดเมียเพื่อปลูกในพื้นที่สูงของไทย โดยจะส่งเสริมให้เกษตรกรและชาวเขาปลูกเพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากแมคคาเดเมียถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มที่ดีและมีราคาสูง ถ้าไทยสามารถขยายพื้นที่ปลูกเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศได้ สำหรับการดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์แมคคาเดเมียที่เหมาะสม เริ่มต้นโดยการคัดเลือกพันธุ์แมคคาเดเมียจากเกาะฮาวายมาทดลองปลูกในพื้นที่สูงที่แตกต่างกัน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าน้ำทะเล 400 เมตร 700-1,000 เมตร และระดับสูงกว่าน้ำทะเล 1,000 เมตร ขณะนี้

ได้ทำการทดลองปลูกในแปลงทดลองของศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ศูนย์วิจัยพืชสวนเพชรบูรณ์ และ ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ ปัจจุบันได้พันธุ์แมคคาเดเมียที่เหมาะสมปลูกในพื้นที่สูงกว่าน้ำทะเล 700 เมตร ซึ่งศูนย์บริการด้านพืชและปัจจัยการผลิตเชียงใหม่ เตรียมขึ้นทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่กับ กรมวิชาการเกษตร และจะส่งเสริมให้แก่เกษตรกรปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น อ.พบพระ จ.ตาก อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ แมคคาเดเมีย เป็นพืชที่ปลูกกันมาในจังหวัด เชียงใหม่ เลย และเพชรบูรณ์ แมคคาเดเมีย ที่เกษตรกรที่สูงเขาค้อ มีพื้นที่ปลูกประมาณ 20 ไร่ โดยมีการปลูกกาแฟแซม แมคคาเดเมียปลูกได้ผลใน ที่ค่อนข้างสูง ลำต้นมีขนาดใหญ่ เป็นไม้ที่มีทรงพุ่ม ใบเขียวสดตลอดทั้งปี (ประภัสสร เทพทอง, 2543) เป็นพืชที่เหมาะสมจะปลูกคลุมหญ้าไม่ให้เป็นเขาค้อแห้ง ซึ่งจากข้อมูลทางวิชาการนั้นระบุว่า สามารถ ปลูกได้ไม่กี่จังหวัดเท่านั้น จากข้อมูลของกรมส่งเสริมการเกษตร พื้นที่ในการเพาะปลูกแมคคาเดเมียใน อำเภอกำแพงแสนจังหวัดเพชรบูรณ์ ในปี 2561 มีพื้นที่การปลูกจำนวน 492.98 ไร่ และมีพื้นที่ในการเก็บเกี่ยว 490.98 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561)

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น พบว่าการปลูกแมคคาเดเมียในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นพื้นที่ทดลองการปลูก เนื่องจากการปลูกมีอัตราที่เพิ่มขึ้น และผู้ศึกษาได้ออกให้บริการวิชาการแก่กลุ่ม เกษตรกรได้ทราบปัญหาว่า เกษตรกรผู้ปลูกแมคคาเดเมียขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูก แมคคาเดเมีย และเกษตรกรไม่ได้จัดทำบัญชี ทำให้ไม่ทราบถึงต้นทุนในการปลูก ผลตอบแทน และ กำไรขาดทุนที่แน่นอน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะทำการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูก แมคคาเดเมีย เพื่อเป็นประโยชน์แก่กลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพปลูกแมคคาเดเมียให้เป็นเชิงธุรกิจ ในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมถึงเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานภาครัฐที่จะนำไปให้ ข้อเสนอแนะหรือข้อเสนอแนะแก่กลุ่มเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาด้านต้นทุนการปลูกแมคคาเดเมียของกลุ่มเกษตรกรในเขตอำเภอกำแพงแสนจังหวัด เพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนการปลูกแมคคาเดเมียของกลุ่มเกษตรกรในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการปลูกแมคคาเดเมียของกลุ่มเกษตรกรในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบูรณ์

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน โดยจำแนกต้นทุนตามลักษณะปัจจัย การผลิตของผลิตภัณฑ์ และทฤษฎีผลตอบแทน โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนเพื่อการประเมินค่าอัตรา ผลตอบแทน

1. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

1.1 ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นจะต้องวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ซึ่งเป็นลักษณะของการลดลงในสินทรัพย์หรือเพิ่มขึ้นในหนี้สิน ต้นทุนที่เกิดขึ้นอาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้ และสำหรับต้นทุนที่สูญเสียไป แต่จะให้ประโยชน์แก่กิจการในอนาคตเรียกว่า สินทรัพย์ (Assets) (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2555) ต้นทุนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1 ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนรวมที่ผันแปรไปตามปริมาณการผลิต ถ้าผลิตมากต้นทุนรวมนี้จะเกิดขึ้นมากตามปริมาณการผลิต แต่ถ้าผลิตน้อยต้นทุนรวมนี้จะลดน้อยลงตามสัดส่วนต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ต้นทุนผันแปรประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ได้แก่ ค่าพันธุ์ ค่าแรงงานทางตรง ได้แก่ ค่าจ้าง เตรียมแปลง/เตรียม ปลูกรักษา (ใส่ปุ๋ย, ฉีดยา, ตายหญ้า) และเก็บเกี่ยว ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบ/กำจัด ศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าน้ำ/ค่าไฟ และค่าวัสดุอื่นๆ

1.1.2 ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยคงที่ในการผลิตหรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้ในช่วงระยะเวลาของการผลิต ได้แก่ ค่าภาษีที่ดิน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์

2. แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทน

2.1 ผลตอบแทน หมายถึง มูลค่าสินค้าและบริการที่ได้รับทั้งหมดจากการลงทุนผลตอบแทน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2551)

2.2 ผลตอบแทนจากการปลูกแมคคาเดเมีย หมายถึง รายได้ทั้งสิ้นที่เกษตรกรได้รับจากการปลูกแมคคาเดเมีย ซึ่งประกอบด้วย รายได้จากการปลูกแมคคาเดเมีย และรายได้อื่นๆ

2.3 กำไรสุทธิของการปลูกแมคคาเดเมีย กำไรสุทธิของการปลูกแมคคาเดเมียได้จากการนำรายได้รวมทั้งสิ้นบาท หักด้วยต้นทุนรวมทั้งสิ้นบาท ผลต่างของรายได้รวมทั้งสิ้นมากกว่าต้นทุนรวมทั้งสิ้นบาท คือ กำไรสุทธิ

2.4 การวิเคราะห์ผลตอบแทน อัตราผลตอบแทน เป็นการประเมินถึงรายได้ และผลกำไรที่มีความสัมพันธ์กันกับระดับและแหล่งที่มาของเงินทุน การวิเคราะห์อัตราส่วนเพื่อการประเมินค่าอัตราผลตอบแทน

2.5 กำไรสุทธิ หมายถึง ผลการดำเนินงานของกิจการในรอบระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งคำนวณได้จากการนำรายได้ทั้งหมดหักด้วยต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายทั้งหมด

2.6 ยอดขาย หมายถึง ผลรวมของยอดขายทั้งหมดที่ได้จากการจำหน่ายซึ่งคำนวณได้จากการนำสินค้าที่จำหน่ายได้คูณด้วยราคาขาย หักด้วยมูลค่าสินค้าที่รับคืน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารุวรรณ สิงห์ม่วง และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง การผลิตและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทองที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 54.83 ปี จบการศึกษาดำรงมัธยมศึกษา และแต่งงานแล้ว

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวน 3-5 คน แต่จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่วนใหญ่มีจำนวน 1-2 คน เกษตรกรผู้ผลิตเพียงเพื่อจำหน่ายในประเทศ มีต้นทุนต่อไร่ในการปลูกมะม่วงเฉลี่ย 18,500 บาท และผลตอบแทนต่อไร่เฉลี่ย 11,195 บาท ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศร่วมกับเพื่อส่งออก มีต้นทุนต่อไร่ในการปลูกมะม่วงเฉลี่ย 12,882 บาท และผลตอบแทนต่อไร่เฉลี่ย 41,808 บาท จากการทดสอบด้วยสถิติที่ พบว่า ต้นทุนต่อไร่ในการปลูกมะม่วงของเกษตรกรผู้ผลิตเพียงเพื่อจำหน่ายในประเทศ กับเกษตรกรผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศร่วมกับเพื่อส่งออก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เกษตรกรผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศร่วมกับเพื่อส่งออกมีผลตอบแทนต่อไร่ในการจำหน่ายมะม่วงสูงกว่าเกษตรกรผู้ผลิตเพียงเพื่อจำหน่ายในประเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โรคที่ทำความเสียหายกับมะม่วงมากที่สุด คือ โรคแอนแทรคโนส และแมลงศัตรูพืชที่ทำความเสียหายกับมะม่วงมากที่สุดคือ เพลี้ยไฟ

ธวัชชัย หยุบแก้ว (2548) การศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนทำสวนมะขามหวานพันธุ์สีทอง ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิต เพื่อหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ โดยกำหนดระยะเวลาโครงการ 30 ปี และใช้อัตราคิดลดที่ 12% การผลิตมีมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุนเท่ากับ 58,920.21 บาทต่อไร่ มูลค่าปัจจุบันของรายได้เท่ากับ 68,254.66 บาทต่อไร่ และมูลค่าปัจจุบันของรายได้สุทธิเท่ากับ 9,334.45 บาทต่อไร่ โดยปีที่ 8 เริ่มมีกำไรครั้งแรกเท่ากับ 1,560.47 บาท และเกษตรกรควรตัดทิ้งหรือรื้อสวนปลูกใหม่ในปีที่ 24 ในการวิเคราะห์ความอ่อนไหวได้กำหนดให้ปัจจัยผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และทั้งผลผลิตและราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในทิศทางตรงกันข้ามกำหนดปัจจัยเหล่านี้ลดลงเหมือนกันกับกรณีเพิ่มขึ้นจากการศึกษา พบว่ามูลค่าปัจจุบันของรายได้สุทธิจะเปลี่ยนแปลงอยู่ระหว่าง 16,159.91 บาทต่อไร่ต่อปี จนถึง 2,508.98 บาทต่อไร่ เกษตรกรควรปลูกใหม่ในช่วงปีที่ 24-27 เกษตรกรประสบปัญหาด้านการผลิตมากที่สุดในเรื่องของปุ๋ยและปัจจัยการผลิตอื่นๆ มีราคาสูง รองลงมาเป็นขาดแคลนเงินทุน ศัตรูรบกวน และขาดแคลนแหล่งน้ำ ตามลำดับ ทางการตลาดมีปัญหาในเรื่องของการผลิตตกต่ำ ผลผลิตล้นตลาด และการขนส่งผลผลิตไม่สะดวก ดังนั้นจึงต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ จัดหาปัจจัยการผลิตในราคาอุดหนุน และนำเกี่ยวกับการใช้สารเคมีต่างๆ และจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พร้อมทั้งด้านการตลาดต้องเข้ามาช่วยเหลือทางด้านจัดหาตลาดรับซื้อผลผลิต จัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ และนำเกี่ยวกับการแปรรูป

นิวัติ กิจไพศาลสกุล (2555) การปรับปรุงกระบวนการกะเทาะเปลือกในเมล็ดแมคคาเดเมีย พบว่า การหาสภาวะในการอบที่เหมาะสม ใช้เวลาในการอบ 14 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส แล้วนำเอาผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับกระบวนการปัจจุบันที่ชาวบ้านใช้ สามารถลดเวลาในการอบลง 34 ชั่วโมง ทำให้ประสิทธิภาพในการอบเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.83 การกะเทาะเปลือกเมื่อการอบเมล็ดแมคคาเดเมียเสร็จสิ้น ภายในหนึ่งชั่วโมงจะเกิดของเสียขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเปลือกในเมื่อได้รับความร้อนจะเกิดความเป็นพลาสติกขึ้นบริเวณเปลือก ส่งผลทำให้การกะเทาะเปลือกทำได้ยากขึ้น เนื่องจากเปลือกจะมีความยืดหยุ่นมาก เช่นเดียวกับการปล่อยทิ้งไว้นานกว่า 18 ชั่วโมง แต่หากปล่อยให้เมล็ดแมคคาเดเมียที่อบเสร็จแล้ว ทิ้งไว้นานเกินกว่า 24 ชั่วโมง เมื่อกะเทาะเปลือกออก เมล็ดที่ได้จะมีขนาดเล็กกว่าปกติ มีสีคล้ำ และไม่สามารถนำไปรับประทานได้ การกะเทาะเปลือกในเมล็ดแมคคาเดเมีย

แบบบับ จะมีของเสียเกิดขึ้นน้อยกว่าการกะเทาะเปลือกในเมล็ดแมคคาเดเมียแบบกระแทก ดังนั้น การกะเทาะเปลือกในเมล็ดแมคคาเดเมียแบบบับจึงมีความเหมาะสมกว่า การวิเคราะห์ทาง เศรษฐศาสตร์การอบเมล็ดแมคคาเดเมียหนึ่งครั้งด้วยเตาไฟฟ้า เมื่อเปรียบเทียบการอบด้วยเตาอบที่ใช้ ก๊าซหุงต้มเป็นเชื้อเพลิงสามารถลดค่าใช้จ่ายลงคิดเป็นร้อยละ 78.26 ต่อการอบหนึ่งครั้ง คิดเป็นเงิน ประมาณ 113.50 บาท

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 99 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 80 ราย โดยกำหนด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ตำบล	จำนวนเกษตรกร	กลุ่มตัวอย่าง
ทุ่งสมอ	4	4
เขาค้อ	16	16
ริมสิมวัง	5	4
สะเคะพง	47	38
หนองแม่นา	27	22
รวม	99	80

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2561)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลต้นทุนแมคคาเดเมีย โดยแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ ระดับ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับทำไร่แมคคาเดเมีย การถือครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดิน และระยะเวลาในการปลูกแมคคาเดเมีย ส่วนที่ 2 ข้อมูล เกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานปลูกแมคคาเดเมีย เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเช่าที่ดิน ค่าพันธุ์แมคคาเดเมีย และส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและ ข้อเสนอแนะในการปลูกแมคคาเดเมียของเกษตรกร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำการแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมายโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางตัวอย่างจำนวนประชากรจำนวนทั้งสิ้น 99 ราย ใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวนแบบสอบถาม 80 ชุด

3.2 นำแบบสอบถามที่ได้จากเก็บข้อมูล ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน จากนั้นจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ สามารถแบ่งออกเป็นรายการที่สำคัญดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับ เพศ อายุ การถือครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูก วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าความถี่ และร้อยละ

4.2 ข้อมูลต้นทุนในการปลูกแมคคาเดเมีย ซึ่งแบ่งเป็นต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ต้นทุนเพื่อการลงทุน เช่น ค่าอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ จะมีการนำข้อมูลมาคำนวณเพื่อหาค่าเฉลี่ยของต้นทุนรวมต่อไร่

4.3 ข้อมูลรายได้จากการดำเนินการปลูกแมคคาเดเมียซึ่งจะทำการคำนวณเพื่อหารายได้รวมต่อไร่

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 มีระดับการศึกษาประถมศึกษาจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีประสบการณ์ในการปลูก 1-3 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 จำนวนพื้นที่ในการปลูกแมคคาเดเมีย 1-5 ไร่ จำนวน 27 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 33.75 และผลการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานการปลูกแมคคาเดเมีย มีรายได้รวม ต้นทุนรวม กำไรสุทธิ และอัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตรากำไรต่อต้นทุน แสดงดังตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2 รายได้รวมจากการขายแมคคาเดเมีย

รายได้	เฉลี่ยต่อไร่ (บาทต่อไร่)
รายได้จากการขายแมคคาเดเมีย (บาท)	11,714.58 บาทต่อไร่
ราคาขายแบบเปลือกสด/กิโลกกรัม (บาท)	40.00 บาทต่อกิโลกรัม
ผลผลิตกิโลกรัมต่อไร่	292.86 กิโลกรัมต่อไร่

จากตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้รวมจากการขายแมคคาเดเมีย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้รวมจากการขายแมคคาเดเมียโดยเฉลี่ย 11,714.58 บาทต่อไร่ โดยส่วนใหญ่ขายแบบเปลือกสดในราคา 40 บาท/กิโลกรัม และมีผลผลิต 292.86 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ 3 ต้นทุนการปลูกแมคคาเดเมีย

ประเภทของต้นทุน	ค่าเฉลี่ย (บาทต่อไร่)	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร	7,087.80	97.92
1. วัสดุดิบทางตรง	1,555.42	21.49
ค่าพันธุ์	1,555.42	21.49
2. ค่าแรงงานทางตรง	2,154.30	29.76
เตรียมแปลง/เตรียมดิน	516.67	7.14
ปลูก	558.11	7.71
ดูแลรักษา (ใส่ปุ๋ย, ฉีดยา, ตายหญ้า)	444.10	6.13
เก็บเกี่ยว	635.42	8.78
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต	3,378.08	46.67
ค่ายาปราบ/กำจัดศัตรูพืช	246.80	3.41
ค่าปุ๋ย	2,592.82	35.82
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	153.47	2.12
ค่าน้ำ/ค่าไฟ	197.53	2.73
ค่าวัสดุอื่นๆ	187.46	2.59
ต้นทุนคงที่	150.77	2.08
ค่าภาษีที่ดิน	5.00	0.07
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	145.77	2.01
ต้นทุนรวมบาทต่อไร่	7,238.57	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุนการปลูกแมคคาเดเมีย ผลการศึกษาพบว่า มีต้นทุนการปลูกแมคคาเดเมียทั้งหมดโดยเฉลี่ย 7,238.57 บาทต่อไร่ โดยแบ่งเป็นต้นทุนผันแปร 7,087.80 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 97.92) และต้นทุนคงที่ 150.77 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 2.08)

ซึ่งต้นทุนผันแปรในการปลูกแมคคาเดเมีย ประกอบด้วย วัสดุดิบทางตรง (ค่าพันธุ์) มีจำนวนโดยเฉลี่ย 1,555.42 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 21.49) ค่าแรงงานทางตรง (เตรียมแปลง/เตรียมดินปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว) มีจำนวนโดยเฉลี่ย 2,154.30 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 29.76) และค่าใช้จ่ายในการผลิต (ค่ายาปราบ/กำจัดศัตรูพืช ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าน้ำ/ค่าไฟ ค่าวัสดุอื่นๆ) มีจำนวนโดยเฉลี่ย 3,378.08 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 46.67)

ซึ่งต้นทุนคงที่ในการปลูกแมคคาเดเมีย ประกอบด้วย ค่าภาษี มีจำนวนโดยเฉลี่ย 5.00 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 0.07) และค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรมีจำนวนโดยเฉลี่ย 145.77 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 2.01)

จากผลการศึกษาข้อมูลดำเนินการปลูกแมคคาเดเมีย สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลผลิตในปริมาณ 292.86 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีต้นทุนในการปลูกแมคคาเดเมียรวม 7,238.57 บาทต่อไร่ และมีราคาขายเปลือกสด 40 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 4 กำไรสุทธิ

รายการ	เฉลี่ย (บาท/ไร่)
รายได้รวมจากการขายแมคคาเดเมีย	11,714.58
หัก ต้นทุนจากการปลูกแมคคาเดเมีย	7,238.57
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	4,476.01

จากตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกำไรสุทธิจากการปลูกแมคคาเดเมีย จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีกำไรสุทธิเฉลี่ย 4,476.01 บาทต่อไร่

ตารางที่ 5 อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตรากำไรต่อต้นทุน

อัตราส่วนกำไร	ผลการคำนวณ
อัตรากำไรสุทธิ	$= \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ยอดขาย}}$ $= \frac{4,476.01 \times 100}{11,714.58}$ $= \text{ร้อยละ } 38.21$
อัตรากำไรต่อต้นทุนรวม	$= \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ต้นทุน}}$ $= \frac{4,476.01 \times 100}{7,238.57}$ $= \text{ร้อยละ } 61.84$

จากตารางที่ 5 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอัตราส่วนกำไรสุทธิ ของการปลูกแมคคาเดเมีย จากผลการศึกษาพบว่า อัตรากำไรสุทธิเท่ากับร้อยละ 38.21 และอัตราส่วนกำไรต่อต้นทุนเท่ากับร้อยละ 61.84

นอกจากนี้ ผลจากการศึกษาสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกแมคคาเดเมียได้ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. เกษตรกรมีต้นทุนการปลูกแมคคาเดเมียสูง ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่าแรงงาน ค่าพันธุ์ มีราคาสูงขึ้น

2. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เนื่องจากการเพาะปลูกประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ สภาพดิน น้ำ ลม พายุอากาศไม่อำนวย เช่น ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ถูกศัตรูพืชรบกวน เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการแมคคาเดเมีย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. ทางด้านต้นทุน ผลจากการศึกษาพบว่า การปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ มีต้นทุนโดยเฉลี่ย 7,238.57 บาทต่อไร่ โดยต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจาก ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงาน ค่าพันธุ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภลัย บุญทิพย์ (2559) พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการปลูกยางพาราโดยเฉลี่ย 10,623 บาทต่อไร่ โดยต้นทุนของการปลูกโดยส่วนใหญ่เกิดจากค่าปุ๋ยบำรุง ค่าพันธุ์ยาง ค่าจ้างแรงงาน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ จารุวรรณ สิงห์ม่วง และคณะ (2561) พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการปลูกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทองโดยเฉลี่ย 18,500 บาทต่อไร่ โดยต้นทุนของการปลูกโดยส่วนใหญ่เกิดจากค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงาน เนื่องมาจากปัจจัยของต้นทุนในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ชนิดพืชที่ปลูกต่างกัน และช่วงระยะเวลาในการปลูกแตกต่างกัน

2. ทางด้านรายได้รวม ผลจากการศึกษาพบว่า การปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ มีรายได้รวมโดยเฉลี่ย 11,714.58 บาทต่อไร่ โดยรายได้ที่ได้จากการเพาะปลูกจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับแต่ละสภาพพื้นที่ อายุการปลูก และการดูแลรักษาหลังปลูกที่ต่างกัน

3. ทางด้านราคา ผลจากการศึกษาพบว่า การปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ มีราคาขายแบบเปลือกสดในราคา 40 บาท/กิโลกรัม เนื่องจากแมคคาเดเมียขาดตลาด จึงส่งผลให้ราคาขายแมคคาเดเมียมีแนวโน้มสูงขึ้น

4. ทางด้านปัญหาและอุปสรรค เกษตรกรมีต้นทุนสูงในการปลูกแมคคาเดเมีย ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่าแรงงาน ค่าพันธุ์ จะมีราคาสูงขึ้น รวมทั้งปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ เนื่องจากการเพาะปลูกประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ และสภาพดิน น้ำ ลม พายุอากาศไม่อำนวย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า การปลูกแมคคาเดเมียมีต้นทุนที่สูงที่สุดคือ ค่าปุ๋ย และค่าจ้างแรงงาน ดังนั้นเกษตรกรควรลดต้นทุนโดยการใช้ปุ๋ยหมักแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ลดการจ้างแรงงานด้วยการใช้แรงงานตนเองหรือแรงงานในครอบครัว

1.2 การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกแมคคาเดเมียให้มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง และมีผลตอบแทนที่สูงขึ้น นอกจากเน้นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ควรมุ่งเน้นในส่วนของการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยการให้ความรู้ด้านต่างๆ ตั้งแต่การปลูก การดูแลจนถึงการเก็บเกี่ยว และส่งเสริมให้เกษตรกรจัดตั้งกลุ่มเพื่อทำการแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิตแก่เกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกพืชชนิดอื่น เช่น อโวคาโด มะม่วง และ มะขาม เป็นต้น เพื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนจากการผลิต และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเพาะปลูกให้แก่เกษตรกรในอนาคตได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมศุลกากร. (2552). สถิติการนำเข้าส่งออก. กรุงเทพฯ: กรมศุลกากร.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- จารุวรรณ สิงห์ม่วง, ปิยะวดี กิ่งมาลา, นันทพร บุญสุข, สมพล พวงสั้น และ สงศรี สีนสมใจ. (2561). การผลิตและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทองที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า, 36(3), 13-22.
- ธวัชชัย หยุบแก้ว. (2548) การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนทำสวนมะขามหวานพันธุ์สีทองอำเภอทล่่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นภาลัย บุญทิม. (2559). ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกยางพาราในจังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- นิวัติ กิจไพศาลสกุล. (2555). การปรับปรุงกระบวนการกะเทาะเปลือกในเมล็ดแมคคาเดเมีย. ลำปาง: คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ประภัศร์ เทพทอง. (2543) การปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นบนพื้นที่สูง. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2555). การบัญชีต้นทุน: แนวคิดการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และการบันทึกบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2551). ผลสำรวจต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งประเทศ ปี พ.ศ. 2548-2549 และ ปี พ.ศ. 2549-2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สิงห์คาน แสนยากุล และ นิพนธ์ วงศ์ทา. (2553) เครื่องกะเทาะเมล็ดแมคคาเดเมีย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาตีพิมพ์บทความ

1. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่เคยผ่านการเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
3. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องเป็นบทความที่มีคุณค่าทางวิชาการ เกิดขึ้นจากผู้เขียนได้ทำการทดลอง สร้างสรรค์ สังเคราะห์ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานโดยตรง หรือเป็นบทความที่เสนอถึงความคิด หรือหลักการใหม่ที่เป็นไปได้และมีทฤษฎีสนับสนุนอย่างเพียงพอ มีประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัย
4. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่ได้ลอกเลียนหรือคัดลอกมาจากผลงานวิจัยของผู้อื่นหรือจากบทความอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากการอ้างอิงที่ถูกต้อง
5. ผู้เขียนต้องจัดเตรียมต้นฉบับตามรูปแบบตามข้อกำหนดในการส่งต้นฉบับอย่างเคร่งครัด
6. ผู้เขียนได้แก้ไขความถูกต้องของบทความที่ส่งตีพิมพ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว
7. บทความจะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากกองบรรณาธิการและการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์บทความละ 2 ท่าน

การเตรียมต้นฉบับ

ทางกองบรรณาธิการยินดีรับตีพิมพ์ผลงานวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ ตัวอักษรสีดำ พิมพ์ในกระดาษขาว ขนาดมาตรฐาน A4 และไม่มีเส้นบรรทัด การตั้งค่านำกระดาษ เว้นขอบบนและขอบซ้าย 3.81 ซม. ขอบล่างและขอบขวา 2.54 ซม. มีความยาวไม่เกิน 15 หน้า และใช้ระบบการอ้างอิง APA

รูปแบบและขนาดตัวอักษร

ส่วนประกอบบทความ	บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Font: TH SarabunPSK)	
	ขนาดตัวอักษร	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อเรื่องภาษาไทย	16 [กึ่งกลางหน้ากระดาษ]	ตัวหนา
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ	16 [กึ่งกลางหน้ากระดาษ]	ตัวหนา/ตัวพิมพ์ใหญ่
ชื่อผู้เขียน และผู้เขียนร่วม	14 [กึ่งกลางหน้ากระดาษ]	ตัวปกติ
ชื่อหน่วยงานของผู้เขียนบทความ	14 [กึ่งกลางหน้ากระดาษ]	ตัวปกติ
บทคัดย่อ และ ABSTRACT	16 [กึ่งกลางหน้ากระดาษ]	ตัวหนา
เนื้อหาในบทคัดย่อ และ ABSTRACT	16 [กระจายแบบไทย]	ตัวปกติ
หัวข้อคำสำคัญ	16 [ชิดซ้ายหน้ากระดาษ]	ตัวหนา
เนื้อหาภายในหัวข้อคำสำคัญ	16 [กระจายแบบไทย]	ตัวปกติ

ส่วนประกอบบทความ	บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Font: TH SarabunPSK)	
	ขนาดตัวอักษร	ลักษณะตัวอักษร
หัวข้อหลักต่างๆ ได้แก่ บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา วิธีดำเนินการ วิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	16 [ขีดซ้ายหน้ากระดาษ]	ตัวหนา
เนื้อหาภายในหัวข้อหลักต่างๆ ได้แก่ บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา วิธีดำเนินการ วิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	16 [กระจายแบบไทย]	ตัวปกติ
หัวข้อกิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)	16 [ขีดซ้ายหน้ากระดาษ]	ตัวหนา
เนื้อหาภายในหัวข้อกิตติกรรมประกาศ	16 [กระจายแบบไทย]	ตัวปกติ
หัวข้อเอกสารอ้างอิง	16 [ขีดซ้ายหน้ากระดาษ]	ตัวหนา
เนื้อหาภายในหัวข้อ	16 [ขีดซ้ายหน้ากระดาษ]	ตัวปกติ

การอ้างอิงในเนื้อหาและเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความทุกการอ้างอิงที่ปรากฏในเนื้อหาจะต้องมีในส่วนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ และห้ามใส่เอกสารอ้างอิงโดยปราศจากการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ และให้ใช้การอ้างอิงตามระบบอ้างอิงแบบนาม-ปี โดยมีรายละเอียดการอ้างอิงดังนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหา

1.1 กรณีการอ้างอิงเอกสารภาษาต่างประเทศ ให้ใช้ชื่อสกุลตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ ในเอกสาร เช่น (Voss, 1998) หรือ Voss (1998) แล้วแต่โครงสร้างประโยค และ ในกรณีที่ผู้นิพนธ์มากกว่า 3 คนขึ้นไป (Paul et al., 1999) หรือ Paul et al. (1999)

1.2 กรณีการอ้างอิงเอกสารภาษาไทย ให้ใส่ชื่อและนามสกุลของผู้นิพนธ์ ตามด้วยปี พ.ศ. เช่น (กริช สืบสนธิ์, 2545) หรือ กริช สืบสนธิ์ (2545) และ (ดำรง สืบสกุล และคณะ, 2550) หรือ ดำรง สืบสกุล และคณะ (2550) ในกรณีที่ผู้นิพนธ์มากกว่า 3 คนขึ้นไป

1.3 การอ้างอิง กรณีที่มีเอกสารมากกว่าหนึ่งชื่อเรื่อง โดยผู้แต่งคนเดียวกันและพิมพ์ปีเดียวกันควรกำหนดอักษร ก ข ค... กำกับไว้ที่ปี พ.ศ. ด้วย สำหรับเอกสารภาษาไทย เช่น สุทัศน์ ยกส้าน (2529ก) หรือ (สุทัศน์ ยกส้าน, 2529ก) และอักษร a, b, c, ... สำหรับภาษาต่างประเทศ Jackson (2009a) หรือ (Jackson, 2009a)

1.4 การอ้างอิงเอกสารมากกว่าหนึ่งรายการในวงเล็บเดียวกัน ให้เรียงลำดับตามตัวอักษร โดยค้นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค “;” ไม่ต้องเว้นหน้าเครื่องหมายนี้ แต่ให้มีหน้า 1 ตัวอักษรวรรคหลังเครื่องหมาย เช่น (เยวานุช แสงยนต์, 2551; สุพาดา อินทรานุกูล, 2545) และ (Kartner, 1973; Kartner & Russel, 1975)

1.5 การอ้างอิงเอกสารที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน ในการอ้างอิงทุกครั้งให้ระบุชื่อเต็มของสถาบัน เช่น ธนาคารกรุงไทย จำกัด (2542) หรือ (ธนาคารกรุงไทย จำกัด, 2542) หรือ สมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2545) หรือ (สมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2545) อนึ่ง หากชื่อสถาบันนั้นยาวและมีชื่อย่อ ในการอ้างอิงครั้งแรกให้ระบุชื่อเต็มของสถาบัน และให้มีชื่อย่อในวงเล็บตรง ส่วนในการอ้างอิงครั้งต่อไป ให้ระบุชื่อย่อของสถาบัน ดังตัวอย่าง

การอ้างอิงครั้งแรก (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม [ส.ป.ก.], 2542)
การอ้างอิงครั้งต่อไป (ส.ป.ก., 2542)

การอ้างอิงครั้งแรก (Food and Agriculture Organization [FAO], 1997) การ
อ้างอิงครั้งต่อไป (FAO, 1997)

1.6 การอ้างอิงเอกสารที่ไม่ปรากฏนามผู้แต่งให้ใช้คำว่า นิรนาม สำหรับเอกสารภาษาไทย และคำว่า Anonymous สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศแทนชื่อผู้แต่ง เช่น (นิรนาม, 2541) (Anonymous, 1999)

1.7 การอ้างอิงสองทอด ในกรณีที่ไม่สามารถสืบค้นจากเอกสารต้นฉบับ ต้องสืบค้นจากเอกสารที่ผู้อื่นได้อ้างอิงไว้ (Secondary Source) เขียนโดยการอ้างอิงโดยระบุชื่อผู้แต่งต้นฉบับ (Original) ที่ผู้อื่นนำมาอ้างอิงต่อในกรณีหนังสือของ ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543) ให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ ตามด้วย “อ้างใน” สำหรับเอกสารภาษาไทยหรือคำว่า “cited in” สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ แล้วระบุชื่อผู้ที่นำผลงานนั้นมาอ้างอิง เช่น (McCracken, 1996 อ้างใน ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล, 2543) หรือ (สุภาพ ฉัตรภรณ์, 2542 อ้างถึงใน จรูวรรณ พฤกษติกุล, 2549) (Campbell and Stanley, 1969 cited in Gay, 1992)

1.8 การอ้างอิงเอกสารที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ในตำแหน่งที่ต้องระบุปีที่พิมพ์ ให้ระบุ ม.ป.ป. สำหรับเอกสารภาษาไทย เช่น (สถาบันอินทรีจันทรสถิตย์เพื่อการค้นคว้าและพัฒนาด้าน พืชศาสตร์, ม.ป.ป.) และ n.d. สำหรับ เอกสารภาษาต่างประเทศ เช่น (Miller, n.d.)

2. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง./ ครั้งที่พิมพ์ (ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./
////////// สถานที่พิมพ์./ สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างเช่น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). กรอบแนวทางการประเมิน

คุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

วิทยุ สาสรร. (2521). หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

Cogan, J. J. (1986). *Global Education: An Interview with John J. Cogan*. Teaching and Learning Elementary Social Studies. Boston: Allyn and Bacon, Inc.

2.2 บทความจากวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร,/ปีที่(ฉบับที่)/
////////เลขหน้าที่ปรากฏ.

ตัวอย่างเช่น

สายสนม ประดิษฐ์ดวง. (2541). ข้าวกล้องและรำข้าว-อาหารป้องกันโรค. วารสารอุตสาหกรรม
เกษตร, 9(2), 38-41.

ณรงค์ ศรีสุวรรณ สุรพล เจริญพงศ์ และพิชัย วิชัยดิษฐ์. (2539). คุณสมบัติของชุดดินที่จัดตั้งในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือและความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดิน. เอกสารวิชาการกอง
สำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2(12), 12-18.

Nguyen, H. V., Dommel, H. W., & Marti, J. R. (1997). Direct phase-domain modeling of
frequency-dependent overhead transmission lines. IEEE Transaction on
Power Delivery, 12(3), 1335-1342.

2.3 รายงานการวิจัย/วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์/(ปีพิมพ์)/ชื่อวิทยานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/
////////ชื่อปริญญา ชื่อสถาบัน.

ตัวอย่างเช่น

จิรพร สร้อยสุวรรณ. (2547). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษา
ชายในสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเอกสุศึกษา ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพวรรณ อีร์พันธ์เจริญ. (2546). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ศิลปกรรมในสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

2.4 เอกสารประกอบการสัมมนา/การประชุมทางวิชาการ

ชื่อผู้เขียนบทความ/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ใน/ชื่อการประชุม/
////////เลขหน้าที่ปรากฏ/สถานที่พิมพ์/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างเช่น

สุชน ตั้งทวีพัฒนา และ บุญล้อม ชีวะอิสระกุล. (2533). การใช้เมล็ดทานตะวันเป็นแหล่งโปรตีน
และพลังงานในอาหารสัตว์ปีก. ใน รายงานการประชุมทางวิชาการของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่ 28 (สาขาสัตวศาสตร์และประมง), หน้า 47-59.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Henderson, S. (1978). An evaluation of the filter feeding fishes, silver and bighead carp, for water quality improvement. In **Symposium on the Culture of Exotic Fishes**, pp. 121-136. Alabama: Auburn University.

2.5 ข้อมูลที่สืบค้นได้จากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อเอกสาร./ สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./ จาก/
//////// แหล่งที่เข้าถึงได้

ตัวอย่างเช่น

ประสพ รัตนกร. (2548). **ใจเขาใจเรา**. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2548, จาก
<http://www.bnn.go.th/files/library/c-a03.htm>

Boyles, S. (2001). **World diabetes day has people pondering their risk**. Retrieved November 16, 2001, from <http://my.webmd.com/content/article/1667.51328>

2.6 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุลของผู้ให้สัมภาษณ์./ (ปี./วัน/เดือนที่สัมภาษณ์)./
//////// ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์ (ถ้ามี), ชื่อหน่วยงานหรือที่อยู่ผู้ให้สัมภาษณ์.
สัมภาษณ์.

ตัวอย่างเช่น

สมควร ดีประเสริฐ. (2543, 12 เมษายน). ราษฎร. หมู่บ้านโนนม่วง ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น.
สัมภาษณ์.

Chindaprasert, P. (1999, August 20). President. Khon Kaen University. **Interview**.

การส่งต้นฉบับ

สามารถส่งต้นฉบับผลงานออนไลน์ได้ที่ <https://ms.udru.ac.th/msjournals/> และ
สามารถติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

อาคาร 3 เลขที่ 64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง

อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

โทรศัพท์: 042-211040 ต่อ 1160 โทรสาร: 042-211069

งานวิจัยและบริการวิชาการ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อาคาร 3 เลขที่ 64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000
โทร : 042-211040 ต่อ 1160 โทรสาร : 042-211069
E-mail : msudru.journal@udru.ac.th
Website : <http://ms.udru.ac.th/msjournals>

